

Ź ƒ Н ↑ Х 4 4

⊗

↪

≠

Λ

†

℥

1

↑

Λ

◊

K

ᄅ

ᄇ

D

)

ᄃ

θ

Х

у

l

Λ

Н

ᄅ

℥

у

Н

M

℥

4

М

М

4H4AO XTTHXTTHO
MDKO)4Y Λ9HTΛ9M3H 1W
H4Y43AYK THKOO4I Λ3

Friedrich Klára
Új Rovásírás Tankönyv
és Szakköri Ötlettár

"Régóta gyanús lévén előttem az a régi előítélet, mely szerint többnyire azt hittük, hogy mindazon szavaink, amelyek az idegenekhez hasonlítanak, kölcsönzettek és idegenek, arra határoztam magamat, hogy némely szavaink származatját minden figyelemmel megtekintsem, s nyelvünk becsületét e részben is oltalmazzam... Bukdozásaim haszon nélkül nem maradtak, sőt örömmel tapasztaltam, hogy mindenütt többet találtam, mint kerestem, elannyira, hogy csakhamar általlátám azt, hogy a magyar nyelv tán az egész óvilág nyelveinek gyökere és anyja; mert nyilván tapasztalám azt, hogy a legközönségesebb természeti tárgyaknak nevezeteit nemcsak az igen rokon déli és keleti, de még az egészen idegeneknek vélt európai nyelvekben is általában magyar gyökerekből lehet származtatni..."

Berzsenyi Dániel (1825)

„Kik a Scitákat (egyszer is mind a Honnokat is, a Magyarokat is) azzal gyalázzák: hogy se írni se olvasni nem tudtak; sőt egész Uradalmukban bötűjük se vólt: vagy hazudnak, vagy olvasatlanságokat megvallyák.”

Dugonics András királyi oktató (1806)

„...amikor a magyarságra rákényszerítették a latin betűs írást, a latinban 13 hangunkra nem volt jel, és így a magyar nyelvet a latin betűkkel nem, vagy csak úgy tudták jegyezni, ahogyan a magyar soha nem beszélt. Rovásírásunkban viszont minden hangunkra megvolt a megfelelő jel, így ezzel helyesírásunknak megfelelően pontosan tudtak róni, illetve később már írni...”

A különböző népek általában általános és nemzeti műveltséggel rendelkeznek. Nálunk sajnos az általános műveltséggel rendelkezők száma a nemzeti műveltséggel rendelkezők számánál sokkal magasabb, míg más népeknél ez pont fordítva van. Legyen könyvünk egyik célja nemzeti műveltségünk emelése, másik célja pedig a rovasírás gyakorlati alkalmazása, feljegyzések, naplók írása, baráti levelezések, titkos írásként való alkalmazása, stb. Elsajátítása tehát ne legyen valamiféle kötelező feladat, hanem szeretettel, nemzeti öntudattal eltelve igyekezzenek magukévá tenni, ami egyúttal a tanulást is megkönnyíti.”

Forrai Sándor: A magyar rovasírás
elsajátítása (1996)

ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱ
ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱ

Friedrich Klára
Új Rovásírás Tankönyv
és Szakköri Ötlettár

Tizedik, javított kiadás
Budapest, 2018

Friedrich Klára: A magyar rovásírásról

A rovásírás egy jellegzetes, többnyire egyenes szárú betűkből álló régi írásfajta. A rovásírás szó, mint főfogalom alá tartozik a rovás fogalma, amelyről akkor beszélünk, ha az írás faragással, véséssel, karcolással történik.

Rovásírása más népeknek is volt (például pelazg, föníciai, etruszk, germán, türk), ezek feltételezésem szerint a magyarok szkíta, hun, avar elődeinek rovásírásából fejlődtek.

A magyar rovásírásról krónikásaink, történetíróink is megemlékeztek, többek között Kézai Simon, Kálti Márk, Thuróczy János, Antonio Bonfini, Verancsics Antal, Szamosközy István, Bél Mátyás és szkíta-hun írásnak nevezték. Napjainkban azért nevezzük székely-magyar rovásírásnak, mert legtöbb emlékét Székelyföldön őrizték meg. Hiteles emlékei bizonyítják, hogy az egész Kárpát-medencében használatos volt.

1945 után a cserkészmozgalom tett sokat a rovásírás fennmaradásáért. Forrai Sándor nyomdokain haladva az első, 1998-ban közreadott oktató füzetem óta Szakács Gáborral és cserkészvezetőkkel, szakkörvezetőkkel sikerült újra általánosan ismertté tenni a Kárpát-medencében. Második gyakorló füzetem 2000-ben jelent meg és a *Rovásírás gyakorlatok nem csak gyerekeknek* címet viselte. Valóban, minden korosztálynak ajánlható értelmes elfoglaltság, versek, szövegek átírása, vagy levelezés, naplóírás őseink betűivel, de nagyon fontos, hogy kézzel és ne számítógéppel készítsük.

A magyar rovásírás művelődéstörténetünk értékes kincse, használata a hagyományőrzés nemes formája.

Baranyai Decsi János, a Marosvásárhelyi Református Főiskola tudós tanára írta a XVI. században a rovásírásról: „...Ezen betűket bárki igen rövid idő alatt, igen könnyen... megtanulhatja. Miért is ezen betűket nemcsak arra tartom érdemesnek, hogy minden iskolában tanítsák és a gyermekekbe csepegtessék, hanem arra is, hogy minden rendű honfitársunk, gyermekek, öregek, asszonyok, nemesek és parasztok, egy szóval mindazok, akik azt akarják, hogy magyarnak neveztesse nek, tanulják meg.”

© Friedrich Klára - Szakács Gábor

Szakács Gábor kiadása

A borítót tervezte, a kiadványt gondozta, valamint
a 12., 14., 17., 86. és 87. oldal rajzait készítette Barta József

A Himnusz díszítő gátéri hun szíjvéget Huszka József rajzolta (1929)

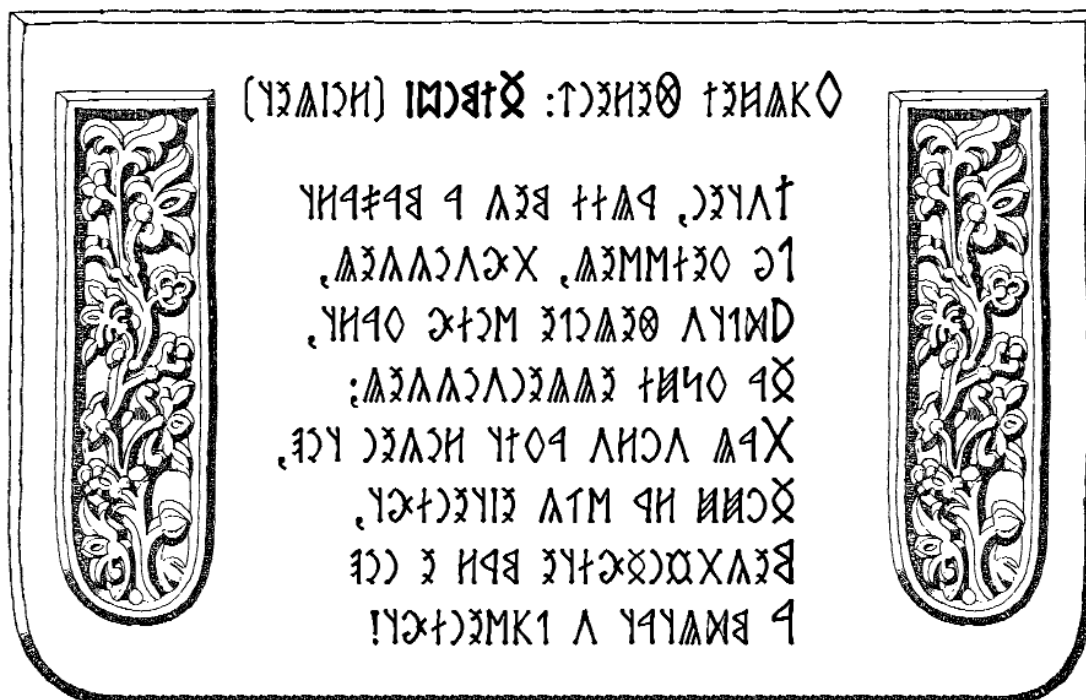
ISBN 978-963-88764-9-2

A borító belsőn Sebestyén Gyula néprajzkutató által 1934-ben felállított
rovásírásos szerkő látható, amely Balatonszepezd-Szepezdfürdő határában áll.

A fényképet Friedrich Klára készítette.

Tartalom

1.	Előszó	4
2.	Az ábécé és a betűtanulás sorrendje	5
3.	A rovásírás legfontosabb szabályai	7
4.	Az 1 száras betűk	9
5.	A 2 száras betűk	10
6.	A hajlítgatott betűk	11
7.	Az olvasás-írás gyakorlatai	12
8.	A számrovás	37
9.	Barta József: Műveletek rovásszámokkal	42
10.	A két K betű használatáról	48
11.	A rövidítéses rovásírás	49
12.	A hangos olvasás és a másolás szövegei	51
13.	Sokat tettek a rovásírásért	64
14.	Szakköri ötlettár	67
15.	Bothné Kósa Erika: Óravázlat	71
16.	Szakács Gábor: Rovásírás versenyekről	74
17.	Megoldások	81
18.	Irodalom	83
19.	A Forrai Sándor Rovásíró Kör honlapja	84
20.	Függelék: A Rovásírás Játék füzete	85

A rovásírásról tartott előadások során folyamatosan felmerül az igény felnőttek, szülők, gyermekek részéről újabb gyakorlófüzet iránt. Cserkészvezetők, rovásírás oktatók is megkerestek, érdeklődtek, milyen ötletekkel lehetne színesebbé tenni a szakköri foglalkozásokat.

A rovásírás magyar nyelvünkkel együtt fejlődött, tehát minden hangunkra volt és van benne jel. A 10–11. században át kellett térnünk a fejletlenebb latin betűs írásra, amellyel magyar nyelvünk 13 hangját nem lehetett lejegyezni (Ty, Gy, Ny, Ly, Sz, Zs, Cs, J, K, Á, É, Ö, Ü). Csak a 19. század közepére alakult ki úgy-ahogy ezen hangjaink leírása latin betűkkel.

Az első két gyakorló füzet kiadása óta szerzett tapasztalataim megerősítettek abban, hogy legkorábban a harmadik osztály befejezése után kezdjük a rovásírás oktatását. Ennek oka nem a rovásírás nehézségében keresendő, hanem a nyelvünktől idegen elemeket tartalmazó, nehézkes latin betűs írás kis- és nagybetűs, írott és nyomtatott változataiban. A rovásírás szellemisége és oktatói nem vállalhatják, hogy a befolyásolható közvélemény őket okolja a latin betűs írás-olvasás zavaraiért. A harmadik osztály elvégzése után már a legrosszabb indulattal sem állíthatja senki, hogy a gyermek a rovásírás oktatása miatt nem sajátította el rendesen a latin betűs írás-olvasást. (Csak zárójelben szeretnék emlékeztetni arra, hogy amikor a nyelvünktől és lelkünktől teljesen idegen orosz, cirill betűket kellett negyven évig tanulnunk, senki sem aggódott az illetékesek közül, mennyire zavarja a latin betűs oktatást és milyen megterhelést jelent a kis gyermekek számára.)

2013-ban Szakács Gábornak és támogatóinak köszönhetően Forrai Sándor rovásírásos munkássága Magyar Örökség Díjas lett. 2014-ben pedig Szondi Miklós és társai munkájának eredményeként a magyar rovásírás bekerült az írásrendszerek nemzetközi Unicode szabványába.

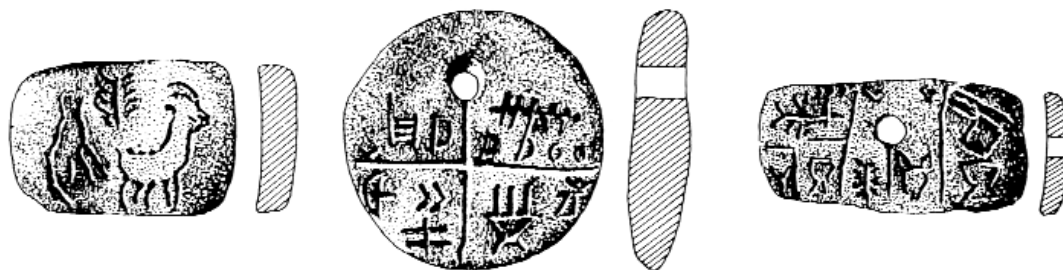
Legrégibb rovás ábécéink többsége 32 betűből áll, a rövid és hosszú magánhangzókra ugyanazokat a jeleket használták. A rovás Á és É csak a 16-17. században jelenik meg. Mivel Forrai Sándor gyors és gépiró tanár, rovásírás oktató, kutató iskolában is tanította, nem akart az akadémiai helyesírási szabályokkal ellentétbe kerülni, ezért hiteles régi rovásemlékekből válogatott jelváltozatokat a hiányzó hosszú magánhangzók számára. Ábécéje így 39 betűs lett.

A rovásírás ésszerű, egyszerű, 5-6 szakköri foglalkozás alatt megtanulható. Fejleszti az intelligenciát, azaz értelmességet, a képzelőerőt, gyermek és felnőtt ismereteit, személyiségét egyaránt gazdagítja.

Tanári munkám során sajnálattal tapasztaltam a magyar szókincs fogyását, az idegen szavak térnyerését. A füzet egyik célja ennek lehetőség szerint gátat vetni.

A betűtanulás sorrendjét több évtizedes tanítási gyakorlat alapján állítottam össze.

A tankönyvhöz szükséges egy vonalas gyakorló füzet. Legjobb a nagy alakú 81-32-es, amelyben minden második sorba írunk.

*A Kr. e. 6. évezredből származó Tatárlakai táblácskák
(Barta Gábor: Erdély, 1989)*

2.

Az ábécé és a betűtanulás sorrendje

<===== jobbról balra

A rovásírás ábécéje Forrai Sándor szerint

É	E	D	CS	C	B	Á	A
aK	J	Í	I	H	GY	G	F
Ó	O	NY	N	M	LY	L	eK
TY	T	SZ	S	R	P	Ő	Ö
	ZS	Z	V	Ú	Ü	Ú	U

A betűtanulás sorrendje Friedrich Klára szerint

GY	TT	T	J	D	I	Í	SZ
	M	P	Á	A	Ö	ZS	C

RR	R	L	G	S	TY	B
Ú	U	V	ZZ	Z	CCS	CS

É	E	Ő	Ó	O	H	NY	N
		AK (?)	K	Ü	Ű	F	LY

Az ősi magyar rovásírás jelrendszerének levezetése

csoport	alapjel	
1.		 sz j c ö Rjk o a m p i d gy l zs
2.		 r f cs z v u
3.	^	 s s g l feik
4.	X	 b ly ty ly ty ö
5.	)	 n e o ny h h ö ö mb ly f
6.		 ü

Az etruszk rovásjelek levezetése

I	I	J	1	1	T	†	†	I	1	K	Z	Y	W	Y	Y
i	i	j	l	p	t	l	t	z	v	k	s	n	m	e	x
II	M	Ø	田												
	s	h	s												
X	X														
	s														
W	V	W	Y	◇	◇	Λ	Λ								
	u	ch	u	o	ph	u:sl	a								
)	>	○	●	○	⊖	⊗	⊖	⊗	⊖	⊗	⊖	⊗	⊖	⊗	⊖
	c	o	th	q	ph	th	d	b	f						

A türk rovásjelek levezetése

[illegible]

Vass Nóra rajzai Forrai Sándor összeállítása alapján

Az ősi Kárpát-medencei, ma székely-magyarnak nevezett rovásírásból származik többek között az etruszk és a türk írás is.

A rovásírás legfontosabb szabályai

1. A rovásírást jobbról balra írjuk, mert legtöbb írásemlékünkben így szerepel. Lehet balról jobbra is írni, ebben az esetben azonban meg kell fordítani a betűket. Ezért inkább maradjunk a jobbról balra haladásnál, mert az írásképp így természetesebb, és rovásemlékeink biztonsága szerint ez a hagyománykövető.

Az igen régi írások, az egyiptomi szent vésetek, a hieroglifák egy része, valamint az egyiptomi hieratikus (papi) írás, a legkorábbi sumer képirás, az ógörög és etruszk írás legtöbbször szintén jobbról balra haladt. Alsó tagozatos gyermekeknek sem jelent gondot jobbról balra írni, több balkezes tanuló pedig arról számolt be, hogy ez könnyebbé teszi számukra.

2. A szavakat szóközökkel választjuk el egymástól. Az írásjelek ugyanazok, mint a latin betűs írásnál, de a kérdőjelet, vesszőt, idézőjelet megfordítjuk.

A rovásírásban csak nagybetűket használunk, írott és kisbetűs forma nem hátráltatja a gondolatközlést. Aki szükségesnek érzi, nagyobb betűmérettel kiemelheti a mondatok és a tulajdonnevek kezdő betűit. pl.: HCTC9A T9HHCO

3. Rovásemlékeink többségében két fajta **K** betű jelenik meg. Fischer Károly Antal és Magyar Adorján szerint az egyik a szó végeire, a másik a szó belsejébe kerül. Forrai Sándor véleménye ezzel szemben az, hogy a kétfajta **K** használatát a mellettük lévő magánhangzók hangrendje dönti el. Egyszerűbb, és ezt az egyszerűsítést Forrai Sándor is elfogadta, ha csak a **◊** jelet használjuk **K**-ként. Ugyanis régen nem csak az (e)f, (e)l, (e)m, (e)n, (e)ny, (e)r, (e)s, (e)sz hangoknál ejtették elől az e-t, hanem mindegyik mássalhangzónknál. Tehát (e)b, (e)c, (e)cs ... (e)k, ennek a jele pedig a **◊**.

Tankönyvemben tehát nem használom a „szóvégi”, vagy „mély hangrendű” ak (Ǻ) jelet, mert hiteles rovásemlékeink nem igazolják a rá vonatkozó szabályokat. (Lásd: Friedrich Klára – Szakács Gábor: Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás című könyvének 61., a Kőbe vésték, fába rótták... című könyv 130. oldalán, a Tászk-tetőtől a bosnyák piramisokig című könyv 112. oldalán és az Ősök és írások című könyv 140. oldalán). De ne feledjük el, őrizzük meg, talán felbukkan egy olyan rovásemlék, amely tisztázza szerepét.

4. A rovásbetűk között nincs Q, X, Y, W. Rovásírással így jelöljük őket:

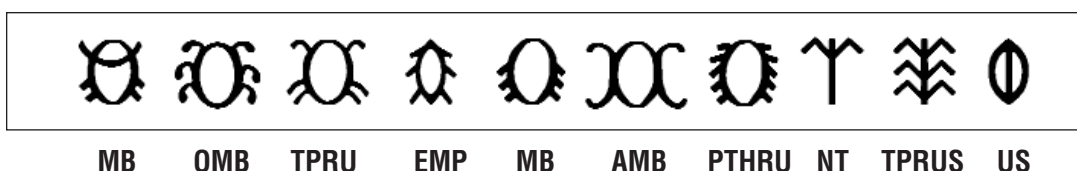
QU = KV	pl.:	Aquincum quartz	ᠠᠬᠤᠢᠨᠴᠤᠮᠤ ᠠᠷᠢᠴᠢᠰ
X = KSZ	pl.:	taxi	ᠲᠠᠭᠢ
Y = I vagy J	pl.:	Vörösmarty York yoghurt	ᠦ᠋ᠷᠦᠰᠮᠠᠷᠲᠤ ᠶᠣᠷᠶᠣᠷᠠᠨ ᠶᠣᠭᠠᠷᠲᠤ
W = V	pl.:	Wesselényi	ᠦᠱᠡᠰᠡᠯᠡᠨᠶᠢ

5. Néhány példa a kétjegyű hosszú mássalhangzók írására:

meggyes	ΛǺ#ǺǺ	rizzsel	ΛǺYŸtH
fonnyad	t9DDO	locsan	99HHOΛ
hattyú	MXX9Ǻ	hellyel	ΛǺOOǺǺ
hosszú	MIIOǺ		

6. Nem használom az úgynevezett bogárjeleket sem, mert kutatásaim szerint nem a betűrendbe tartoztak, hanem a rovásbotok tulajdonosainak névjegyei, tulajdonjegyei voltak, amelyek sok-sok másolás után, már tollal írva bekerültek egyes ábécék betűsorába. (Lásd Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás 73. oldalán, továbbá az Ősök és írá-sok című könyv 144. oldalán.)

Egyes bogárjelek utalhattak a rovásboton lévő szövegek tartalmára is, például az Ǻ (NT), amely nagy valószínűséggel a SZENT szó rövidítése.

Szövegben csupán három fordul elő, az első és a nyolcadik a Marsigli féle botnaptáron, az ötödik a Konstantinápolyi Feliratban.

7. Fontos szabály, hogy rovásírásunkban csak azokat a betűváltozatokat használhatjuk, amelyek valamely régi, hiteles rovásemlékben megtalálhatók.

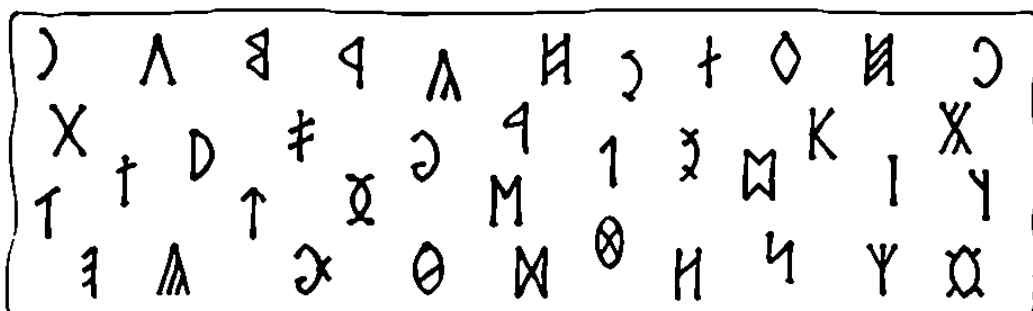
*A Nikolsburgi Ábécé, amelyet 1483 előtt jegyezték le.
(Országos Széchényi Könyvtár)*

1 **felülről lefelé húzott** szárra helyezzük el a mellékvonalkákat.
Írd a rovásbetűk fölé a hangértékeket az 5. oldalról!

8 1 4 4 K Y ↑ ≠ Y Y 1 † † † †

1

Karikázd be a halmazban az 1 száras betűket!

2

Írd be jobbról balra haladva a betűk rovásírásos párját a megfelelő kockába!

M	P	Á	A	Ö	ZS	C	GY	TT	T	J	D	I	Í	SZ

3

Olvasd el, majd másold le a gyakorló füzetbe a betűkből alkotott szavakat, mondatokat!
Gyűjts még hozzájuk!

,98† ,4†† ,4†† ,4†† ,4†† ,#† ,#4 ,#4 ,Y†† ,YK ,Y4 ,†4 ,48
-4† ,4††† ,4848 ,1†† ,14† ,84† ,4†# ,14Y ,†4† ,1†† ,1††
,Y4Y† ,†4†† ,4††† ,††48 ,4††† ,†††† ,4Y4† ,††4† ,4†
††48 ,1484Y ,Y4†4 ,4Y††Y ,4Y†† ,Y†Y4†

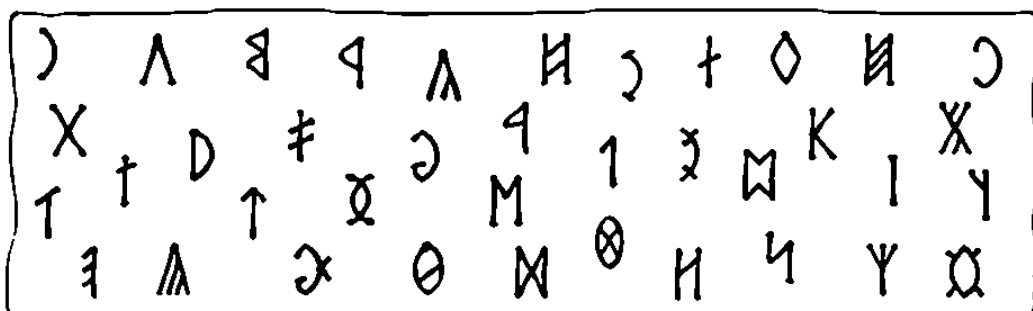
.Y4 †4 Y4††† 4848 4 !††4† 4†# ?4††Y 4 4Y††Y .14†† 4††
.Y††48 4 4†† 4††4Y† Y† .4††† †††† 4 Y††

2 **felülről lefelé húzott** szárra helyezzük el a mellékvonalkákat.
Írd a rovásbetűk fölé a hangértékeket az 5. oldalról!

1

Karikázd be a halmazban a 2 száras betűket!

2

Írd be jobbról balra haladva a betűk rovásírásos párját a megfelelő kockába!

Ú	U	V	ZZ	Z	CS	CS	RR	R	L	G	S	TY	B

3

Olvasd el, majd másold le az eddig tanult betűkből alkotott szavakat, mondatokat!
Gyűjts még hozzájuk!

,9A†H ,H†M ,H9M ,9X9 ,A9A ,A9A ,A9X ,HM ,11M ,1M
,H†Y ,9YM† ,A9X9B ,9AM† ,9X9H ,†A9 ,9X9X ,†AKH
,H9H ,9††H9† ,9YH†H9† ,X99A9A ,H9†9B ,A9H99 ,9HH9
AMAMX ,HMH ,Y†H ,M†9X ,AKXXXK† ,9AH9A

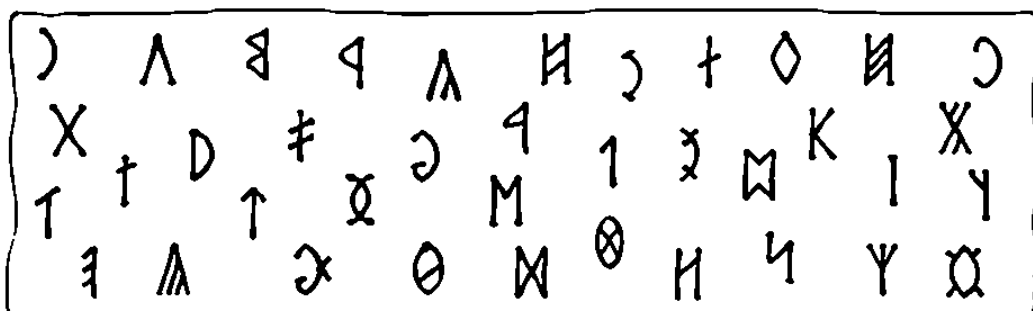
X99A9A †9M A9A !9H9H9M†M H9M 9 1AA9 ,A9X9B
9 AMHMA Y†C .9AH9A 9A9A 1M 9YM† ?9H9 AA9I
!9H9M†9X 9 H9††M .9†X9A AKXXXK† †AKH

Ívelt vagy egyenes, **felülről indított** vonalakból hajlítgatjuk a következő betűket.
Írd a rovásbetűk fölé a hangértékeket az 5. oldalról!

1

Karikázd be a halmazban a hajlítgatott betűket!

2

Írd be jobbról balra haladva a betűk rovásírásos párját a megfelelő kockába!

K	Ü	Ú	F	LY	É	E	Ő	Ó	O	H	NY	N

3

Olvasd el, majd másold le az új betűkkel alkotott szavakat és a mondatot!

„HXXBX, JΛΘJX, H4D, OJO, JO, MJO, JX, JΛJX, J4J
 „DJMKJ, Λ4O4O, JXJ4J, JOJO, JΘJXJ, JXΛJ, J4HJ
 Λ4IHJDDJX, HJJOJY, JXJXJ, DKΛΛ4J, J4JY, JXJ4J

„JΛ4IHJH4J4J ΛKΘKJXKX Λ4YJXJX, J4J4J 4 OJOJOJO J4J

4

Most már minden betűt ismersz!

Írd le rovásírással a saját nevedet és azokét, akiket a legjobban szeretsz!

JÓ GYAKORLÁST!

1

Írd be a betűk párját a megfelelő kockába!

	H		†			4	#		Λ		3	↑
D		E		H	B			A		F		C
2	Λ			0			)		K	D	†	
		LY	Ó		M	P		J				O
		X			H	Q	M			Y		
ZS	U		V	S				Ü	Z		SZ	

2

Írd a képek számát a megfelelő szó mellé! Másold le a gyakorló füzetedbe!

	3.		2.		1.
	6.		5.		4.
	9.		8.		7.
	12.		11.		10.
Λ3113		3HΛKX		H3B1↑	
Λ4		4M3		QHQ#	
XB3Λ		4BΛ4		1††	
40		2Λ3		2Λ)3H	

3 ✎ Írd be a szavak párját a kockába!

04Y41		Λ9H†M	I4M4Y	14)		48Λ4
	FÉNY				ÁG	ALMA
2Λ3	HΛK8Y†		H9D	D9H9X		†Λ38
		PARIPA			FELHŐ	

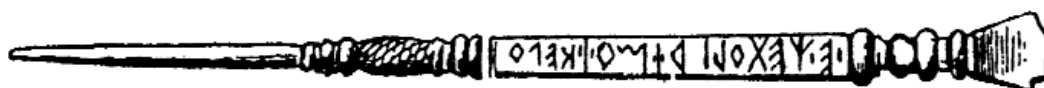
4 ✎ Írd le rovásírással legkedvesebb könyveid szerzőjét és címét a füzetedbe!

5 ✎ Karikázd be az értelmes szavakat, és írd le a gyakorló füzetedbe rovásírással!

,82Λ ,HH30 ,H0 ,XMO† ,Λ3† ,Λ† ,Λ† ,†)X ,03X ,4†3 ,43
 ,8M1 ,H41 ,XD3† ,X83† ,3†† ,3†† ,†H38 ,3H8 ,04X4Λ ,Λ†Λ
 ,4Λ3Y48 ,M88 ,Y38 ,†Λ3 ,†3Λ ,Λ3X30 ,H40 ,0H0 ,Λ3†3M†
 ,MK ,8K ,40H4D3Λ ,40H4Λ3D ,†H3D ,†3K† ,†3†† ,†4) ,D4)
 ,Λ3Λ ,Λ4Λ ,HH3 ,HH8 ,34Λ341 ,341H41 ,ΛKHK† ,ΛKHK†
 ,H3 ,H4 ,YΛ4 ,Λ4 ,Λ4 ,†3 ,†3 ,Y43 ,Y44 ,8†† ,M†† ,3Λ†Λ
 .4Y3Y ,3Λ8KY ,X3Y ,03Y ,333H ,33H ,33Λ4M ,33†4M

6 ✎ Rendezd az összekevert lányneveket, írd le!

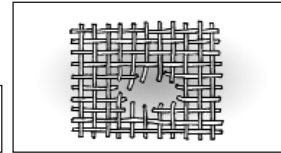
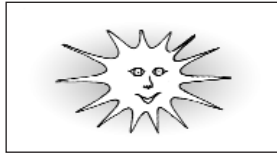
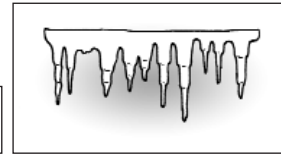
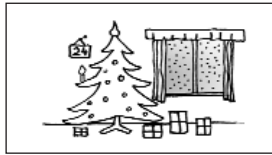
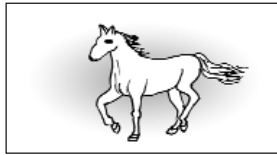
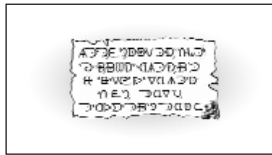
,†H3) ,43Λ4Y ,4†Λ3H4H ,†433Λ ,X3H4Λ4X ,404Y)†Λ
 ,††4 ,††Λ3H40 ,4Λ33Λ ,3H33Λ ,4H40)4 ,31)4†Λ4)
 ,†3†Y ,4Λ†ΛΛ3H ,43Λ48Λ3† ,433Λ4Λ ,H48Λ†Y ,403M3H†)
 ,403H3Λ ,4Y33† ,4H30 ,3YH3Y3X ,84†H4 ,3†MΛ4 ,3848
 .†3H4X33 ,04H4Λ ,4H3X†ΛΛ4 ,4)4)

Etruszk íróvessző bronzból (Sebestyén Gyula: Rovás és rovásírás, 1909)

7.

Írd a képek számát a megfelelő szó mellé! Másold le a gyakorló füzetedbe!

ተለወጠ

14)

90H48

၁၄၄၁

00000000

AND

CA

Λ)†

Λ 4HT

A51

4H2

Írd be az üres helyekre egy „reggeli” hiányzó betűit! Másold le!

4M.....M 8...8 4...YCY...4H 1...M 3.....KY 03...3...X4H
 H...M...0 24...40 13... 1...1...83...30 43... H...D...0
 .Y...4A 4...Y)...A 4...Y)...4I H...0...T ...M...0 1...1...Y...4M

9.

Rakj össze értelmes szavakat a szótagokból, írd le a füzetedbe!

,H4B- ,tH- ,M1- ,H0X-
 ,M1A- ,t3M- ,M4I- ,H4Y-
 ,t3M- ,t3M- ,H0X-
 ,H0X-)4X- ,)4X- ,H0X-

₹-31 ₹-3X ₹-3Y ₹-38
 ₹-41 ₹-41 ₹-30 ₹-40
 ₹-4A ₹-4Y ₹-4Y ₹-31
 ₹-3H ₹-3A ₹-HK

10

Keresd az évszakokat és a hét napjait a rejtvényben! Színezd zöldre és írd le a gyakorló füzetedbe!

X	z	0	H	o	t	I	q	M	q	Y	o	t	A
A	o	Y	0	I	z	A	D	o	A	q	H	q	D
0	M	M	Y	o	z	0	Y	o	z	X	X	z	0
A	H	X	t	t	z	o	z	Y	o	o	z	z	o
q	t	t	z	o	X	H	0	z	o	I	t	t	q
z	D	0	z	q	o	H	q	A	q	M	0	I	z
z	Y	H	q	t	H	z	I	K	o	z	t	t	X
A	z	z	X	K	Y	Y	q	X	z	o	I	0	z
z	o	K	Y	H	K	Y	Y	H	0	z	o	X	D

11

Összekeveredtek a fiúnevek betűi. Rendezd, írd le!

z,t,o,a,t,q,h,q,t,q,h,o,t,z,h,o,z,a,t,z,h,t,t,x,t,z,m,t,y,h,z,t,z,q,y,q,h,q,t,q,x,a,h,h,h,o,y,x,z,h,q,y,a,h,o,a,y,q,z,y,h,z,o,y,q,h,q,x,a,q,i,o,a,y,t,m,q,a,y,a,z,z,a,a,x,q,a,y,q,a,y,t,a,z,a,h,z,o,z,q,x,q,a,q,y,t,a,a,q,q,y,t,a,q,a,q,x,o,h

12

Írd be a hiányzó betűket, ezek közül választhatsz: 0, D, z, X Másold le!

...z,z,t,q.....o,z,z,q...o,z,q,i,z,o,z...a,a...o,t...o,m...z...z,a,z,o,z,y,a,q,o,q,z...q,z,o...q...q,z,a,z,m,q...h,q...q,a,q...o,a,t.....q,t...q,z.....y,o,z,o,z,o...k...a,z,h,z...a,k.....k,z,o,z,h,z...m.....q,z,h,z,o,z...z,o

13

Szólánc – folytasd 30 szóig! Írd le a gyakorló füzetedbe!

...t,t,z,y,z,z,z,a,a,q,q,x,q,x

14.

Két-három szóval egészítsd ki a mondatot!

... 890MD9

... 12411208

... $\Delta \rho_{M+X} \rho_B$

... HWAACV

... 19000

... 2111M 9

... 9 IIII C#tM

... ۹۹۰۹۹۹۰

... H3YΛ3B1PMA20 9

... 83443M3) 421

... ΛζΛΔζΗ

...) XX A H

... YΛZ19+BX

15.

Keresd a mondat másik felét! Írd le együtt a gyakorló füzetbe!

ҮНХБ, БЦҮДНДХ А МНЦБЦИ 1.

ተመዝግቦ የሚገኝ የግል ስም ይጻፍ፡፡

†)AM)9Y AAZO YZOZMAZD O9)H4BAZY 4 3.

.YXHqjADSBZO 9 t)MTX AAZO tO 4.

ሃዘኛ . ሀገራችን ሃላፊነት ላለባቸው 5.

.Y3031+AK0A40 4 3AYH3A3B #08

በጋራ ጋራ የተገኘው 10 ዘመናዊ የጥናት ዘመናት

3A3Y5 1)3M+30 4 H4 04)84t0 4

.Y909X090 9 ZHHfHx)ZAAZ #JX

..A2X A2A)9 Y40190 Y1A3#3

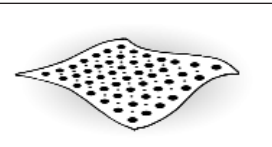
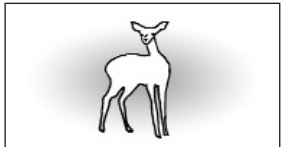
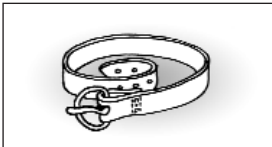
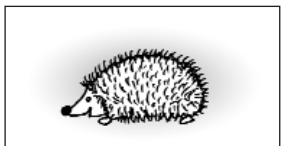
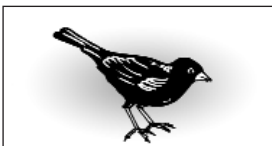
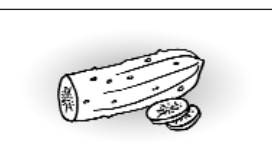
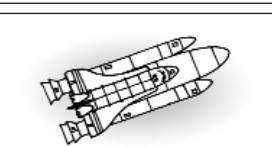
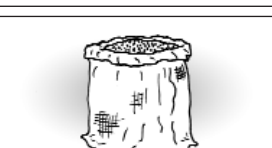
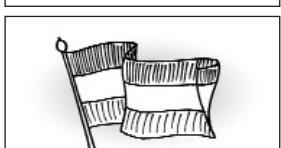
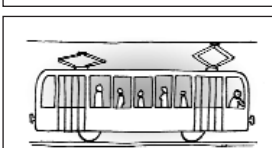
16

Összekeveredtek az állatnevek betűi. Rendezd, írd le!

,ՉԱԻՒԻՈ ,ԻՒԳՈ ,ԿՋՋՋ ,ՆՋՒԻԳ ,ԼՈՋ ,ՋԿՋԱԹԳ) ,ՇԳԻԱ
 ,ՕԿԿԿ ,ՉԱԱԻՋԳԱ ,ՋՉՋ ,ԱԼԳ ,ՑՉԻՉՑԳԿ ,ԱԻԳՋԿԻ ,ՋՉԻ
 ,ՉԻԻՉԻ ,ԱԻԻՉՉՉ ,ԻԻՉՉՉ ,ԳԻՇՉ ,ԳԽԱՉՋ ,ՆԻԻԳԳԿԿ
 ,ԿԿՕԿԿ ,ՃՕՋԱՋՉ ,ՉՋԻՋՉ ,ԿԳՕՕԳՋ ,ԻԱԻԻԱԳԿ ,ՕԳԱԿԳՕ
 ,ԳՕԳԿ ,ԿՉԱԻ ,ԿՋԿՋ ,ԱԳՉՉՉՉ ,ՇՕԳՋ ,ՕԳՑԳԿ ,ԻՔՉՉ
 .ԻՄՉԱԻՆ ,ԳՋՋՋՋ ,ԳԻԳԻ ,ԳՑԻՉ ,ՋԻՑՋՄ

17

Írd a képek számát a megfelelő szó mellé! Másold le a gyakorló füzetedbe!

	27.		26.		25.
	30.		29.		28.
	33.		32.		31.
	36.		35.		34.
	39.		38.		37.
ՉԱԻԳԻ		ՕԳԿ		ՕՄՋ	
ԱԳԱԻՄ		ԳՕԿՉՋՇ		ՉԻԳՋԿՇ	
ՉԳԻԻԱՇԿ		ԱՉՑԳԱԱԻՄ		ԱՋՄԿ	
ՉԱԻԿ		ՋԱՋԻ		ՉԿԱ	
ՄԿ		ԱԿՋՋԿԻ		ՆՋ	

18

Keress rokon értelmű szavakat! Írd le!

	8944M
	321
	89940
	8000
	9444
	83338830
	83433H
	83030
	8343881
	83034H3

19

Írd be a hiányzó betűket. Ezek közül választhatsz: I, Y, H

,980...98 ,H1... ,H9M9... ,t...9... ,9A1... ,09... ,80...
 ,...9H9A ,X3... ,t183... ,32... ,388K... ,800t... ,M1...
 ,t...t0 ,0t...98 ,3.....38 ,...38 ,9000...M ,9...90 ,0900...
 ,9t00... ,...9H9t ,8088t... ,M.....00 ,900...01 ,83...30
 .3t98000... ,...3 ,09Ht...

20

Kivel, mivel? Másold le a füzetedbe, írd le latin betűkkel is!

,89YYMH ,89YYCH ,890008 ,89009IM ,89DD9A
 ,83DD3AH3M ,89009Ht0 ,89DD90H9A ,89DD90H00X
 ,83330A ,8333AK0 ,833330 ,89339 ,89HH9A9HY
 ,89HH9891 ,89II9M0A ,89II9M00 ,89IIMX ,89IIM0
 .83XX31 ,89HH9A90 ,83XX40 ,89XX001

21

Írj a gyakorló füzetedbe rovásírással 10 olyan foglalkozást, amelyet szívesen végeznél!

22

Írd le az ellentétét, többet is lehet!

Agyagjók

Agyagmalm

Agyagkőzet

Agyagföld

Agyagcső

Agyagföld

Agyagmalm

Agyagkőzet

Agyagföld

Agyagmalm

23

Egészítsd ki minél több szóval! Írd le a gyakorló füzetedbe is!

.XyA, Agyagmalm, Agyag, ...Agy

...Agy

...Agy

...Agy

...Agy

...Agy

...Agy

...Agy

...Agy

...Agy

...Agy

...Agy

24

Pótold tetszésed szerint a hiányzó szavakat!

.YAAAYY BCHQX QYQO
 .HXXIXIXODIXO A A BXYXfMAA
 . #X BXYXQYTHOXfO AAYXAAAXM
 .OAYAAOM OXAXOXfAYfAAOD A
 .BAXMO A YXIXMAA

25

Alkoss minél több szót a következő betűkből és írd be a gyakorló füzetedbe!
(Legalább 60 szó készíthető.)

.M ,Y ,A ,H ,X ,O ,O ,B ,O ,A ,T ,X ,A ,A

26

Egy betű megváltoztatásával alkoss új szavakat!

.XYA ,AAO ,#AX ,AAO ,AOX ,AAX – AAQ
 – HXY
 – BAY
 – TAY
 – HOO
 – HXM

27

Írd le ábécé sorrendben a költők neveit a gyakorló füzetedbe!

,AAQ# AXOOt ,OAXfB fYHABAKHKM ,TAXHXO fXHAKO
 fOXYXf ,YHXXAA AAYM ,AOYQI fOIOfAf ,AOYQI DAYH
 fAYDQO ,AOYAA fAfHf ,YfAAAX fAAAYAX ,HOYQAL
 ,OAIQAA #A ,HOYQAL OYAL ,AAfYYA OXYO ,HOYQAL
 ,AAfYQf fDXYHX ,AAAfYY QMYAf XO ,AXOYf AAtO
 AXHKXM ,AAQ# IQXQI ,QYAAO OAXH ,HOYQAL OfDQBXH
 .AYOAL fOQ# ,HAYALAA #A ,XOXI AYfAf ,HOYQAL

28

Melyik a kakukktojás? Karikázd be!

1. ;90#938 ,90↑909 ,9000 ,90H9D ,900↑↑
2. ;0H1D00 ,9MY0H0X ,30X3H3A ,9190 ,0A9
3. ;0000 ,09Y91 ,0Y ,H1M09YΛ↑H0 ,H3A)3Y
4. ;H0 ,89000 ,038H3H ,0000 ,09Y91 ,0Y
5. ;09)9X ,3YHK0 ,0↑↑ ,H)9H9) ,80HY↑↑ ,98A9
6. ;9↑9)90 ,Λ9IH0A0D91A ,9↑HYI09 ,Λ9IH0H9#98
7. ;A0 ,9Y0A91 ,A3Y00 ,H0Y9A ,H98
8. ;H1191 ,A3M483I ,AA0Y ,H1↑9H ,9H0H3↑
9. ;90A0A ,Y0)31A ,9Y9A9A ,A0X9A ,9YI0190
10. ;Y9X90 ,H3M0A01 ,HMAA ,9D00I ,A3MY
11. ;↑Y31 ,0AHH3A ,↑Y90 ,↑H0# ,↑H30 ,↑↑9A
12. ;0A9Y)↑0 ,0A413H ,A089AA↑M ,0Y09
13. ;YK ,↑)3A↑0 ,#3 ,↑A0D ,Y08 ,80H98
14. ;↑9A98 ,0MX ,A↑HA↑Y ,900H ,A0D
15. .03830 ,3I0H ,3HAKX ,A9)90 ,H9801

29

Bontsd szavakra az egybeírt szöveget, és írd le a gyakorló füzetedbe!

Λ3Λ0ΛI0Λ398#980009Λ098#98ΛKHKM9

30

Melyik jó az üres helyre? Írd be!

Y Λ M X —	319↑ ,0H31 ,9↑9X
) 3 ↑ ↑ —	3HX3 ,3HX↑ ,9↑H0
↑ A 0 0 —	Λ9X ,Λ↑8 ,Λ01
H 9 M H 0 8 3 I —	0A300 ,Λ3D00 ,Λ3D00
H 9 0 —	0YH0A ,9MA01 ,98H0H

31

Alkoss összetett szavakat! Számozd be! Írd le!

.....	ᄃᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃᄃ	1.
.....	ᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃ	2.
.....	ᄃᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃᄃ	3.
.....	ᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃ	4.
.....	ᄃᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃᄃ	5.
.....	ᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ	6.
.....	ᄃᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃ	7.
.....	ᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃᄃ	8.
.....	ᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃᄃ	9.
.....	ᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃ	10.
.....	ᄃᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃ	11.
.....	ᄃᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃᄃ	12.
.....	ᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃ	13.
.....	ᄃᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃᄃ	14.
.....	ᄃᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃ	15.
.....	ᄃᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃᄃ	16.
.....	ᄃᄃᄃᄃᄃ	ᄃᄃᄃᄃᄃ	17.

32

Alkoss az összekevert szavakból mondatokat! Írd le a gyakorló füzetedbe!

.ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
.ᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
-ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
.ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃ ᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
.ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃ ᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ

33

Fejezd be a szólásokat! Ezeket a szavakat használhatod: kályha, róka, farkas, gyík, bárány, oroszlán, madár, lajhár, mormota, macska, nyúl!

_____ 9 YDfB ,IqMqH
 _____ ,Λξξξ
 _____ ,ξΛHqθ
 _____ ,††ΛξI
 _____ ,HqYqX
 _____ ,†qXqI
 _____ ,qYΛqΛ
 _____ ,θ†IΛq
 _____ ,ΛξΛξH†ξ
 _____ ,ΛξΛξB
 _____ ,qMqf

34

Írd le a mondókát helyes sorrendben a gyakorló füzetedbe rovásírással!

Litterarum Figura et valor

H x.	J j	q a
Λ s	Q. k	x b
I z	~ k	+ ch
Y f	Λ l.	h cz
x ty	⊙ ly.	f d
M u	⊙ m	z e
h k	⊙ n	⊙ f
m r.	⊙ ny	Λ g.
q z	⊙ o	z gy
Y ss	⊙ ö	z h.
	⊙ p.	+ i

2a á.

Bod Péter betűsora
a XVIII. századból

1. ξΛξΛHξ Λq†ΛM1
2. ξΛξΛξY HξXξξMξξ
3. ξΛΛξ†ΛKξ ξξξξI Λq†qB
4. ξHξHΛKξY† HξXξξYξξI
5. Hq† ΛKΛξ HqM)qI
6. ξYξYξMξ) Λ†Λ†H†q
7. ξHξHξX HξXξYξξ
8. ξ)ξξ†† HξXξξ†ξ†
9. ξqBξξ q HqMHXξθ
10. ξYξMξY)qI Λq††HqB
11. ξΛξξξH ΛqYIqΛq
12. ξΛξMξ) Λq†)M1

35

Keress meg és színezd be zölddel a Himnusz szavait! Írd le a gyakorló füzetedbe!

H	Y	A	Z	B	T	T	A	Q	)	Z	Y	A	T	C	Ø
M	T	Z	O	C	1	D	Y	H	Q	#	Q	B	X	X	Q
Ø	T	A	Z	A	A	)	A	X	X	D	Y	Ø	A	Z	M
)	M	#	Z	1	)	A	Z	Ø	A	Y	1	Ø	D	K	Ø
I	I	T	Ø	Y	O	Q	X	Y	H	Q	O	I	#	X	T
Y	Ø	Ø	A	Z	A	A	)	A	)	Z	A	A	Z	K	#
)	H	Y	Y	T	O	Q	M	X	A	H	C	A	A	Q	X
T	Ø	Ø	C	X	I	Ø	D	I	)	Y	Ø	T	)	Z	A
Y	X	T	)	Z	Y	I	Z	A	T	M	Y	X	Q	Z	H
Z	Y	T	X	X	)	Y	X	A	Z	B	Ø	X	O	T	1
A	Ø	B	Q	I	)	)	Y	Ø	#	M	Z	M	H	Q	B
Y	X	T	)	Z	M	K	1	Y	Ø	Ø	A	T	Y	Q	Y

36

Írj le 15 magyar folyónevet és városnevet rovásírással a füzetedbe!

37

Keress a párját, számozd be!

)C H O C X	) Z A Y C	1.
A Q X X C A	Z M A Y A	2.
A Q I I Q	) C O H Q	3.
A Q H H M T	A Z I I C	4.
) Q I B C I	A Z X X Z A	5.
Z H X Ø	A Q A A C Ø	6.
Z M X Ø	Q H O Q D	7.
A Q A A Q M	A Z Ø Ø X Y	8.
A Z B B K H K O	A Z H H C T	9.

38

Bontsd szavakra az egybeírt szöveget, és írd le a gyakorló füzetedbe!

YQXMOQYDQAAQYDfBYHJXBJAMN4X40fHJAOYMXXQH4B4X

39

Kiket vinnél magaddal egy lakatlan szigetre? Írd le a gyakorló füzetbe rovásírással!

40

Régies magyar szavak és jelentésük. Számozd be! Alkoss velük rovásírással mondatokat a gyakorló füzetedbe!

..... farkoc	40A4YHJX A344A	1.
..... flastrom	4D3X4A YK4K0JIK ,YDAA4MJA	2.
..... sajtár	JfJ301J3 f0HJ3 A3HMH	3.
..... tarsoly	0f4D0)4AY4YAAJB	4.
..... findzsa	3AA3H4YD4BH404Y	5.
..... alamizsna	H4AA30JHJM	6.
..... ványadt	41YH34D3 XX344) 04M3A	7.
..... toportyán	41YH34D3 04X4BAA4MH4I	8.
..... gulya	DJfJ3J3J3	9.
..... véka	HJ3K4YHKX ,4AA3ID3MHKY	10.
..... ménes	H3DfY YHH4M 4H4XMHf4	11.
..... csűr	AA0H40	12.
..... berzenkedik	I444YXJA	13.
..... süveg	JH3 ,JHAKX	14.
..... kéve	D4B344 0J0JH	15.
..... poroszló	Y4D3014X	16.
..... sujtás	D4M3A ,JA)J4	17.

41

Ez az öt szó legalább 15 másikat hordoz magában. Keresd meg, írd le!

.JHJB AA4HfM JYJAAJB ,04Y44 AA3I

45

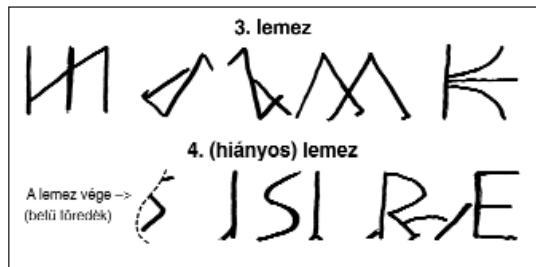
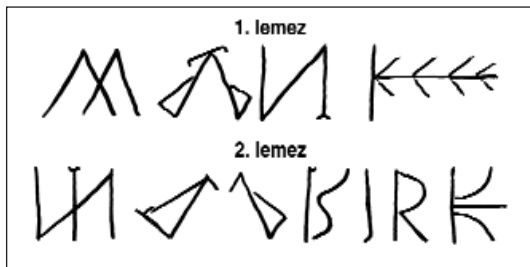
A XI. században a rovásírást, amelyben minden magyar hangunkra volt jel, le kellett cserélnünk a fejletlenebb latin betűs írásra, amellyel 13 hangunkat, többek között a TY, GY, NY, LY, Sz, ZS, CS-t nem tudtuk jelölni. Ezek csak a XIX. századra alakultak ki véglegesen. A rovásírásban ésszerűen egy jellel leírhatók. Gyakoroljuk őket, írjuk át rovásírásra! (lásd 8. oldal 5. pont)

Mátyás, Csaba, Zsolt, Gyula, Szabolcs, Csilla, György, Gyöngyi, Györgyi, asszony, hattyú, fattyú, fonnyad, rossz, lecsó, kacs, meggy, konty, hely, lyuk, gólya, rozs, rizs, Zsuzsa, loccsan, pottyán, tottyán, löttyén

46

Összekeveredtek a történet sorai. Írd le helyes sorrendben a füzetedbe! (Meixner Ildikó: Én is tudok olvasni - Tankönyvkiadó, 1978.)

.YVXIMAX HGYMΘ 9 YV4tB 3A 9
 .YVXIMAX Λ9IHΘ H9 YV4tB 9Y4H 9
 .YVXIMAX 9 3X 3YH3M ΛMIIΘH H9M3O 9
 .YVXIMAX t3H33 H9 YV4tB HGYMΘ 9
 !YVXIMAX 9 34XX31 3X tH3M H3OΛ4B
 .YVXIMAX 3A 9 YV4tB 3OY44 9
 .YVXIMAX 9Y4H 9 YV4tB t3H33 H9
 .YVXIMAX 3OY44 9 YV4tB ΛKI 9

A Komáromi Lándzsavég négy rézlemezének felirata.
 (Friedrich Klára rajza)
 Leírása az Ősök és Írások című könyv 109. oldalán

47

Igaz és hazug mondatok. Az igazakat Írd le a gyakorló füzetbe!

1. .ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ 1.
2. .ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ 2.
3. .ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ 3.
4. .ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ 4.
5. .ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ 5.
6. .ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ 6.
7. .ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ 7.

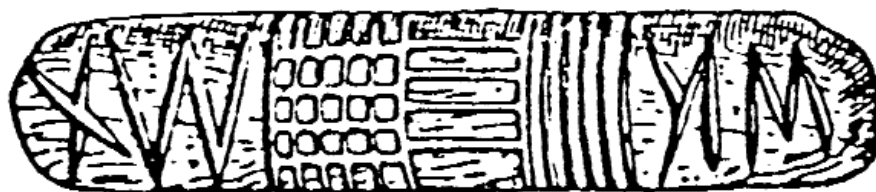
48

Használd az idegen szavak helyett a magyar megfelelőt! Számozd be!

anonim	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	1.
inspiráció	ᐃᐃᐃᐃ	2.
trezor	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	3.
kooperál	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	4.
szlogen	ᐃᐃᐃᐃ	5.
protezsál	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ	6.
uniformis	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	7.
dialógus	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	8.
partner	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	9.
irritál	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	10.
kurzus	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	11.
enervált	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	12.
tréner	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	13.
rekonstruál	ᐃᐃᐃᐃᐃ	14.
variáció	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	15.
prognózis	ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ	16.
extrém	ᐃᐃᐃᐃᐃ	17.

Régies magyar szavak és jelentésük. Számozd be! Írj velük mondatokat a gyakorló füzetbe!

..... csucsorka	ΛCΘHΘM†	1.
..... zsombor	ΛCΘHΘXHC†	2.
..... guzsaly	HCΘH	3.
..... dümmög	ΘYDΘHΘH	4.
..... szattyán	ΘΛHΘHΘHΘD	5.
..... cudar	Θ††ΘHΘHΘH	6.
..... tilinkó	†CΘΛCΘX	7.
..... csippentyű	HΘΛCΘX ΛHΘHΘH	8.
..... zseze	HΘΛCΘD HΘHΘHΘH	9.
..... böllönködik	ΘDΘΛHΘHΘX	10.
..... hitves	HHCΘ HΘHΘHΘHΘH	11.
..... gúnya	ΘHΘHΘHΛHΘH	12.
..... csapász	ΘHΘHΘHΘH ,††Λ	13.
..... golyhó	ΘD††HΘH	14.
..... zegernyés	HΘHΘHΘHΘH	15.
..... suttyomban	HΘHΘHΘHΘH	16.
..... bodobács	HΘHΘHΘHΘHΘH	17.
..... szütyő	ΛHΘHΘHΘHΘH	18.
..... durákol	ΘHΘHΘHΘH	19.
..... csiriz	Θ†† ΛCΘHΘHΘHΘH	20.

Futárbot Ausztráliából (Johannes Friedrich: Geschichte der Schrift, 1966)

A Q, X, Y, W, DZ, DZS nem tartoznak a magyar betűkészletbe. A rovásírásban az alábbi módon használjuk őket. Számold be! Írd le a gyakorló füzetbe!

..... Queen	Λ᠑Λ᠐†᠑ ለX†	1.
..... Quartz	I᠑I᠐H᠗I᠐	2.
..... xilofon	᠑1᠑1᠑1	3.
..... taxi	†I᠐᠑Y	4.
..... foxi	I᠐)†᠐I	5.
..... Szfinx	᠑᠑†)†M᠐᠑	6.
..... yoghurt	᠑᠑᠐᠑Λ†I᠐	7.
..... Reykjavik	᠑YH᠑M᠐	8.
..... papaya	†I᠐᠑᠐	9.
..... Ady Endre	YH᠑᠗Λ᠑I	10.
..... Kölcsey Ferenc	᠐†M᠑I᠐I᠗H	11.
..... Ybl Miklós	᠑᠗᠗M᠐	12.
..... Xerxész	†᠑᠗H᠗᠐ †᠗HΛK᠐	13.
..... Weöres Sándor	᠗H†)᠗ ††᠑	14.
..... Wesselényi Miklós	᠑Y†)᠑Λ	15.
..... Volkswagen	᠐H᠑I M᠗)	16.
..... Wagner	H᠑†)᠑Λ ለ᠗HK᠗M	17.
..... edző	Λ᠗Λ)᠑Y†	18.
..... madzag	Λ᠑Λ᠐†᠑ †᠑᠑Λ᠗Λ᠗M	19.
..... bodza	᠑᠗Λ᠑MΛ᠐Λ᠑M	20.
..... dzsungel	᠑H†᠑X	21.
..... lándzsa	᠑H†᠗	22.
..... New York	H᠗)Λ᠑M	23.
..... Aquincum	Λ᠑H†᠑᠑	24.

51

Használd az idegen szavak helyett a magyar megfelelőt! Számold be!

..... vitalitás	Λ∩∅H∩Λ∩∅	1.
..... tradíció	∅∩D∩∅Λ∩∩∩∩	2.
..... totális	∩Y∩Λ∩∅∩Y	3.
..... korrekció	∩H∩Y∩Λ∩	4.
..... tusol	∩∅∩Λ∩YK∩	5.
..... szelektál	∩∩∅∩D∩∅∩∅	6.
..... studíroz	Λ∩Y∩∩∩Λ∩∩H∩∩	7.
..... rükkverc	D∩∅∩∩∩∩	8.
..... publikum	Y∩Λ∩Λ∩M	9.
..... dekoncentrált	Λ∩Λ∩K∩K∩	10.
..... blőd	∩∩∩Y∩Λ∩Y∩∩Y	11.
..... analizál	∩Y∩X , ∩X∩YΛ∩	12.
..... irracionális	∩∩ΛY∩H∩∩∩	13.
..... honorárium	Λ∩∩Λ∩Y	14.
..... szponzor	∅∩∅∩Λ∩	15.
..... intuíció	YH∩Y∩∩	16.
..... obligát	Y∩∩∩∩∩Y∩∩	17.

52

Összekeveredett az írók vezetéke és személyneve. Rendezd, írd le a gyakorló füzetbe!

Keresztnevek:

Vezetéknevek:

∩∩H∩ , ∩∩M∩Λ∩ , YH∩XΛ∩
 ∩∩∩H∩∩ , ∩∩∩Λ , H∩∅ , ∩Λ∩∩Λ
 ∩∩Λ∩ , ∩∩M∩∩ , ∩∩∩∩Λ∩Y
 ∩∩M∩Λ∩ , ∩∩∩Λ∩∩ , ∩Λ∩∩∩
 ∩∩M∩Λ∩ , ∩∩Y∩∩ , ∩Y∩∩
 ∩∩∩H∩∩ , ∩∩∩H∩∩ , ∩∩∩∩∩
 ∩∩∩Λ∩∩ , Λ∩∩∩ , Λ∩H∩∩∩

∩X∩ , ∩∩∩∩ , ∩H∩D , ΛΛ∩M
 ∩Λ∩∩H∩∩ , ∩Λ∩∩Y , ∩∩∩H∩∩
 ∩Y∩∩∩ , ∩D∩∩H∩Λ , ∩D∩∩∩∩
 ∩∩∩∩∩ , ΛY∩X∩X , ∩Y∩∩∩∩
 ∩Y∩∩∩ , ∩∩Y∩∩X , Λ∩∩∩
 ∩H∩∩ , ∩∩∩∩∩H , ∩Y∩Λ
 ∩∩∩Λ , Λ∩∩∩ , ∩H∩∩ ∩∩∩∩∩

Szólások és magyarázataik. Keresd a párját, számozd be! Írd le rovásírással a gyakorló füzetbe! (O. Nagy Gábor: Szólások és közmondások. Talentum, 8. kiadás)

A phaisztoszi agyagkorong A oldala
Véleményem szerint ez egy 3600
éves gyermekjáték, amellyel
napjainkban is lehet játszani.
Megfejtésem az Arany Tarsoly
2007 novemberi számában
olvasható, valamint a játékleírás az
Ősök és Írások című könyv 101.
oldalán.

A phaisztoszi korong B oldala

XXMTIΩ1 30#4) 1.

0†+30Λ303 2.

YKO YZYΛNY IIΩH 3.

YYZY Y4IIΩH ,ΛK)XX 4.

Λ303 30#4) 5.

0†+30Λ303†404 6.

Λ303H404Y 7.

0†+30Λ4IIΩH 8.

ΛX†04Λ4M NYX Y3)I4X 9.

YZYI30 4HΛ4Λ4M)TI 10.

Y†04Λ4M YI3)3B ,†Λ40Λ3 11.

Y4††4Y4H4X Λ3B †I4Λ4M 12.

H3MΛ3 Λ31 13.

YY3ΛMH3X 14.

†)H3†3Λ 4IH404 4X14X 15.

Λ430†Λ4B 4 X3KΛ40 B3Λ 0†#3 16.

†H30 4XΛ3Λ3† 33ΛY3B3ΛΛ30 17.

1†303H†† 3) ,1Λ3H#4) 3) 18.

Y3ΛΛ3† 4 †3YH3Λ3B ††H30 19.

YH33† 4 4IH3IΛ3 20.

3Λ3M 0†I03H†† B3) 21.

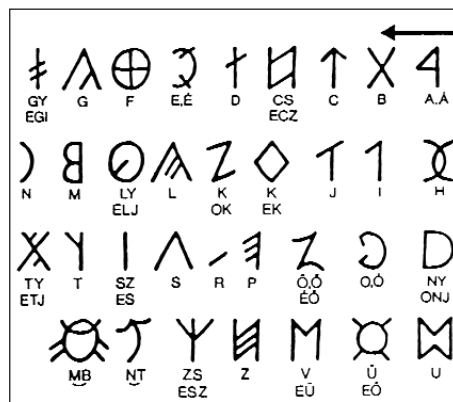
333Y03YH3 22.

H3X†3MΛ3 H4 0†+30I4Λ4H 23.

3†33B†03I ,3Y†I3 H3X3B H4#4B 4 24.

!Y333) H4#4B 4 31Λ4H3X ,03YH4YΛ3 Y†04 25.

..... A halat úszni tanítja.
 Más tüzénél melegszik.
 Kiadja az obsitot.
 Kiporolja az irháját.
 Egy korpán híznak.
 Ne pipázz, ha nincs dohányod.
 Nem enged a 48-ból.
 Nem teszi ki az ablakba.
 Pedzi, mint agár a nyulat.
 Beleharap a savanyú almába.
 Árkot ás valakinek.
 Aki kutyaival fekszik, bolhával kel.
 Kiugrasztja a nyulat a bokorból.
 Eben gubát cserél.
 Az ingét is odaadná.
 Vág az esze.
 Élére rakja a garast.
 Belé bújt az ördög.
 Fabatkát sem ér.
 Felöntött a garatra.
 Lyukas a marka.
 Kákán is csomót keres.
 Vaj van a fején.
 Ha magyar kenyeret eszel, becsüld a magyart.
 Magyar ember nyelvén hordja a szívét.

*A botnaptár ábécéje
a XII.–XIII. századból.
(Forrai Sándor, 1994)*

*A germán runaírás jegyei
(Tolnai Új Világlexikona, 1929)*

1. .Y1A3A33 34BHC0#3 Y3A4tH4A A3 YD3A3I 1.

2. ,A30 HC004 3 ,A3I030 HC0t3 2.
 .A30 04H HC0A4B ,I3A3 H3I#3
 ,A43B4A A1A3B ,3H4Y 33H)t)
 .A4tA4 3Y)tI 04HC)t)4M 4

3. 4A4 Y30)3HtY 3I ,4140Y3A3 03H30 3.
 4A4HtM Y30)3MYK 34A4 Y30)3HtY 3I
 30H3A3M3A#3K# Y33 34A4HtM Y30)3MYK
 .30H3H3 #3333I33 3t30H3A3M3A#3K#

04HC ,0344) ,03Y33 ,0344)33 ,M3
 tA33
 44)

Tedd ábécé sorrendbe az 1920-ban, a trianoni döntés alkalmával elcsatolt délvidéki helységneveket, és írd le a gyakorló füzetedbe! Gyűjts még hozzá a történelmi atlaszból!

,H4M3A3X ,4DH3Y04H ,4Mt)3A3A4 ,Y4X33I4H33
 ,A3A3I3tH33 ,03I3 ,tYI4H43 ,4H43t4A ,H4M3H4t
 ,4t4 ,40t4X4I ,H4X ,HCX333 ,YH4B4KHKM ,34tH3X
 ,3H3X0KHKY ,3H3X3 ,4Yt)40H4#4B ,4Y33 ,03t)tM1M
 ,D3Y33 ,043t3Y33IH4#4B ,3DH3H4#4B ,4t)t0t0#4)
 ,A4A44IH4Mt3 ,t3AH3M ,033H4A4MA4Y33HCY ,D3BtH
 .4H4M3M30 ,4tHCY44Y33HCY ,A3AH33 ,A4H43A

56.

Tedd ábécé sorrendbe az 1920-ban, a trianoni döntés alkalmával elcsatolt kárpátaljai helységneveket, és írd le a gyakorló füzetedbe! Gyűjts még hozzá a történelmi atlaszból!

[illegible]

57.

Tedd ábécé sorrendbe az 1920-ban, a trianoni döntés alkalmával elcsatolt erdélyi helységségeket, és írd le a gyakorló füzetedbe! Gyűjts még hozzá a történelmi atlaszból!

[illegible]

58.

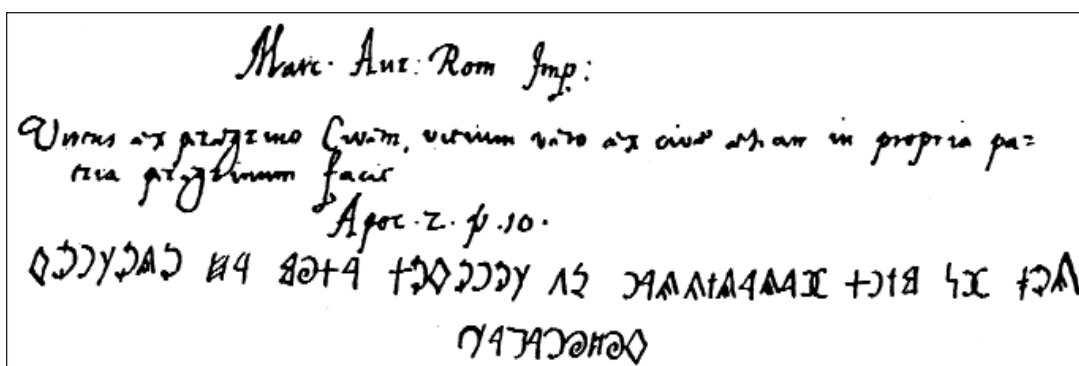
Tedd ábécé sorrendbe az 1920-ban, a trianoni döntés alkalmával elcsatolt őrvidéki helységneveket, és írd le a gyakorló füzetedbe! Gyűjts még hozzá a történelmi atlaszból!

[illegible]

Tedd ábécé sorrendbe az 1920-ban, a trianoni döntés alkalmával elcsatolt felvidéki helységneveket, és írd le a gyakorló füzetedbe! Gyűíts még hozzá a történelmi atlaszból!

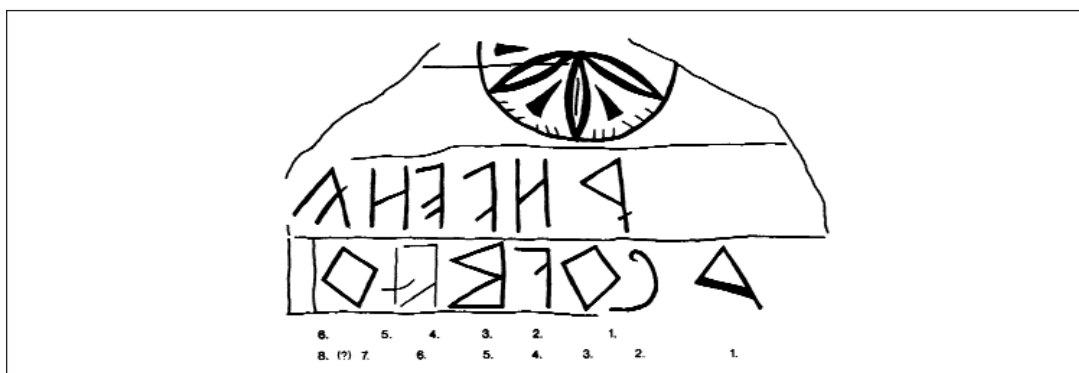
[illegible]

Fejtsd meg Miskolczi Csuják Gáspár 1654-ből származó feljegyzését! Ellenőrizd a 81. oldalon.

(Sebestyén Gyula, 1909)

Az 1526-ban épült dálnoki református templom feliratának még nincs egyértelmű meg-
fejtése. Próbáld meg, talán neked sikerül!

(Forrai Sándor, 1994)

A számrovással kapcsolatos ismeretanyag kevés. Átfogó, alapos helyszíni kutatást, gyűjtést utoljára Herman Ottó és Sebestyén Gyula végzett 1900 és 1910 között. A számírás tájegységenként eltérő lehet, mint ahogyan Herman Ottó 39. oldalán lévő ábráján látjuk. A rovásszámokkal való műveletekre először és mindeztáig egyedül Barta József mérnök, grafikus dolgozott ki javaslatot. Tanulmánya a 42. oldalon olvasható.

Rovásszámjegyeink leírása „fonetikus”, azaz ahogyan kiejtjük, úgy írjuk le sorban.

X	IIIV	IIIV	IIIV	IV	V	IIII	III	II	I
10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
✱	✱	XV	V	XX	VX	IX			
1 000	100	60	50	20	15	11			
✱✱	✱✱	✱X	✱II						
1 000 000	100 000	10 000	2 000						

A feladatok megoldását a 81-82. oldalakon találod.

1

Írd be a számok párját a kockába!

	III	IIIV		X	IIV			V	II
4			8			1	6		2

2

Írd be a hiányzó számokat!

✱		IIV		XXX	IIII		III	IV
	XXXXV		IIIV		IIIV	XX		II
✱II	IIIXXXV	IXV	XV	XXXX		IXX	X	IIIV

3

Keresd a párját, számozd be!

8.	7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
IIIVV	IIXXX	IIIIXXXX	IIVXXXXV	XV	XXV	IV	IIIVX
87	44	19	60	51	70	59	32

4

Írd le rovásszámjeggyel:

	8704802MYK
...	
...	128102MY28
...	
...	18000128
...	
...	244202814
...	
...	48811848

5

Keresd a párját, számozd be!

5.	4.	3.	2.	1.
XXXVXIIIV	IIIVVXIIV	VXXXIIV	IIVVX	IVXIV
759	651	157	980	725

6

Írd le rovásszámjeggyel!

	4800128891428
...	
...	18002MYK891
...	
...	4282M1281089148
...	
...	1281089112810
...	
...	829MY48891420

7

Igaz? Nem igaz? Javítva írd le!

$VX = III + X$
 $XXXXX = XXX + X$
 $IXXXV = IIIIX + IIX$
 $XXXXX = V + IVXX$
 $IIXX = III + IIIIXXXV$

8

Keresd a párját, számozd be!

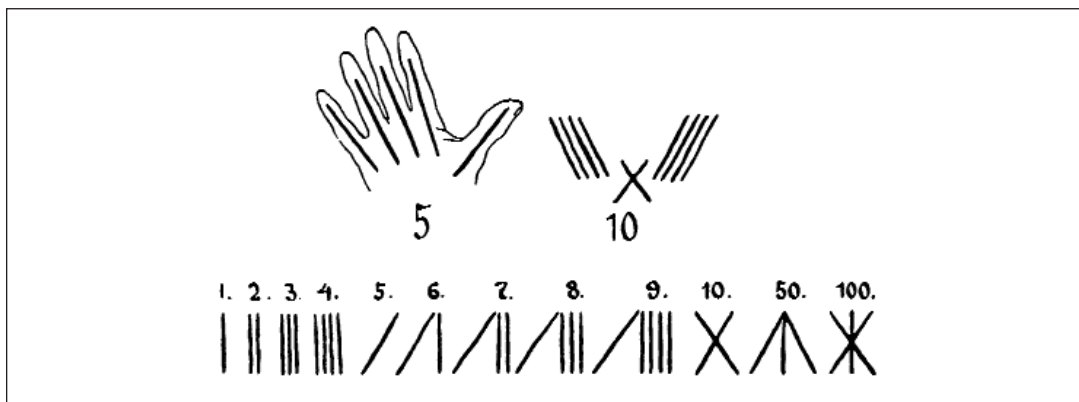
4.	3.	2.	1.
I*IXXXXV	V*IIII*IV	IXIIII*IX	IIII*IIII
9004	91001	51350	12301

9

Keresd a párját, számozd be!

4.	3.	2.	1.
XXXXV**	IIII*I*IIII	*V*XXXXV	I*XXXX*IIII
90500	100090	930001	900103

Herman Ottó: A magyar számrovás rendszere

Rendezd az Árpádházi királyok uralkodásának idejét. Számozd be! Használd lexikont!
(Dümmerth Dezső alapján)

.....	XV* - IVXXXX*	ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ .I	1.
.....	IXXXXI* - IVXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛ .I	2.
.....	IIXXVXI* - IIVXI*	ᵛᵛᵛᵛ .I	3.
.....	IIIVXXX* - *	ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ	4.
.....	IIIXV* - XV*	ᵛᵛᵛᵛ .I	5.
.....	IIIXI* - IVXXXXVXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛ .I	6.
.....	IXXXXI* - IXXXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ .I	7.
.....	IIIXVXI* - IIVXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ .II	8.
.....	IIIXXV* - IIIXV*	ᵛᵛᵛᵛ .II	9.
.....	IVXI* - VXXXXV*	ᵛᵛᵛᵛ .II	10.
.....	IIIXVXI* - IIIXVXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ .III	11.
.....	VXI* - IIIXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛ .II	12.
.....	IIVXXV* - IIIXXV*	ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ .IIII	13.
.....	IVXXXXVXI* - IIXXVXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛ .III	14.
.....	IIXVXI* - IXXXXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛ .I	15.
.....	VXXXXV* - IIVXXV*	ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ .III	16.
.....	XXVXI* - VXXXXXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ .II	17.
.....	XXXXVXI* - IIXXVXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛ .IIII	18.
.....	IXI* - XXXXVXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ .V	19.
.....	IIXXVXI* - IXXVXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ (ᵛᵛᵛᵛ) .IIII	20.
.....	VXXXXXI* - VXI*	ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ .III	21.

Számrovásbot (Kéki Béla: Az írás története, 1971)

Millió és milliárdos számjegyek leírása rovásszámjegyekkel

A szakirodalomban az áll, hogy a 999 999-nél nagyobb számokat rovásszámjegyekkel leírni nem lehet, valamint a nulla hiánya miatt műveletek végzésére sem alkalmasak. Természetesen az, hogy mi most erre nem vagyunk képesek, nem jelenti azt, hogy ősünk sem tudták.

Néhány éve Pécsen tartottam előadást és a rovásírás alapfogalmairól szóló részben említettem ezt a gondot, egyúttal bemutattam az 𐌹 (1000), 𐌹𐌶 (10 000), 𐌹𐌶𐌹 (100 000) leírását.

Az előadás végén jelentkezett egy fiatalember, Vér Csaba, aki azt mondta, hogy a fenti sort folytatva leírhatjuk az egymilliót is a következő módon: 𐌹𐌶𐌹, hiszen ezerszer ezer az egymillió.

Ez az egyszerű és nagyszerű ötlet valószínűleg azért nem jutott eddig a kutatók eszébe, mert a 𐌹𐌶-ot gyakran használták a 2000 lejegyzésére. Régebben jómagam is alkalmaztam ezt a hibás megoldást. 3000-tól azonban már így írtuk: 𐌹𐌶𐌶.

Az eddig előkerült számrovásos emlékeken a 𐌹𐌶, azaz egymillió nem található, tehát régészeti lelettel ezt a feltételezést nem tudom alátámasztani.

A millió, sőt milliárdos számjegyek leírásának lehetőségével mégis óriási távlatok nyílnak meg előttünk és egyúttal nagy lépést tettünk előre ősünk igen fejlett észjárásának megértése felé! Tehát:

1 000	=	𐌹
10 000	=	𐌹𐌶
100 000	=	𐌹𐌶𐌹
1 000 000	=	𐌹𐌶𐌶
1 000 000 000	=	𐌹𐌶𐌶𐌶

Hogy biztosan ne olvassuk kétezernek, vagy háromezernek: egymillió, egymilliárd esetében elétehetjük az I-et. További példák:

1 200 000	=	𐌹𐌶𐌶𐌶𐌹
6 500 000	=	𐌹𐌶𐌶𐌶𐌹𐌶
50 000 000	=	𐌹𐌶𐌶𐌶𐌶

A kerekített számok esetében láthatjuk, hogy egyik rovásszámjegy sem áll több jelből, mint az arab szám, sőt.

Megjelent: Arany Tarsoly - 2005. augusztus

2 x 5 = 10... 𐌹 = X. Mert az ősmagyar-ölös: V, a tízes pedig: X. Egy-ölöst ha megjelölünk így: V, akkor az 50. Egy-tízest: X ha megjelölünk így: 𐌹 akkor az 100. Mert 2 x 50 = 100. 𐌹𐌶 = 𐌹𐌶. Egy-százast ha megjelölünk így: 𐌹𐌶𐌶 akkor az 1000. ∞

Számrovás ismertetés (Magyar Adorján, 1970)

Ki állítja, hogy a rovásszámjegyekkel nem lehet számtani műveleteket végezni? A helyiértékes számokkal játszani könnyedséggel végezzük el a számtani alpműveleteket (ha muszáj), hiszen ezt az iskolában (remélhetőleg) megtanultuk, begyakoroltuk. Elődeink mindennapi életében is fontos szerepe volt a számtannak-mértannak. Az ősi írások nem helyiértékes számrendszereivel, mint például az ősi magyar rovásírás számaival, az etruszk vagy a római számokkal, természetesen ugyancsak kellett – és ebből következően lehetett – összeadni, kivonni. Ez nekünk ma már nem megy olyan könnyen, hisz elfeledtük, vagy soha nem is tanultunk rá módszereket. Sebaj, fogjunk hozzá!

Megszámolom, hány labdám van! Használok az ujjaimat, kergesgélés közben el ne felejtsem, hol tartok. Egy pötttyös az udvaron (𐌶𐌵), egy a szomszéd kertjében (𐌶𐌴), egy foci a virágágyásban (𐌶𐌳), egy pattogós a táskámban (𐌶𐌴𐌴), ja, és egy, ami a kútba pottyant tavaly (𐌶𐌴𐌴). Hohó, itt egy simlabda a búcsúból (𐌶𐌴𐌴𐌴)! A fiókban négy pingponglabda – hol is tartok? – hét (𐌶𐌴𐌴𐌴), nyolc (𐌶𐌴𐌴𐌴𐌴), kilenc (𐌶𐌴𐌴𐌴𐌴) és tíz (𐌶𐌴𐌴𐌴𐌴). Hogyan tovább, mindkét kezem összes ujjá foglalt. Cipő, zokni le? Nem, jobb lesz, ha az eddigieket leírom egy papírra, el ne felejtsem, így felszabadulnak a kezeim. A vonásokat ötösével csoportosítva írom le és vízszintesen áthúzom – ahogy nagypapa szokta – így könnyebb lesz kiolvasni a végén (𐌶𐌴𐌴𐌴𐌴𐌴𐌴𐌴). Újabb labdák – a gombfoci készletből két darab (𐌶𐌴𐌴), teniszlabda három darab (𐌶𐌴𐌴). Ezt is leírom a papírra, mert azt hiszem, nincs több (𐌶𐌴𐌴𐌴𐌴𐌴𐌴𐌴). De nem, várjunk csak: egy marcipánlabda a tortámról (𐌶𐌴𐌴). És a kutya játéka? Ez elég rossz bőrben van, de kellő jóindulattal még labdának nevezhető (𐌶𐌴𐌴). Elfogytak, nincs több, leírom a kettőt is (𐌶𐌴𐌴𐌴𐌴𐌴𐌴𐌴). Mennyi is összesen? 17 labda, ha nem tévedtem. 17 vonás kellett a szám leírásához. Lehetne ezt rövidíteni? Az ötös – „egy kéznyi” – csoportok jelölésére a rovásírásból megismert ötöst használom: (𐌶𐌴𐌴𐌴𐌴). Már csak 5 jel. Két ötös összeadva egy tizes, rovás-tizessel jelölöm: (𐌶𐌴𐌴𐌴𐌴𐌴). Így már csak 4 jel kellett.

A labdaszámolás több nagyon fontos tanulsággal szolgált. Először is megállapítást nyert, hogy igazi labda-nagyhatalom vagyok. Másodsorban kiderült, hogy a 17-et, mint mennyiséget, többféleképpen is ábrázolhatom írásban. Egészséges lustaságom azt súgja, hogy lehetőleg minél kevesebb jelet kelljen használni. A harmadik: ha én többféleképpen írhatom le ugyanazt a mennyiséget, akkor más is – ez bizony félreértésekre ad lehetőséget. Szükség van tehát a leírás módjának szabályozására. Végül – ha már lúd, legyen kövér – szeretnék (majd..., később..., esetleg...) számtani műveleteket is elvégezni a leírt számokkal, és ehhez módszerek kellenek, s újabb szabályok...

Szusszanjunk egyet, mielőtt nekigyürkőznénk a számírási szabályok és a műveletek tárgyalásának. A soproni egyetemen járta ez a vicc: a matematika tanszék vezetőjéhez, Moór Artúrhoz benyit a titkár-nője, és azt mondja: „Professzor úr, egy koldus áll a bejáratnál és kéreget!” A válasz nem késik: „Adjon neki három algebra feladványt!” Nos, én is adok pár játékos feladatot „pihentetőnek”: mind-egyik feladatban egyetlen gyufaszál elmozdításával tegyék igazzá az egyenletet! Ügyeljenek most is a helyes olvasási irányra! A megoldásokat a 82. oldalon megtaláljátok. Kellemes fejtörést!

a)

b)

c)

d)

A rovásszámjegyek és a számok írása

A rovásírás számai nem helyiértékes, hanem összeadáson (additív-Brrr!) számok. A bennük szereplő minden jel értéke állandó, függetlenül a számban elfoglalt helyétől, a szám értékét pedig a jelek értékének összeadásával kapjuk. A forrásokból ismert jelek két csoportba oszthatók.

Alapjelek és értékeik: I(1), X(10), X(100), X(1000)

Segédjelek és értékeik: V(5), V(50), V(500)*

* Az írásos emlékekben alig találjuk meg az 500-as jelét. Pedig a rovásszámok képzésének logikájából az következik, hogy kellett és kell lennie. Hogy szabadabban szárnyalhassunk a matematika tiszta kék egén (Hmm!), ajánlok egy jól valószínűsíthető segédjelet az 500-as értékre: V Bevezetésével már ezres számkörben tudunk műveleteket végezni. Megerősítésre találtam Bárczy Zoltán könyvecskéjében, az ott közölt ábécében található hasonló jel, ihletője feltehetően a tászoktetői kőfelirat. Tovább táguulhatna mozgásterünk az alap- és segédjelek sorának további bővítésével, ám félő, hogy egyre kevesebben tartanának velünk szárnyalásunkban (Hmm!), ezért a további jel-ötleteimet megtartom magamnak „házi használatra”. Ugyanezt javaslom Nektek is, ha pl. a számtani műveletek végzése közben olyan értékkel találkozotok, melyre nem találtok jelet az ábécékben.

Az ábécék jelei és az általam ismert forrásokban található kevés – és általában kétezernél kisebb – szám írásmódja alapján 3 nagyon egyszerű számtani szabályt lehet felállítani a rovásszámok képzésére:

1. A jelek – a betűírás irányának megfelelően – jobbról balra csökkenő sorrendben állnak.
2. Az alapjelekből legfeljebb 4 állhat egymás után (hiszen pl. a lllll jelölése már V).
3. A segédjelek mindig egyenként állnak (hiszen pl. a VV jelölése már X).

E számtani szabályok szerint az ismert jelek (és az 500-as) felhasználásával a leírható legnagyobb szám a llllVXXXXVXXXXVXXXX, vagyis a 4999. Az így felírt számokkal ebben a számtartományban elvégezhető a 4 számtani alpművelet is. Játék: hogyan változik a számtartomány, ha ideiglenesen bevezetjük az ötezresre az (V) jelet? A fenti szabályokat alkalmazva a felírható legnagyobb szám: llllVXXXXVXXXXVXXXXVXXXX, vagyis a 49999. Ha van kedved, folytatd!

Friedrich Klára fentiekkel nem teljes mértékben ért egyet, ő a kiejtés szerinti (fonetikus-Brrr!) írásmódot alkalmazza a 2000, és az annál nagyobb számok lejegyzésére. A módszer nagyon jól használható, a legtöbb természetes szám leírható vele, pl. a 12675 (tagolva: tizen_két_ezer_hat_száz_hetven_öt) így fest rovásszámokkal: V_XXV_X_IV_X_II_X, vagyis VXXVXIVXIIIX.

Ha azt tapasztalod, hogy egy kiejtés szerint felírt számmal nem tudsz elvégezni valamilyen számtani műveletet, akkor a számot alakítsd át a számtani szabályoknak megfelelő alakúra, végezd el a műveletet, az eredményt pedig visszaírhatod kiejtés szerintire. Ha találkozol az 5000, 10000, stb. értékekkel, ezekhez egy-egy alkalmi jelet használj.

A rovásírás ábécéje:

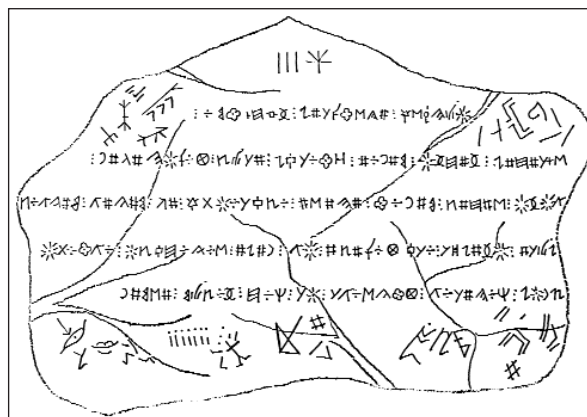
a	á	b	c	cs	d	e	f	g	gy	h	i	j	k
l	l	x	l	h	t	e	k	q	a	t	x	l	q
k	l	ly	m	n	ny	o	ö	p	r	s	sz	t	ty
l	A	q	B	C	E	C	k	u	A	I	r	X	
u	u	v	s	s	z	x							
M	L	M	H	Y	Y	q							

k = q magas hangot vonsz, k = l mélyhangot vonsz!

Számrovás:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
20	50	100	500	1000					
XX	V	X	V	X					

Bárczy Zoltán ábécéje az 500-as jellel
(Magyar rovásírás, 1971)

A tászoktetői 18. sz. kő
(Bárczy Zoltán rajza)

Összeadás-kivonás

Jöjjenek (végre) a számtani alpműveletek. Vigyázat! Tudomány következik, kőkemény rettenet! Bátrak, tartsatok velem! Buksi mackók, irány a játszótér!

Az összeadás nagyon egyszerű szabályokra épül:

1. Az összeadandók (tagok) azonos értékű jeleit adom össze egymással: „ujjakat ujjakkal”, stb.
2. Egyszerűsítek a jelek összevonásával az egyesekkel kezdve: IIIII=V, V+V=X, XXXXX=V, és így tovább.
3. A jeleket nagyság szerint jobbról balra csökkenő sorba rendezem: megvan a végeredmény.

Számoljuk ki, mennyi $78 + 49$! Rovásszámokkal írva: $? = IIIIVXXXX + IIIVXXV$ A számokat alkotó jeleket csoportokra bontva könnyen tudjuk elvégezni az összeadást. Leírok minden lépést, aki ügyesebb, az több műveletet fejben elvégez és nem ír annyit. A részeredmények nem „szabályos” számok!

	I	V	X	V	X
1. Felírom az 1. tagot – IIIVXXV – „széthúзва”: Felírom a 2. tagot – IIIIVXXXX – „széthúзва”:	III	V	XX	V	
	IIII	V	XXXX		
2. Összeadom az azonos értékű jeleket:	IIIIII	VV	XXXXXX	V	
3. Elvégzem a lehetséges összevonásokat: „Beváltva”:	IIIIII IIV	VV X	XXXXXX XV	V V	
4. Helyükre rendezem a jeleket:	II	V	XX	VV	
5. Elvégzem az V-esek összevonását: „Beváltva”:	II	V	XX	VV X	
6. Helyére rendezem a X-as jelet: Rendezem a számot, az eredmény:	II	V	XX		X IIVXXX

Egy másik módszer, elvét tekintve az előzőhöz hasonló, ki-ki döntse el melyik tetszik neki jobban:

1. A megfelelő jeleket összeadom: $\leftarrow IIIIIIVVXXXXXXV \leftarrow IIIIVXXXX + IIIVXXV$
2. Az egyeseket összevonom: $\leftarrow IIVVVXXXXXXV \leftarrow IIIIIIVVXXXXXXV \leftarrow$
3. A ötösöket összevonom: $\leftarrow IIVXXXXXXV \leftarrow IIVVVXXXXXXV \leftarrow$
4. A tizeseket összevonom: $\leftarrow IIVXXVV \leftarrow IIVXXXXXXV \leftarrow$
5. Az ötveneseket összevonom: $\leftarrow IIVXXX \leftarrow IIVXXVV \leftarrow$
6. Nincs több összevonható tag, **az eredmény:** $IIVXXX \leftarrow$

A kivonás szabályai is egyszerűek, következnek az összeadásnál leírtakból. A kisebbítendő és a kivonandót is alkotó részeire bontom és táblázatot készítek. Jöjjön ismét egy példa. Százaz nagyságrend mehet? Rajta! $477 - 161 = ?$ Rovásszámokkal felírva (jobbról olvasva): $? = IXVVX - IIVXXVXXXXX$

	I	V	X	V	X
1. Felírom a kisebbítendő – IIVXXVXXXXX: Felírom a kivonandót – IXVVX:	II	V	XX	V	XXXX
	I		X	V	X
2. A kisebbítendőből elhagyom azokat a jeleket, amik a kivonandóban is szerepelnek:	I I	V	XX X	V V	XXXX X
3. Leírom a megmaradt jeleket: Rendezem a számot, az eredmény:	I	V	X		XXX IVXXXX

Ugye, milyen egyszerű? Na persze, hiszen egy cikkíró igyekszik olyan számokat keresni, amelyeknél a dolgok „simán mennek”. De mi van akkor, ha ez nem sikerül?

Kivonás-haladóknak

Előfordul, hogy a kivonandó valamelyik jelét nem tudjuk kivonni, mert a kisebbítendőben nincs annak megfelelő jel, vagy kevesebb van, mint a kivonandóban. Ilyenkor a nála egyel nagyobb jelet „fel kell váltani”. Ha nincs eggyel, akkor a kétfővel nagyobb jelet kell megkeresni, és a „felváltás” két lépcsős.

A szabályok: $V=IIII$, $X=V+V$, $\Psi=XXXXX$, $\mathbb{X}=\Psi+V$, és így tovább. Nézzünk egy ilyen esetet, kicsit babrás lesz, de hajrá! $477 - 198 = ?$ Rovásszámokkal felírva (jobbról olvasva): $? = IIIVXXXXV\mathbb{X} - II VXXVXXXXX$

	I	V	X	Ψ	$\mathbb{X}$
1. Felírom a kisebbítendőt - $II VXXVXXXXX$:	II	V	XX	Ψ	XXXXX
Felírom a kivonandót - $III VXXXXV\mathbb{X}$:	III	V	XXXX	Ψ	$\mathbb{X}$
2. Kiejtem a mindkettőben meglévő jeleket:	II	Ψ	XX	Ψ	XXXXX
	III	Ψ	XXXX	Ψ	$\mathbb{X}$
3. Az egyszerűsítés után a kisebbítendő:					XXX
Az egyszerűsítés után a kivonandó:	I		XX		
4. A kisebbítendő egyik $\mathbb{X}$ -asát „felváltom”:	I		XX	$\Psi\Psi$	XXX
5. A kisebbítendő egyik Ψ -esét „felváltom”:	I		XXXXX	$\Psi\Psi$	XX
	I		XX		
6. A kisebbítendő egyik X-esét „felváltom”:	IIII	V	XXXXX	Ψ	XX
	I		XX		
7. Elvégzem a kivonást:	IIII	V	XXXX	Ψ	XX
(Kiejtem a mindkettőben meglévő jeleket)	I		XX		
8. Leírom a megmaradt jeleket:	IIII	V	XX	Ψ	XX
Rendezem a számot, az eredmény:					IIII VXXVXXXX

Számrendszerek, számolási módszerek, számolást segítő eszközök

A maják 20-as, a babiloniaiak 60-as számrendszert használtak ($1\text{óra}=60\text{perc}=60\cdot 60\text{mp}$). A 12-es számrendszerre utal a germán nyelvekben a „tucat” fogalma. Eltérő számrendszerekben ugyanazokra a feladatokra eltérő módszerek alakultak ki. Melyik a jobb? Attól függ, melyiket „gyakoroltuk be”. A szokatlan gyakran félelmetes, de nem kell megijedni.

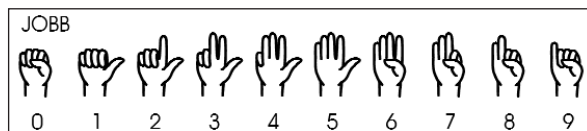
Az iskolában megtanultunk egy módszert a szorzásra. Ennek tökéletességébe és egyedüliségébe vetett hitünk erős bátyaként „védi” agyunkat. (Ne ijedj meg, nem lerombolni szeretném, csak bejutni!) Ám léteznek más módszerek, olyanok is, amikkel ki-ki esetleg könnyebben, gyorsabban boldogulna, érdemes tehát próbát tenni. A nem-helyiértékes rovásszámokkal való szorzásra a tanult eljárás nem alkalmas.

Elődeink sok mindent használtak számoláshoz: kavicsot, indát, pálcikát, csontokat, bármit, ami – az ujjakon kívül – a kezük ügyébe került. Gyakran kőbe vésték, fába rótták... Később kialakultak a számolást megkönnyítő, „gépiesítő” módszerek és eszközök. Egyes afrikai törzseknél ha a férj vadászni indult, vágott két indát, s mindkettőre annyi csomót kötött, ahány napig távol kívánt maradni. Az egyiket elvitte, a másik a feleségnél maradt. Minden nap kibontottak egy csomót, így tudták a hazatérés napját. Az inkák csomóírást, kiput használtak feljegyzésre. A kavicsokkal történő számolásból fejlődött ki az abakusz, majd ebből a szorobán. Ezeknél rúdra fűzött golyók helyzete egy-egy számjegyet, a rudak egy-egy helyiértéket jelöltek. 1980-ban Moszkva legnagyobb áruházának pénztárosai még ezzel számoltak - döbbenetes gyorsasággal. A logarléc még ötven évvel ezelőtt is a mérnökember „varázspálcája” volt, egymás mellett elcsúsztatható logaritmikus skálájú vonalzóik segítségével gyorsan és pontosan lehetett vele számolni. A zsebszámológépet pedig már nem kell nektek bemutatni.

Következzen most néhány szorzási módszer, „trükk”.

Ujjaink - mint számológép

Alighanem a legősbibb módszer, de ma is komoly vetélytársa az iskolai szorzótáblás módszernek. Az ujjainkkal fogunk számolni, egy kezünkön 0-tól 9-ig, az ábra szerint. Egyik kezünk a szorzandó, másik a szorzó lesz. Mennyi $9 \cdot 7$? Bal kezeden számolj el 9-ig úgy, hogy közben egyesével nyitod az ujjaid 5-ig, majd zárod 9-ig. Most a jobb kezeden ugyanígy számold ki a 7-et. Ezután bal kezeden a nyitott ujjakat (1: 1) megszorozod a jobb kezeden nyitott ujjakkal (3: 3) és az eredményhez hozzáadod az összes csukott ujjad számának tízszeresét. A módszer kizárólag ötnél nagyobb számok összeszorzására használható.

A „Gelosia módszer”

Feltehetően Indiából származik. Az ábra szerint egy táblázatot készítünk és beleírjuk a szorzandót és a szorzót. Mindkettő számjegyeit összeszorozzuk egymással, a részeredményeket beírjuk a megfelelő oszlop-sor kereszteződésekre, az egyeseket az alsó háromszögbe, a tizedeseket (ha nincs, akkor nullát) a felsőbe. Ezután az átlós mezőben lévő számjegyeket átlónként külön összeadjuk a jobb alsóval kezdve, úgy, hogy a maradékot (ha van) hozzáadjuk a következő sáv összegéhez. Elmagyarázni bonyolultabb, mint megcsinálni, érdemes kipróbálásra. $214 \cdot 89 = 19046$

a) az üres tábla

	2	1	4	
				8
				9

b) a mezők kitöltése

	2	1	4	
1	6	0	8	3
1	8	0	9	3

c) az átlós sávok összeadása

	2	1	4	
1	6	0	8	3
9	1	8	9	3
0	4	6		

Az „orosz módszer”

Már ismert volt Egyiptomban is, a rész-szorozatra bontás módszeréből alakulhatott ki. Az eljárás menete: írjuk le egymás mellé a szorzót és a szorzandót. Az egyiket – célszerűen a kisebbet – soronként megfelezzük, ha maradék van, azt elhagyjuk. A másikat ugyanabban a sorban megduplázzuk. A műveleteket addig ismételjük, amíg a „felezős” oszlopban elérünk 1-ig. Ezután megnézzük, hogy a „felezős” oszlop mely soraiban állnak páros számok. Ha találunk ilyeneket, akkor abban a sorban mindkét számot kihúzzuk. Végül a „duplázós” oszlop megmaradt számait összeadjuk, ez a szorzás eredménye. Mennyi $35 \cdot 63$?

1. lépés felezés duplázás	2. lépés párosok kihúzása	3. lépés összeadás	Egy táblázatban
35 63	35 63	63	35 63
17 126	17 126	126	17 126
8 252	8 252		8 252
4 504	4 504		4 504
2 1008	2 1008		2 1008
1 2016	1 2016	2016	1 2016
		2205	2205

Szorzás rovásszámokkal

Eljutottunk a szorzás gyönyörűségéhez. Az „orosz módszer” lesz segítségünkre, mivel „számrendszer-független”, a felezés-duplázás műveletei egyszerű összeadások, melyeket „fejben” tudunk elvégezni.

Kis gyakorlással ez még a nagyobb számok esetén is viszonylag könnyen és gyorsan megy. Próbáljuk ki: végezzünk el egy szorzást rovásszámokkal. A felezésnél-duplázásnál használjuk az összeadás-kivonás szabályait! Mennyi $26 \cdot 13$, vagyis: $IIIX \cdot IVXX$. Remélem értékelitek, hogy barátságosan kicsi számokat választottam. Nagyobb számokkal bizony sokáig el lehet bíbelődni, én ilyenkor az egyes soroknál a rész-számításokat külön végzem el, és csak az ellenőrzött részeredményeket írom be a táblázatba.

felezés:	duplázás:
IIIX	IVXX
IV	IIIV
III	IIIX
I	IIIVXX
	IIIVXXXXXX

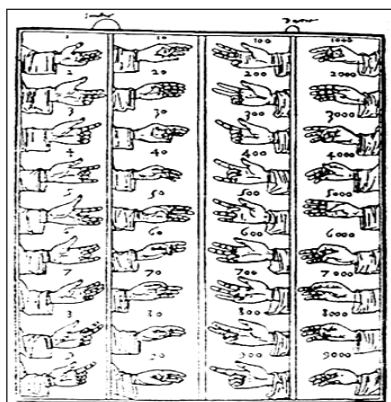
Osztás

Tudunk osztani is az orosz módszer „megfordításával”! Nézzük, mennyi $2146 : 58$? Talán könnyebb átlátni a módszert először arab számokkal a bal oldali táblázatban. Az 1. oszlop: legföldre beírom az osztót (58) és duplázom egymás alá addig, amíg az eredmény nagyobb nem lesz az osztandónál (3712). A 2. oszlop kitöltése: legalulra beírom az osztandót (2146). Megkeresem az 1. oszlopban az osztandóból még kivonható legnagyobb számot (1856), elvégzem a kivonást. A maradékot (290) beírom a megfelelő sorba és a 3. oszlopban ebbe a sorba 1-est írok. Lépek tovább felfelé, keresem a 290-ből kivonható legnagyobb számot (232) és így tovább... ..amelyik sorban nem tudok kivonni, oda „-” jelet teszek. Végül a 4. oszlop kitöltése következik: legalulra „-” jelet írok, majd minden sorba az alatta lévő szám kétszeresét és hozzáadom a 3. sor 1-esét is, – ha van. A 4. oszlop legfelső száma az osztás eredménye, a 2. oszlop tetején találjuk az esetleges maradékot. Nekünk most is szerencsénk volt... :-)

Köszönöm Meggyesfalvi Istvánnak a módszer kidolgozásában nyújtott segítségét.

1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
58	–	1	37	IIIV	–	I	IIIVXX
116	–	–	18	IVXX	–	–	IIIVX
232	58	1	9	IIXXXXX	IIIV	I	IIIV
464	–	–	4	IIIXVXXXXX	–	–	III
928	–	–	2	IIIVXXXXXXV	–	–	II
1856	290	1	1	IVVXXXXV*	XXXXVXX	I	I
3712	2146	–	–	IIXXXXVXX*	IVXXXXXX*	–	–

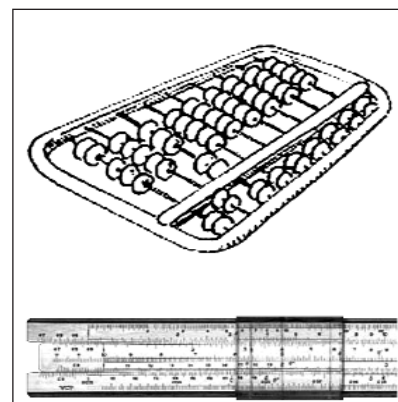
Tudunk tehát számolni a rovásszámokkal és megismertünk néhány módszert, mely segíthet az arab számokkal vívott csatáinkban is. Várom észrevételeiteket, segítő ötleteiteket a bartbox@t-online.hu címre.

(L. Pacioli: *Summa de arithmetica...*, Velence, 1494)

Kipuval számoló maja

Fent: szorobán
Lent: logarléc

A rovásírásban az egyetlen nehézséget a K betű jelenti, amelyből kettő van. Legalább hétféle szabályt állítottak fel használatára a kutatók. Sajnos rovás emlékeink egyik elméletet sem igazolják maradéktalanul. A kakukk szónál is látható, milyen furcsaságok jönnek létre e szabályok alkalmazásával.

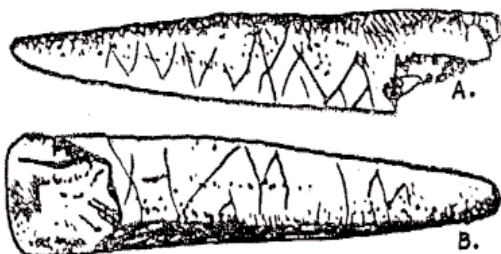
Az igazi K nagy valószínűséggel a $\diamond$ jel, az EK, mivel ez illik a régi, elől ejtett E-vel sorolt betűrendbe: A, Á, EB, EC, ECS, ED, E, É, EF, EG, EGY, EH, I, Í, EJ, EK, EL, ELY, EM, EN, ENY, O, Ó, Ö, Ő, EP, ER, ES, ESZ, ET, ETY, U, Ú, Ü, Ű, EV, EZ, EZS.

A zavar elkerülése végett használjuk írásunkban csak a $\diamond$ jelet. Négyszög **K**-nak is nevezhetjük. Szamosközy István (1570-1612) történész is csak ezt használta, pedig ő még látott a firenzei nagyhercegi könyvtárban egy szkíta betűs könyvet.

A „vég” K – $\uparrow$ – esetleg a többes szám jele lehetett, de ezt még nem volt időm bizonyítani. Kapocs **K**-nak is nevezhetjük. A kakukk szó részemről ajánlott írása tehát: $\diamond\diamond\diamond\diamond\uparrow$.

Hogyan írjuk le a KAKUKK szót rovásírással a kutatók álláspontja szerint?

1. $\uparrow$ a szavak elején és végén, ha „A” magánhangzó következik utána!
Thelegdi János $\diamond\diamond\diamond\uparrow$
2. A $\uparrow$ a szóvégi „AK” szótag jelölésére szolgál.
Sebestyén Gyula $\diamond\diamond\diamond\uparrow$
3. A $\diamond$ -t csak szóban, a $\uparrow$ -t csak szó végén (szó elején?).
Magyar Adorján $\uparrow\diamond\diamond\uparrow$
4. Az előző elmélet, ha úgy gondolta, hogy a szónak két vége van.
Magyar Adorján $\uparrow\diamond\diamond\uparrow$
5. Mély magánhangzók mellett $\uparrow$, magas magánhangzók mellett $\diamond$ (msh-k mellett?)
Forrai Sándor $\uparrow\uparrow\uparrow$
6. Mélyhangrendű szavakban $\uparrow$, magasban $\diamond$ (vegyesben?).
Libisch Győző $\uparrow\uparrow\diamond\uparrow$
7. Mélyhangrendű magánhangzók után $\uparrow$.
Für Zoltán $\diamond\uparrow\uparrow\uparrow$

A Kárpát-medence eddig megtalált legrégebb írás emléke a Bajóti csont pálcavég. Leírása: a Megfejtések könyve 12. oldalán.

A magyar rovásírás egyedi tulajdonsága a rövidíthetősége. Ehhez magasabb szintű gondolati tervezés szükséges, mint a gépies betűhasználathoz. Rovásírás közben a szöveg újabb és újabb rövidítési lehetőségeket kínál, ezért azt is el kell döntenünk, mennyire akarjuk nehezíteni, titkosítani a szöveget, mert a rövidítésnek ugyanazon szó esetében is különböző fokozatai lehetnek.

Rövidítés magánhangzó kihagyással

Mint a kakukk szó leírásánál láttuk, régen elől ejtett E hanggal sorolták a mássalhangzókat, tehát a rovásírásos mássalhangzóink elé az E hang odaértendő. Így a rovásbetűknek szótag, sőt némelyeknek szó értékük is van, pl.: X = EB, ‡ =Egy, Λ =EL, ¶ =EZ. Tehát íráskor az E hang kihagyható, de ha szó végén áll, mindig ki kell írni, mert hiánya értelemzavaró lehet.

gyermek = ◊§H‡
 gyermeke = ‡◊§H‡
 gyermekeim = §†‡◊§H‡

Más magánhangzót is ki lehet hagyni, ha ugyanabból több van a szóban, de mivel csak az E kihagyása magától értetődő, ezért a más magánhangzóból az elsőt és a szó végén állót mindig ki kell írni, pl.:

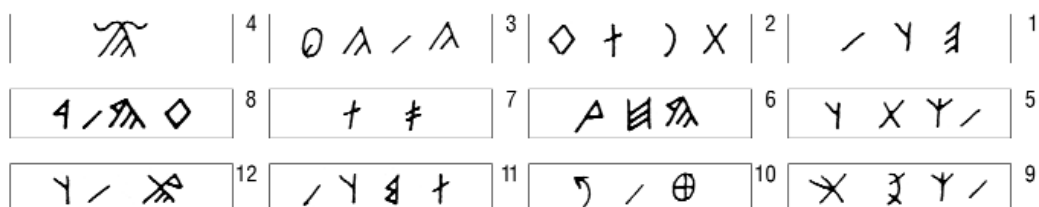
hatalmas = Λ§ΛY¶
 hatalma = ¶§ΛY¶
 hatalmasak = ◊Λ§ΛY¶

Csak olyan rövidítéseket alkalmazzunk, amelyek nem ellenkeznek az iskolában oktatott helyesírási szabályokkal! Ezért nem javaslom sem a torlódó mássalhangzók, sem a hosszú mássalhangzók egyik tagjának elhagyását.

Rövidítés összerovással

Mind a gyermek, mind a felnőtt rovásírók kedvencei a játékos, talányos, szellemes összerovások, betűkötések, idegen szóval ligatúrák. A legfontosabb, hogy a szó önállóan is értelmezhető legyen, szövegkörnyezet nélkül. Thelegdi János, a tudomásunk szerinti első rovásírás tankönyv írója felhívja figyelmünket, hogy a szótagolás rendjét igyekezzünk figyelembe venni. Pl. helyesebb a „magyar” szót az a) ábrán látható módon összeróni, mint a b) módon:

a) H‡B b) H‡B

*L. F. Marsigli által másolt Árpád kori botnaptárról néhány név
 rövidítéses rovásírással. (Forrai Sándor 1994)
 A nevek olvasatát megtalálod a Megoldások fejezetben.*

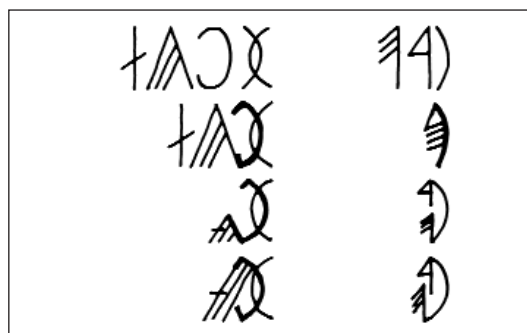
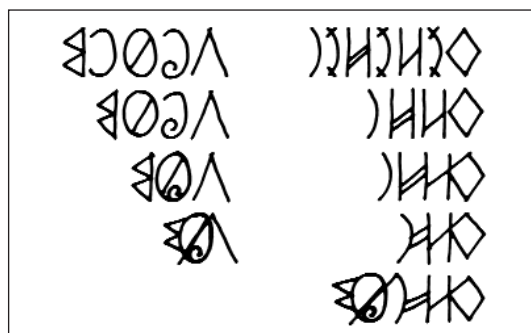
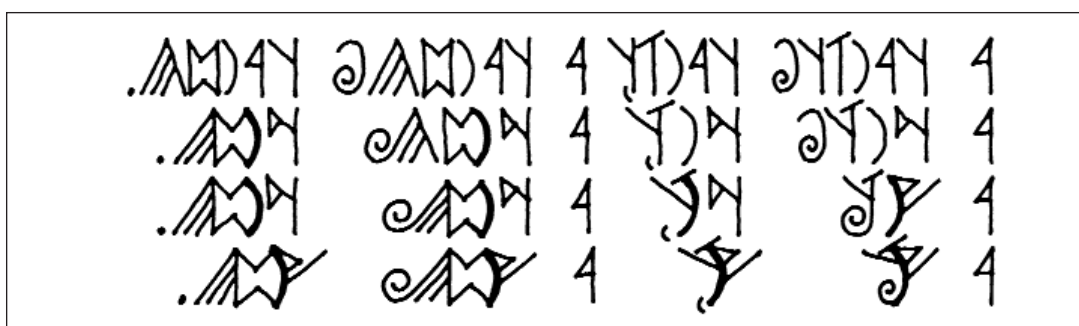
Forrai Sándor, Dittler Ferenc és jómagam ötleteiből mutatok be néhány összerovási lehetőséget. Lejegyzésükre az igen szépen „rovásíró” Dittler Ferenc építézt kértem meg, mivel a számítógép nem tudja követni ősi írásunk összerovásának változatos lehetőségeit. Ötletességét, szellemességét csak az emberi agy és kéz tudja kifejezni.

Példák (Megoldás a 81. oldalon)

Véleményem, és a frissen, befolyásmentesen gondolkodó gyerekek véleménye is, hogy a Ø jel hangértéke nem US, hanem NNY, azaz hosszú NY. Ennek megfelelően került be a rövidítések közé is.

Ha bizonytalanok vagyunk egy szó rövidítésében, vagy összerovásában, inkább írjuk ki teljesen. Ne erőltessük mindenáron, aki olvassa, hálás lesz érte.

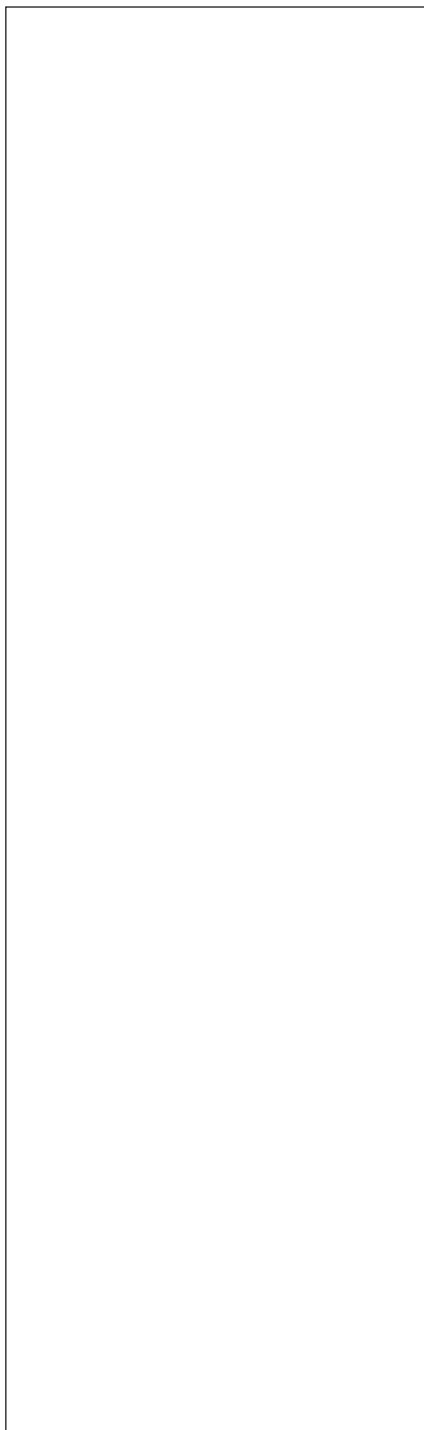

1

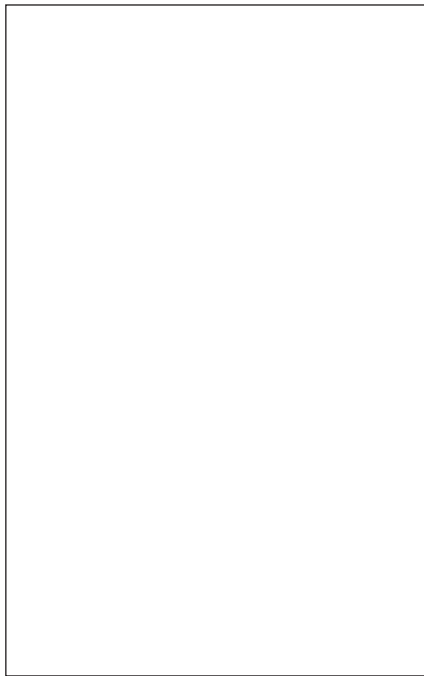
Móra Ferenc: Zengő A B C. Másold le a gyakorló füzetedbe!

Rajzold ide az állatokat,
amelyekről olvasol!

↑ X 4 2A)3H :1)3H30 4H28

.)3#38A9 98A9D9H9
 .)333# 1AKH 4 A3X 1H4X
 .12H3A3 9111 A3BH1↑
 .12H3M33 301H A3A33H
 .A3H1A3K1 Y4H41 ,3A331
 .A31 4 1M0 ,3A3 01A3
 .A3H3H10 30H30 1Y4Y0
 .A3H3A30 X89A9A ,3A3H3A
 .14A91 01# AH3# Y4KHK0 83#
 .14A93 A91493 A3Y48H43
 !H4Y4M1H 4 H48 34M Y41
 .H404 Y31 ,4D4 H4 31
 .Y3A3010 4 Y1H1M10
 .Y3A1A 4 13A A3A3M3A
 .3Y3030 03H40 A40M0
 .3Y30A38 ,3A38 ,3A38
 .1H3#3A A31 4 Y414)
 .1H3#33 Y3A40 4 A3D
 .301338 3404)3AH3
 .301H3 33H3H3H3HK
 .H3Y1111 33YH4304Y43

.Ի՞նչ ԿԻՆԻՑ ԳՄԳԻ ԳՕՉԻ
.ԻԳԻԳՅԼԳԼ ՕՉԼ Գ ԼՉՃԸԼ
.ԼԼԳԻ ԳՕԻԳԻ ԳԻԳԹԳՄԼԻ
.ԼԿԻՋԼՃՃ ՆՉԼԻԳԿ ՕԿԻԿԿ
.ԼԿԻՋԻԿԿ ՆՉՕԻԿ ԽԳ ՕՄՃ
!ՉՃ ,ԳՃՉՃ ,ԼՃՅ ԻԿԻԽ ,ՇԻԻՇ
.ՉԻԳԼ Գ ԿԿՉԼՉԹ ԿՉԼԻԿ
.ԿԿՃԼՃՆԻՑ ԼՉԻԻԻՄ ՃԻԻՆՄ
.ԿՃԻՃԹԼԳՄ Գ ՕԻԿՃԼԻԿԻ
.ԿՃԿՃԿ Գ ՕԻՃՃԹՃԻԻԿ

2

Kányádi Sándor: Kicsi faluból való vers

ԼԻՃՄ ՉԼԳՄ ԼՉՃԸԼԹ ԻՆԻՑ :ԻՉԻՉԼ ԻԻԳԳԳՕ

ՅԳՃԸՕ ՃՃ ԴՃ ՆԳՄ ՃԻ 4. ԼՉԻԳՄԴՅ՝ ԼՉԻԳՄԴՅ՝ 1.
ՅՉԸԳԻԳՃ ԻՆԻՑ ԿՉՕ Լ ԳԻԻԳԻ ԼԻ ԿՄ ԽԳ ԼՉՃ
ՕԿԼՃԿ ԳՃ ,ՕՆՆԼԸԼԽ ԻՉԻԳԻ ՕՆՆԿՃԻ ԿԿՉ
ՅՉՆԼԳՄ ՃՃԼԼՃՕ ԼՃ .ԳՃԳԼՉՕԼԻ ԼԻ ՆՃ

ԼԻ ՕՆՆԻԼԼ ԼՆՅ ՆԳԼԳԿ 5. ,ՕՆՆՃՅ ԼԳԼԼՉՅԳԼԼԻՄ 2.
ԳԿԳԼ ՅՃԼ ԻՕՃԼ ԳՃ ՃՆԼՃ ՃԼՃ ԻՉՕԻՅ
ՅՃԿՃԹՃՃ ԳՆԻԳԻ ԻՕ Լ ՕՆՆՉԻՇԻ ՅՃԼ ԿՃԿԻԻ
ԳՃՃՆՆՉՕԼԻ ԻՅ Գ .ՃԿԼՃ ԿԿՉԻԼԳ ՆՃԻԻՅ

ԼՉԻԳՄԴՅ՝ ԼՉԻԳՄԴՅ՝ 6. ԻՃՆՃՃ ՆՃ ՕՆՆՕԳԼԼՃ 3.
ՅՃԼՆՃ ՃԿ ԼԿԻԼԳԽ ՃՃ ԼՉԻԳՄԴՅ՝ ԼՉԻԳՄԴՅ՝
ԼԻՅՉԿԼՉՃ ՕՉԻԳԻԳՅ ՕՆՆԼԹ ԼԻՕ ԻՅ Գ ԿԽՃՅ
.ՅՃԿՃԼԿԻ ԼՉՃԳ ,ԿԿԻ ԼՉԻԳԼ ԸՉՆԻԼ ԻՉԻՕՉԼ

titD timD :əot+at̪ hɛɔiofɛʒ

Λɜm+ɜo .yΛɔm 9tθ XXʒΛtθΛɜΛ oɜtimD titD timD
 ,oɔhoɔX 9 ,oɜDɜo 9 o9yΛɔm t9y9H9X ,yΛɔm timDΛtθ
 yɜΛyθtimD miiɔɜ yɜo :yΛɔm Λt̪ Hɔy9X .Λt̪ o9θHtD 9
 ,ɛ9tθΛtθ. .yyɜΛΛɜɛ ɜt̪Hɜ̃ ʈ9 Λɜ yΛ9ΛH9D 9MDΛΛɜΛ
 ,9oɔH 9 oθo9Λ yɜo - 9oMD9 timD yΛɔi - ,ɛ9tθΛtθ
 9 !oɔy9yΛ9M ,oɔΛ9ΛH9D ,oɔyMD̪ it̪ɜ ɜt̪. “!99oΛɜ Λɜɛ

“!Hɜ ɛɜΛ 9XɛɔɛɔD 9 9oɔH

ʈ9 .yt̪9Λ9i XX9Mɔy titD ,9oMD9 timD yΛɔiɜX 9X9t̪ɜ
 9yΛ9XɔΛ ΛɜHt̪iiɜɛ H9ɛ ɜDɜo Λ9Λ9ɛ 9 yyɜΛΛɜɛ ɜt̪Hɜ̃
 ɜt̪ ,yΛm̪t̪HɔθΛɜɛ titD “!ɛ9y9yΛ9 9oɔH 9 yyt̪. :yt̪9Λ9
 Dɔʈt̪X ʈɜ ,ɔɔ. .Λ9M9oɔH 9 y9Λ9ɛ 9yΛ9Λ9y ɜXɛɜi H9ɛ
 9 9t̪ɔ yɜo99o - !Λm̪ɜtimD 9ɜm̪ɜ ,ɔΛ9M 9XɛɔHɜD9y 9
 .9oɔH

- “!oɜyt̪ΛɜΛ. .ɜHΛɜo yɜoHΛm̪ ɜm̪ΛɜɜXΛɜΛyɜo titD
 -ɜΛ 9 yyɜΛɜ timD 9 9yɜy̪t̪Dyɜi Λɜ ,HɔoɔX 9 9yΛm̪Λ
 - “!oɜyt̪ΛɜΛ. .ΛɜΛɜ 9oɔH 9 9yH9o9y Λt̪ Λɜ .yt̪ɜΛɜm̪
 .y9oH9o 9oɔH 9 9y99oΛɜ Λ9M9Λ9 Λɜ ,9θHtD 9 9yΛm̪Λ
 -t̪HɔX ɜXyɜyKΛ Λɜ ,y9DɔoΛ9 ʈ9 yΛɔi - “!oɜyt̪ΛɜΛ.
 ɜyyɜyiɜm̪Λɜ 9oɔH 9 .yɜoym̪o titD timD .yɜt̪Hɜ̃ ʈ9 9yɜɔy
 ,ΛɜyHɜ9H9ɜ. .9H9ɜ yHɜ 9M̪t̪9Λm̪m̪oθt̪o titD .y9ɛɔD 9
 Λɜm̪Dɜy - .9i9oMD9 9M̪t̪ɔΛΛ9 9yt̪9Λɜo - !ɛ9t̪θΛt̪o
 - oɜyyɜyt̪ΛɜΛ ɛt̪9y9H9X 9. “!Λ9yΛɔm̪ ΛɜXɜΛɛ9Λm̪t̪m̪
 ,oɔt̪9Λɜo yɜi HɔoΛ9ɛ ɜt̪ - .titD ɜX 9yɜoΛm̪9M̪
 “!ɛ9oMD9

(Y3A13H) 3MDKO 024H3 :YH3XA9 AA9M

၁ ညှဉ်းအတိုင်း ၁ နှစ်အတွက် နှစ်စဉ် နှစ်စဉ် အသက် ၁၀ နှစ်အတွက်
 နှစ်စဉ် အသက် ၁၀ နှစ်အတွက် နှစ်စဉ် အသက် ၁၀ နှစ်အတွက်
 နှစ်စဉ် အသက် ၁၀ နှစ်အတွက် နှစ်စဉ် အသက် ၁၀ နှစ်အတွက်

[illegible][illegible][illegible]

АДМНИИ, ИСБС, АДМНХДХ

ዕዓዝ ጸዘጸቱን ሃሃተኛወክወጃወ ሃሃተኛ ጸሃለተኛ 1 ላ ቱጽዓ ለ
ወጋዘተጽ ለጽዘተዕዓ ላዕጠዓቱዓ ተዘተዕ ዕተተቱን) ላ ሃሃተኛ ጸሃለተኛ

[illegible][illegible]

(YŹAIOH) t00qHto 9AJOH :4H9AO ŹttHtŹtH0

-t0 9 JOI9M #JO ŹJO9 H98 0JOY9tJOAOJOtJOAAŹ JO99Y
 -Y91 Ź9X0MOJO0ŹHŹ# 09Y99JOtH Yt8 0JOJO9Hto ,0JO9H
 -JO91 Ź-09YAOOM ,tY Yt8 ,#MO9#MO Ź-09YAOJO9Y ,Ź-09Y9JO
 -tH9Ź tJOŹMtŹJO ,0tJOY9H9X ,0t9Y9H9X ,0tŹMDKO ,0t9O
 -9AOOAt H9 YJOYH09Y9JO IIOH Ź-09Y9ŹŹ9O AJO 0t9Y9AA9
 -HKY 9 AJO ,0ŹY0Ź) tJOAOŹ8 YAO8 0JOYŹHŹI AŹHHŹ ŹJO9X
 .IŹA 9AJOH ,t00qHto JOŹ Ato #Ź ŹIŹAAŹHŹIOŹ0 0JOYŹJOY
 -tOI AJO8 Y9OJOH9#98 9 HJOt89 ,YŹŹAAŹŹ AŹMMJO JIVŹ #MO
 JOXŹAAŹŹKO JOJO0 9ItY 9 ,09YMTŹ 09JOJOJOŹ AJO 09JO9Y
 -JOY9ŹY AJO AŹMtŹA9I 9 YAO Y9JO .H9M ŹHKDK# #Ź YAA9
 09JOt+AM Y9I99AŹtŹ) .t00qHto 9AJOH Ato 9 AŹMtŹH
 YAOOM 9HJO09 09H 8Ź) ,YAOOM 09Hto #9) JO#9) ,09YMTŹ
 -9JO JOŹAOŹ 8ŹJOŹ ,A9IHJOH9#98 YAO8 Yt8 ,9A9IHJO H9
 .Y9JOtJOAO9HM Ź Ato
 -Ź9X ,09YMTŹ 0JOJOJO9Hto JOt#)K# Y9IO9AŹtŹ 9AJOH
 ,09JOH9XJO AJO 09JOH9YOJO YŹHHK YJO ,09JOAAŹtŹŹX Y91
 .0ŹJOJOKO AJO 09JO9OtŹJOŹ AtoŹŹ Y9AJOŹ YJO

Rajzolta: Szakács Gábor

[illegible][illegible]

40H4+48 A+0 A3M+30 3Y YAC8 1A3#t0
 t3A3M 0333H4 Yt84 ,4H44
 4H44-A3H44 84M4I 4 XX4M3Y t+tM
 !0303H3# H4#48 4 041AA48 t+48

4H4H4X-444H40 4 004444444444M
4H040 4 ,4H00000 4 ,4H04444 4
4H4440044 00000 0000444444M
!4H400000 444 4 444444444444C

[illegible]

333) 00A2YH91 ,00A2X ,04Y101
 00H9#9B †A2H A2 00H9M9
 †)†4H9BΛ2B Y20)†B 02Y2ΛY1A2Λ
 !00Y0H90 Λ2H2 00H9BΛ9YΛ0

4H4H4X-444H40 4 0044H44444M
 4H040 4 ,4H00000 4 ,4H04444 4
 4H440DX44 00000 00004H44M
 !4H400H00 444 4 04X444444440

7

Pilinszky János: A kőszívű király (részletek)

(0444444) 04H40 00440 4 :4044 4044444

,40444 44 ,44 44 5. ,04H40 44 H4444 440M 1.
 ,444444440 4444M 444 ,444444 44 440M 44
 4M40044404 ,4M4444 ,4M44 4 440M 44440 44
 .444044M 44444444 .4444 44 4004

444 44H44444 444 44 6. 00444444 444444 2.
 ,444444440 4444 ,44444 444444M 444444
 4444440 00444444 44 44444444 044444
 .444444 44444 444444 .44004444 44444444M

44444444 4 H0004 7. ,444 4004444 4 444444 3.
 4444440 4 44 4444444 ,4444444 4444M 4 444 44
 44 44444444 004440 ,444 444444 4 4444440
 .440444440 00044440 4 .444444 4 44444 04444444

44 04M4 04444 444 8. 4444444 44 444444444 44 4. ,444444444 444444444
 ,44444444444 4444444444 ,444444444 4444444444 4
 44 04M4 04444 444 ,04H40 4 444444444
 .44444444444 44444 444 .44444 44 44444444444

ሃሃባጠፋ ዐጋጠባቢ ለጀድጋፀ 12. ድጋጠጃ ሃቡጽ ዐጀድጋጠጃ 9.
 ጁጠቢ ፋጽጠባጠ ለፋጠፋፅ ፣ዐጋጋሂጀጀጠ ዐፋቢ ፣ዐጋጋሂጀጀጠ
 ፋተፀ ለተዐ ጀዐደተቢተዐ ፣ፀፋቢተዐ ፋ ሃሃጃጠጃጠጃጠ
 ጀጽጋጠጃ ሃተፋጠፋ፣ ሃሃጋሃጠፀ .ዐጋጋጃጠ ፋፋጠጠጋ፣ ዐፋጠጠጋ፣

ሃሃጋተጋዐጠፋቢ ለጋ ሃጠጋ 13. ዐጋጠፋጠቢፋ፣ ፋ ዘጋዐዐጋ 10.
 ፣ሃ ጋጃጠጋ ዐጋጠ-ዐጋጠ ለጋፅ ጀጋጋጋ ጀዐፋጽ ለጋቢጋጠፋፋ
 ፣ሃተጀጋጋ ጀጠሃጃቢጃ፣ ጠጽጸጠጃሃጃጠጋጃቢ ፋ ሃሃጽፋተዐ
 .ሃፋጠጋቢፋጠ ፋጠጠፋጠጠጋ፣ .ጀጽጋጠጃ ፀፋቢተዐ ፋ

ሃቢሃሃቢፋጀ ፋ ሃጋዐተፅ ለ 11.
 ፣ዐፋሃዐጋ፣ ተጋቢተጠ ዐጋጋፋጽጽጽጽ
 ፣ፀፋቢተዐ ፋ ሃቢተጠ ዐፋቢ ፣ሃቢተጠ
 .ዐፋጋዐጋጠፋጠቢፋ ፋ ጋፋሃፋጀ

8 Petőfi Sándor: Magyar vagyok (részlet)

(ሃጃጠጋቢ) ዐጋቱፋጠ ዘፋቱፋፅ :ዘጋተጋጠ ተፀጽሃጃ

ፅፋቢፋጀ ለፋቢዘጋ ጸጸጃጠጃጠ .ዐጋቱፋጠ ዘፋቱፋፅ
 ጋጋሂጃጠፋቢጃ ፋፋ፣ ጋጋቢጠፋጠፋ፣ ሃጽ ስፋ
 ፣ፅፋ፣ ተዐዐፋ ዘጋተ፣) .ፋጠፋፅ ለፋጠፋ፣ ለተዐ ቱጃ
 ጋጠጃጽጋፀ ለፋተቢፋጠ ለጋጠጋ፣ ፋ ዐፋጀፋ
 ሃጋጠ ሃጃሃጃሃተዐጋሃ ፀጃፅፋ ፣፡ዘጋጽ ፋሃፋቢ ጋፋጠ
 ጠጠሃ ለተ ጋተፋፋጽፋጀ ዘጃጠጋጃ ተጋፋፋፀ ፋ
 ሃጋጠጋጠ ተጠጽፀ ፋ ፋጀሃተፅ ፋጠፋጠጋጋቢ ለጋ
 ጠጠዐ ጃ፡፡ፅፅ ፀጋ ፣ጋጠጃጠጃፀ

(ÓZYZALON) NYERERÁRTÁR 4 :ALYAL TATHY

ALYALYON TI TATHYON
 ,OYTY YTAYOLASZ JXOZYKONY
 ALYALYON AY AY ,SZERTÁR
 .OYALYALASZ ALYAY YZASZ TÁTI

TALYON YONON YT ,TAYOT ALYAY
 ,YAYTXAY OYTY IYALYALY ALY SZ
 JXAZI ALYALY ,AYAY YAYOT
 .OYTY YAYAYALY AY YALYTO AT AY

,SZASZ OYAY AYAY ,TAYOTAY SZ
 ,YAYALYAY HTYAY DYALY AYAYALY
 YAYAYAYAYON ZOYX OYALYAY 4 TO
 .YAY YAYALY SZAYAY JXOMTI AYALY

,AYAYAY OYAY ,TAYAYAY K1 ALY
 ,AY SZAYAY SZ TAYALY AYAY ALY
 AYAYAY ALYALYAYAY YAYAYAYAY 4
 .YAYAYAY YAY ALYAYAYAYAY 4

,AYAY YTAYAY SZ HAYAY ALYAYAYAY YAY
 ,OYAY AYAYAYAYAY AYAYAY OYAY
 JXAY AY YAYAYAYAY AYAYAYAYAY HAYAY
 .TAYAYAYAYAY ZAY AYAYAYAYAYAYAYAYAY

, 0)9H AŶ)†0ŶŶ ᄡᄡX†ᄡᄡᄡᄡ 0ᄡ†9H9I 9
 , 99) 9 Ŷ)†ᄡ , ᄡ9H9ᄡᄡᄡ ᄡᄡ9Ŷ9ᄡᄡ
 0)†ᄡᄡXᄡᄡ ᄡᄡXᄡ9ᄡ ᄡH†ᄡŶŶ)†0ŶŶ
 .09)9ᄡ19ᄡ ᄡH†ᄡKᄡ ᄡᄡŶ†ᄡHᄡᄡ 9

, 9Hᄡ†9ᄡ9I ᄡᄡᄡᄡ ᶑᄡ0)†ᄡ †19ᄡ 1ᄡᄡ ᄡŶ
 , ᶑᄡᄡᄡ 0)ŶŶᄡᄡᄡ 9ᄡ , ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡŶ
 09)09†9ᄡ Ŷ†9H9ᄡᄡᄡ ᄡᄡX0ŶŶK0ŶŶ
 .Ŷᄡᄡᄡ ᄡᄡHᄡ , ᄡᄡŶ†ᄡH ᄡᄡ) ᄡᄡᄡ 1†9

)9019 09)††ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ , ᶑᄡŶᄡ ᄡᄡHᄡ
 ᄡ9†ᄡᄡᄡᄡ 9 ᄡᄡᄡ ᄡŶ†ᄡH 9H90ᄡᄡ
 ᶑᄡᄡ :ᄡᄡŶŶᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡ 9 ᄡ
 .ᄡ9†9†† 0KHK ᄡᄡ ᄡ9†9ᄡᄡᄡᄡ

11

Székely Himnusz - Csanády György eredeti verse. Kríza Ildikó: A Székely himnusz születésének háttere című könyvéből (Budapest, 2004.)

ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ :ᄡKᄡ ††9)9H

:Ŷᄡᄡᄡ 9 1†ᄡ ᄡHᄡᄡ , ᄡHᄡᄡ 91†ᄡŶ †0
 .ᄡᄡᄡ11ᄡ ᶑᄡŶKᄡ , ᄡᄡᄡ ᄡKᄡᄡKHKᄡ
 , †ᄡᄡ) ᄡHᄡᄡᄡᄡᄡ Hᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ †ᄡŶᄡᄡᄡ
 .ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ 9 †ᄡᄡ9H†0 9X9H
 9ᄡᄡᄡ 9 Ŷ)†ᄡ , 0†ᄡHᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡ †ᄡᄡᄡ9ᄡ
 , ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡ19ᄡ ᄡᄡ9ᄡᄡ9ᄡ ᄡᄡᄡ)
 , 91Ŷᄡᄡᄡᄡ Hᄡᄡ9I ᄡ9ᄡᄡᄡ 9 0)Ŷ1ᄡᄡ
 !ᄡᄡᄡᄡ† , ᶑᄡᄡᄡᄡ , ᶑᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡ †ᄡ9ᄡ ᄡ)

የቅርንጫፍ ምርት

H9#98 9A)9H ,H9#98 9A)9H
 H9#98 9A)9H A9Y9A 9M†B
 9Y #9M H9†98 Y†9091 A9H99
 .9MY9B9Y9A .9MY9Y9MA9A

[illegible]

800 ሃገረኛዎች ለእርሶን ስለተሰጠ
 ስልክ ባለው ጊዜ ለገሰ
 ተነሱ፣ ተለዩ፣ ተለዩ፣ ተለዩ፣ ተለዩ፣
 ተለዩ፣ ተለዩ፣ ተለዩ፣ ተለዩ፣ ተለዩ፣

၀)၇၂၃၈ ၄၀၀၈ ၈၃၃၃၇၈၈၈ ၀)
 ၀)၇၂၃၈၈၈၈ ၈၈ ၈ ၀)၈၃၃၃၈၈၈၈
 ၀၈၈၈၈၈၈ ၀)၈၈၈၈ ၇၃၃၈၈
 .၇၃၀)၇၈၈၈၈၈ ၈၈ ၀၈၈၈၈၈၈၈၈

Λ ρΙΗϞΗϥ#ϣΒ ΛΛϣ ΛϩΒ ΟϢ1ΛΛϣϬ
 ,†ΛΛϣΛϩΒ Λ† ϩΥ Ο)ϣ)ϩΥΛ†ΗΜ
 ,Οϩ)ϩ1ΛΥΗΚΔΚΟ Ο)ϢΥ1ϣΗ #ϩϬ
 .Οϩ)ϩ1†ϩΛ)ϩ ϩ) †)ϩΜΛϩ Λ

၂၀၁၈ ခုနှစ် ဝတ်မှုန်များ အား တစ် နှစ် ယူဆ
 ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဝတ်မှုန်များ အား တစ် နှစ် ယူဆ
 ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဝတ်မှုန်များ အား တစ် နှစ် ယူဆ
 ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဝတ်မှုန်များ အား တစ် နှစ် ယူဆ

Hitvallás... (részlet) Pap-Váry Elemérné Sziklay Szeréna (1881-1923) a trianoni igazságtalan döntés után írta Hitvallás című versét. 1920 és 1945 között minden magyar iskolában ezzel kezdődött a tanítás:

(YŹMIŹH)...Λ9ΛΛ9MYtŹ
 ,)9X9Ź9Ź #Ź 0ŹItŹ ,)ŹX)ŹYΛt #Ź 0ŹItŹ
 ,)9XΛ9ΛŹ9Λt 0KHK t)ŹYΛt #Ź 0ŹItŹ
 .)9X9Λ9t9Ź9YΛŹŹ Λ9IHŹH9#9Ź 0ŹItŹ
 .)ŹŹ9

A „Magyar Hiszekegy” iskolai füzet borítóján 1920 és 1945 között

Sokat tettek a rovásírás fennmaradásáért, ne felejtsük el Őket !
 Ábécé, vagy időrendi sorrendben írd le nevüket rovásírással a gyakorlófüzetedbe!

Az adatokat nem a világhálóról, hanem az Egyetemi és a Széchényi Könyvtárban gyűjtöttem össze.

Magyar Adorján	(1887–1978)	néprajzkutató, nyelvész, képzőművész
Torma Zsófia	(1832–1899)	a világ legelső régésznője
Csallány Dezső	(1903–1977)	régész, múzeumigazgató
Thelegdi János	(1574–1647)	a Rudimenta...c. rovásírással tankönyv írója
Forrai Sándor	(1913–2007)	tanár, írástörténész, rovásírás oktató, kutató
L. F. Marsigli	(1658–1730)	olasz térképész, hidrológus, botanikus, hadmérnök,
Debreczeni Miklós	(19–20. sz.)	bíró, rovásíráskutató, történész
Fischer Károly Antal	(1842–1926)	katonatiszt, rovásíráskutató
Szamosközy István	(1570–1612)	Bocskai István fejedelem történésze
Tar Mihály	(1851–1938)	Juhászok utóda, a rovásírás őrzője, terjesztője
Petrovay János	(19–20. sz.)	Tar Mihály barátja, a rovásírás őrzője
Kiszely István	(1932–2012)	antropológus, régész, történész
Kájoni János	(1629–1687)	csíksomlyói ferences rendi szerzetes
Harsányi János	(17. sz.)	egyetemi hallgató, a rovásírás ábécéjét eljuttatja Oxfordba, ahol könyvben jelenik meg
Bod Péter	(1712–1769)	református pap, író, irodalomtörténész
Lakatos István	(18. sz.)	csíkoszmási plébános, történetíró
Kapossy Sámuel	(17–18. sz.)	teológus, gyulafehérvári főiskolai tanár
Bél Mátyás	(1684–1749)	evangélikus püspök, kora legnagyobb tudósa
Dr. Esze Tamás	(20. sz.)	református presbiter, a rováslelkek gyűjtője
Horvát István	(1774–1846)	történész, felismerte, hogy a magyar nyelv ősnyelv
Makfalvi Farkaslaki Mátyás	(17. sz.)	rovásírással feljegyzése maradt fenn 1624-ből
Zakariás János	(1720–1772)	Peruban térítő jezsuita szerzetes
Fáy Dávid	(1721–1767)	Brazíliában térítő jezsuita szerzetes
Sebestyén Gyula	(1864–1943)	néprajzkutató, múzeumigazgató
Rettegi István	(18. sz.)	történész, rovás betűsora maradt fenn
Kriza János	(1811–1875)	unitárius püspök, rováslelkek védője
Tetétleni Szabó Gyula	(20. sz.)	a debreceni rovókör szervezője
Szekeres Lajos	(20. sz.)	parajdi sóbányász és fafaragó
Miskolczi Csuják István	(1575–1645)	református prédikátor, Bethlen Gábor udvari papja
Miskolczi Csuják Gáspár	(17. sz.)	István fia, a rovásírás terjesztője, őrzője
Fehérné Walter Anna	(1915 – 1992)	emigráns történész, szerkesztő. Nagy műve Az ékírásról a rovásírásig című összefoglaló munka.
Baranyai Decsi János	(1560–1601)	a marosvásárhelyi Református Főiskola tanára

Szabó Károly	(1824–1890)	történész, bibliográfus
Jakubovich Emil	(1883–1935)	nyelvész, a Nemzeti Múzeum könyvtárigazgatója
Németh Gyula	(1890–1976)	nyelvész, turkológus, őstörténész
Fehér Mátyás Jenő	(1913–1978)	domonkos rendi történész, emigrációban élt író
Fadrusz János	(1858–1903)	szobrász, a kolozsvári Mátyás szobor és a zilahi rovasírást Tuhutum emlékmű alkotója
Szentkatolnai Bálint Gábor	(1844–1913)	nyelvtudós, őstörténész, rovasírás gyűjtő
Csepregi Ferenc	(1930–2013)	rovasírást köveket, palatáblát örökölt őseitől
Gödri Ferenc	(18. sz.)	sepsiszentgyörgyi polgármester
Musnai György	(17. sz.)	az énlakai unitárius templom feliratának készítője
Muzsnai Jenő	(20. sz.)	Musnai György leszármazottja, svájci állampolgár, a svájci hunok történetét írta meg
Dernschwam, Hans	(1494–1567)	német éremtanász, utazó, könyvgyűjtő, író
Keteji Székely Tamás	(16. sz.)	a Konstantinápolyi Felirat rovája
Somogyi Antal	(1811–1885)	rovasbeírásos régi könyveket gyűjtött, emiatt hamisítással vádolják
Barátosi Lénárth Lajos	(1892–1968)	a tászoktetői sziklafeliratok egyik leírója
Pataky László	(20. sz.)	mérnök, rovasíráskutató
Andrássy Kurta János	(20. sz.)	szobrász, rovasíráskutató
Geleji Katona István	(1594–1649)	református püspök, a gyulafehérvári tanár
Dezsericzky Ince	(1702–1763)	nyitrai kegyesrendi szerzetes, a csíkszentmihályi felirat közlője
Lisznyai Kovács Pál	(1630–1695)	székely krónikás, főiskolai tanár
Jerney János	(1800–1855)	utazó, őstörténész, nyelvész
Kémenes Antal	(19–20. sz.)	Csikszeredai gimnáziumi tanár, a tászoktetői kövek egyik leírója
Vitéz Szakonyi István	(1911–1974)	rovasíráskutató, emigráns, a Margit-szigeti rovasfeliratos kő megmentője
Orbán Balázs	(1830–1890)	művelődéstörténész, néprajztudós, az énlakai rovasfelirat felfedezője
Badiny Jós Ferenc	(1909–2007)	történész, sumerológus, író
Wass Albert	(1908–1998)	író, költő, Hagyaték című könyvében méltó emléket állít a táltosoknak és rovasírásnak
Vén András	(19. sz.)	tordosi tanító, Torma Zsófia segítője
Szilágyi Sámuel	(18. sz.)	a csíkszentmártoni templomfelirat egyik másolója
Balázs András	(20. sz.)	unitárius esperes, a Székelyderzsi rovasírást téglafelfedezője
Madarassy László	(1880–1943)	a kiskunhalasi rovasbotok leírója, néprajzgyűjtő
Király Pál	(1841–1902)	Tanítóképző igazgató, rovasemlékek gyűjtője
Mikrai nevű strázsamester	(18. sz.)	a csíkszentmihályi rovasírást kórusdeszkák megfektetője
Szőke István	(20. sz.)	a homoródkarácsonyfalvi felirat egyik felfedezője
Cherven Tamás	(19. sz.)	besztercebányai kanonok, a Túróci Fakönyv megfektetője
Józsa Sándor	(20. sz.)	ditrói tanító, a tászoktetői kövek első leírója
Rétyi Péter	(18. sz.)	a Rudimenta fogarasi másolatának készítője

Kovács István	(1880–1955)	régész, a Tászkok-tetői kövek leírója
Ernyey József	(1874-1945)	felvidéki rovás emlékek gyűjtője, történész
Benczédi Székely István	(1510–1563)	krónikás, református prédikátor
Kónya Ádám	(1935–2008)	helytörténész, sepsiszentgyörgyi tanár
Ferenczi Géza	(1924–2007)	régész, múzeumigazgató
Vargyassy Márton	(20. sz.)	a rovásírás iskolai oktatásának szorgalmazója
Ipolyi Arnold	(1823-1886)	Katolikus püspök, a Magyar mythologia írója
Rómer Flóris	(1815-1889)	Bencés szerzetes, a magyar régészet „atyja”

ab	X	K	irt	YH	K	rt	YH	K
al	X M A	K	it	T	K	si	Λ	M
albot	X M		la	YA	M	sk	Λ	M
an na	9	M	lt	YA	Cs	sm	Λ	Cs
ar	HP	K	nc	↓N	5M	sp	Λ	M
art	H?	Sz	ncs	11)	N	st	Λ	N
be	X	M	nd	X (and)	N		Λ M Λ	Cs
bet	X	M		5M 5Cs 5K		sta	A	B
bo	XX X	M	ngy	8	N	szt	Y? M	Y K
ck	↓N	Φ M	nk	X (unk)	N	ti	Y? M	T K
csi	U	Cs		9 9	M	tya	X	Cs
da	4	M	nap	3	KJ	ul	Λ	M
dej?	7	E	nt	Y N	5 T M	ur	HM	Cs
derzsi	T	D	ontol	Λ	M	va	M Cs M	Sz
du	W	M	os	X	D	zar	HE	Cs
go	Λ	M	rcsi	U	Cs	zt	Y	N

5. ábra. Az emlékekben előforduló ligaturák jegyzéke.

Az N, D, M, Cs, K, B, E, Sz, T, KJ betűk az emlékek nevének rövidítései, vö. pl. a VI. melléklet felírásait. A jegyzék nem tartalmazza Tszegdi ligaturáit (l. 3. ábra), továbbá Szamosközy latin szövegének ligaturáit, sem a kétes eseteket, mint a konstantinápolyi feliratnak különben nagyon figyelemre méltó összetett jeleit a *várattág* szóban.

Németh Gyula: A magyar rovásírás, 1934

Eszközükséglet:

1. A Forrai féle ábécé minden tanulónak. Ebből mindig legyen több tartalékban.
2. Egy sorozat A4-es méretű rovás betűkép, egyik sarkában kis méretben a latin betűk. Ezt a szakkörvezető készíti el.
3. Kartonlapok, vonalzó, olló, filctollak a tanulói betűkártyák elkészítéséhez.
4. Egy doboz gyurma tanulónként.

Feladatok:

A feladatokat az alábbi sorrendben, a tanulók haladásának megfelelően osztjuk be. Fontos, hogy ne idegen, hanem magyar szavakat használjunk!

1. Beszélgetés az írásról, jelentőségéről.
Milyen régi az írás? Kik hozták létre az első írásokat? Milyen írásfajtákat ismerünk? (Gyűjtőmunka, kutatómunka a könyvtárban)
2. A rovás ábécé bemutatása, kiosztása a gyerekeknek.
Ismertetés: a rovásírás a magyarok őseinek az írása. A legrégebb írásfajták közé tartozik, amelyben nyelvünk minden hangjára volt és van jel. A X.-XI. század táján a latin betűs írás szorította ki, amelynek kisebb betűkészletével nem lehetett 13 hangunkat (Ty, Gy, Ny, Ly, SZ, ZS, CS, J, K, Á, É, Ö, Ü) lejegyezni.
Szabályok ismertetése (lásd 7-8. oldal)
3. *Beszélgetés:* milyennek találják a rovásírást, összehasonlítva a többi ábécével?
4. SZ, Í, I, D, J, T, TT, GY – I, Í, Ĩ, Ł, 1, Ÿ, ʒ, Ɔ – mint legegyszerűbb betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.
5. A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
6. Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
7. C, ZS, Ö, A, Á, P, M – Ŧ, ʒ, K, ʒ, ʒ, ʒ – betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.
8. A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
9. Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
10. B, TY, S, G, L, R, RR – X, ʒ, ʌ, ʌ, ʌ, H, H – betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.

11. A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
12. Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
13. CS, CCS, Z, ZZ, V, U, Ú – H, HH, H, HH, M, M, M – betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.
14. A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
15. Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
16. N, NY, H, O, Ó, Ő, E, É – J, D, X, J, J, X, J – betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.
17. A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
18. Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
19. LY, F, Ű, Ü, K, AK – Ø, Ø, X, L, Ø, L – betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.
20. A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
21. Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
22. Most már minden betűt ismerünk, játszunk a betűkártyákkal!
A) Hangoztatom a betűt, a gyerekek felmutatják a megfelelő kártyát.
B) Felmutatom a kártyát, a gyerekek hangoztatják a betűt.
C) Tíz rovásjeles betűkártya húzása, ezekből a betűkből minél több szó alkotása, leírása.
23. Táblára 6–7 rovásjel írása, ki tud többet leírni emlékezetből.
24. Egymás hátára írjuk ujjunkkal a betűket, felismerésük.
25. Szó- és képkártyák készítése, szó- és képkártyák egyeztetése.
26. „Mi változott?” játék: a betű kártyákból négyet, ötöt sorban a gyermek elé helyezünk. Megkérjük, hogy jól nézze meg, majd hunyja be a szemét. Az egyik kártya helyét megváltoztatjuk (pl. ha eddig a harmadik volt, legyen a második), majd a gyermeknek ki kell választania, hogy melyik kártyát helyeztük át.
27. „Mi hiányzik?” játék. Az előzőhöz hasonlóan játszunk, de itt nem áthelyezünk, hanem elveszünk egy kártyát. Nehezíteni lehet, ha pl. 10 kártyából fokozatosan egyre többet veszünk el, így egyre többre kell emlékeznie a gyermeknek. Jó teljesítmény, ha háromra-négyre visszaemlékszik, azaz kiválasztja ezeket a minták közül.
28. 3–4 szókártya húzása, ezekkel mondatalkotás, majd leírás.

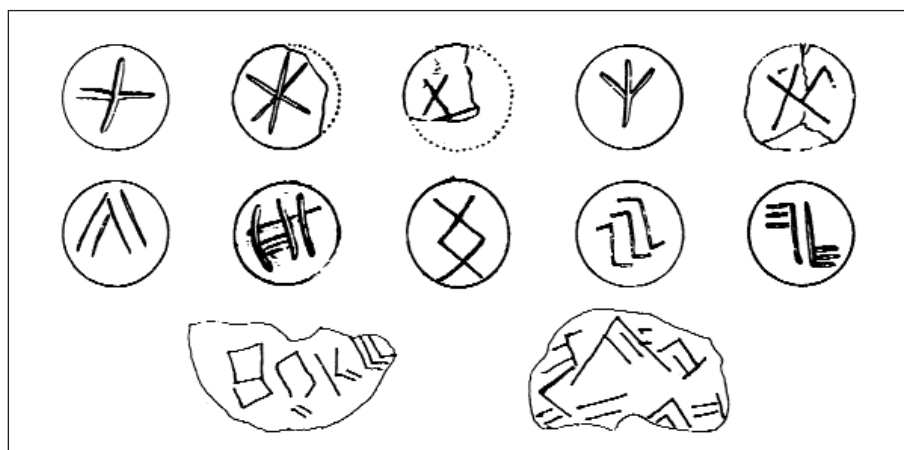
29. A táblán 6–8 szó rovásírással, majd letöröljük, ki tud többet leírni emlékezetből.
30. A tanulók eltakarják a szemüket, közben a táblára szavak, vagy mondatok kerülnek.
A) Ki tudja hamarabb elolvasni.
B) Ki tudja hamarabb leírni.
31. Tollbamondás utáni írás, majd egymás munkájának javítása.
32. Szépírási verseny.
33. *Szólottó*. Két darab A4-es lapra ugyanazokat a szavakat fénymásoljuk latin betűkkel és rovásírással, kb. 25-öt. Az egyiket a szavak szerint szétvágjuk, összekeverjük. Ezeket minden tanulónak kiosztjuk. Az győz, aki hamarabb befedi a szavakat a párjával. Több ilyen lapsorozatot lehet készíteni.
34. *Csoportosítás*: Szókétyák szétválogatása főfogalom szerint, pl. növény, állat stb.
35. Tréfás feladatokat tartalmazó mondatok húzása, amelyeket el kell végezni, pl. húzd meg a padtársad fülét stb.
36. Mondatok húzása, lemásolása, átírása latin betűre.
37. Írás gyorsasági verseny.
38. Olvasás gyorsasági verseny.
39. Hangos olvasás mondatonként. Aki nem tudja folytatni, zálogot ad.
40. Válogató olvasás: például csak olyan szavakat olvasunk fel, amelyekben egy bizonyos gyakorlandó betű van, vagy csak az élőlényeket jelentő szavakat stb.
41. A tanulók előtt lévő hosszú rovásírással szövegből néhány szót felírok a táblára, karikázzák be! Ki találja meg leghamarabb?
42. Nem írom fel a keresendő szót, csak kimondom. Karikázzák be!
43. Szétvágott, összekevert mondatok rendezése, leírása.
44. Mondatokra vágott, összekevert történet időrendi sorrendbe rakása.
45. Rovásírással keresztrejtvények szerkesztése.
46. Fénymásoljuk régi rovás emlékek képeit, a gyerekek keressék ki rajtuk a megtanulandó betűket vagy próbálják megfejteni!
47. Rovásfeliratok készítése gyöngyből, gabona magvakból, apróra tépett színes papírból: kartonpapírra halványan ráírjuk a szavakat. A vonalakat bekenjük ragasztóval és ebbe illesztjük a magvakat, gyöngyöket, vagy a színes papírdarabkákat. Kiállítás készülhet belőle.

Számrovás gyakorlása

48. Rovásszámok másolása, olvasása, tollbamondás utáni írása tízes, húszas, ötvenes, százas, ezres, tízezres, százezres, milliós körben.
49. Hangoztatom a számot, a tanulók felmutatják a kártyát a rovásszámjeggyel.
50. Felmutatom a rovásszámot, a gyerekek hangoztatják.
51. Rovásszámjegyes számkártyák húzása, a tanulók írják le arab számmal.
52. Arab számok húzása, a tanulók írják le rovásszámjeggyel.
53. Rovásszámok hangos olvasása feladatlapról.
54. A gyakorló füzetben a keltezés leírása minden foglalkozáson rovásszámjeggyel.
55. A tananyagban szereplő költők, írók, stb. születési, halálozási idejének leírása rovásszámjegyekkel.

Házi feladatok

1. Átírások rovásírásról latin betűre, latin betűről rovásírássra, szó- betű- és számkártyák készítése.
2. Napló vezetése rovásírással.
3. Rovásemlékek fénymásolatban kiosztott képeinek lerajzolása és megfejtési kísérlete.
4. Képregény készítése, az alakok szájából induló buborékba rovásírásos szövegek írása.
5. Találjanak ki a gyerekek új, ötletes feladatokat a rovásírás gyakorlására. Ötletversenyt is lehet rendezni szavazással, ahol az ötleteket és a szavazatokat rovásírással kell leadni.

*Kb. 6000 éves írásjegyek cserépedényekről, orsógombokról
Torma Zsófia régész nő gyűjteményéből*

Tanítás helye: Budapest, XVII. ker. Zrínyi Miklós Általános Iskola

Tanítás időpontja: 2006. március 30.

Gyerekek kora: 10 év, 4. osztály

Foglalkozás jellege: szakkör

1. Betűfelismerés (táblán) A O A M I I X I I) O

2. Alkoss három szót a betűkből ! A Q O M A , I Q X M I , I Q I Q O

Kik ők gyűjtőnéven?

PÁSZTOROK

Ki mire vigyázott?

KANÁSZ - DISZNÓ

JUHÁSZ - JUH

GULYÁS - SZARVASMARHA

Csoportosítsd a szavakat az állatokhoz!

1 Q D , I Q O M A , X X H Y H , I Q I Q O

O I I I - I Q I Q O

O I I I - X X H Y H , I Q I Q O

I Q X H Y H A I M H I - I Q O M A

X M I - 1 Q D

Mi a különbség a csürhe és a konda között? Keresd meg az Értelmező Szótárban!
(Magyar Értelmező Kéziszótár - Akadémiai Kiadó 1985)

3. Találd meg a szótagok párját! (táblán)

I I H O H X A - - H O H

A O O O O I Q O A - - O O

I Q O A O O A O O - - O O

I Q O M A I I - - M A

X A A I I Q - - A I

Mi a különbség a csorda és a gulya között? Keresd meg az Értelmező Szótárban!

Melyik a kakukktojás?

ÜLLŐ

Mely foglalkozáshoz köthető?

KOVÁCS

Célkitűzés: A mai órán régi foglalkozásokat elevenítünk fel rovásírás segítségével!

4. 6 borítékban rovásszavak; a gyerekek ennek megfelelően 6 csoportban dolgoznak.

Csoportosítsd, mely foglalkozásra ismersz?

Válassz a kiállított tárgyak közül, ami jellemző a foglalkozásokra!

Mutasd be pár mondattal a foglalkozást!

Keress O. Nagy Gábor Magyar szólások és közmondások c. könyvéből (Talentum Kiadó 1996) egy ideillő közmondást!

1. cs. H404Y = 3014M, Y3H30XMKI, 3A3A1Y, 3AHC, 4003H, 04YMA
2. cs. A403H40 = 03YH30, Y3H3, 3133303Y3A3, HC1MH, A3CH30, A4#4
3. cs. HC1Y41 = 4XMA, D3H3H, 40MHMH, H4HHA3X, 333A30, A3030, 403Y4A
4. cs. 4AH4M, 41443H1H = MH340H4A, 3Y, 4DH31, 404Y440, H4, H3X
5. cs. H4M30 = H3Y, 330, 3Y4Y1MH, 30Y41, 3AA4, 0KHK1
6. cs. H43A33 = 04Y, Y11A, 3033A43, 33A43, 031M, 4HMX, 403M

5. Táblázat kirakása – a Szóóbúvár című könyv használata

Régi foglalkozások:

Hordókat, kádakat készít	H4043X, H4440, H3Y011
Szövással foglalkozó iparos	H404Y
Disznópásztor	1440
Pásztor munkáját segítő legény	H4Y13X
Gulyát őrző pásztor	A40MA
Fodrász	03XH3X
Csizmakészítő	41443H1H
Cipőt készít	4AH4M
Kerékgyártó	H43A3X
Patkolást készít	H4M30
Lábbelit javított	13111
Kardkészítő, élesítő	H411H
Kereskedő	H43A40
Szőrméből bundát készít	H31
Bőrkikészítő	H431Y
Iskolai hivatalsegéd	A3AA3131
Gyógyszerész	A301Y41
Búzát őröl	H43A33
Kést élez	A3HKKO
Fényképész	A304H3Y30
Szülésznő	4X4X

- “!ᐱᑦᑐᐱ ᐃᓖᐱᐅᑦ ᔨᓖᐱ ᓂ) .ᐱᓂᐱᐱᓂᐱ

Ha valaki olyan ismeret, tudás birtokába jut, amely nemzetének hírnevét öregbíti, kötelessége ezt másokkal is megismertetni. Fokozottan érvényes ez a rovásírásra, amely a magyarságnak legrégebb és legértékesebb szellemi kincse, nemzeti büszkeségének alapja, az pedig a fiatalokra, gyermekekre jellemző természetes igény, hogy megszerzett tudásukat összemérjék hasonló érdeklődésű társaikkal.

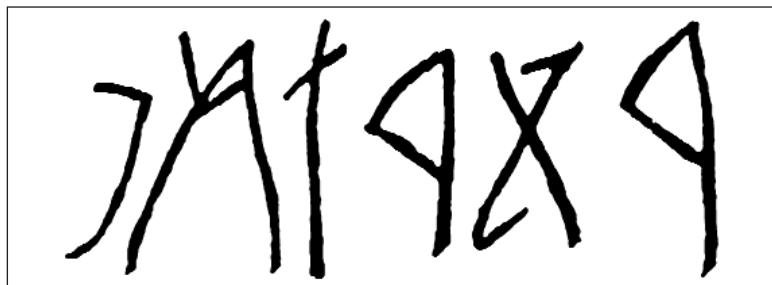
Az első versenyt **1997**-ben szűkebb hazámban, Budapest XVI. kerületében szerveztem. Feleségemmel, Friedrich Klárával, aki a feladatokat készítette, nem is számítottunk akkora sikerre, hogy a kerület általános- és középiskoláiból csaknem száz tanuló nyújtott be dolgozatot. A döntőt 1998 márciusában tartottuk, a verseny győzteseit a XVI. kerületi önkormányzat Kulturális- és Sport Bizottsága négynapos erdélyi utazással jutalmazta, amelynek során több rovásfeliratos székelykaput fényképezhettek le.

Ennek a versenynek köszönhetjük Forrai Sándor tanár, írástörténész atyai barátságát, aki levélben keresett meg jókívánságaival.

1999-ben a Magyar Cserkész Szövetség versenyén vettünk részt tanulóinkkal szép sikerrel.

2000-ben az összefogás és a szélesebb körű terjesztés reményében a Magyar Cserkész Szövetség és az Ómagyar Kultúra Baráti Társaság képviselőit is meghívtuk versenyünkre. A helyszín ismét a XVI. kerület lett, közelebbről a Móra Ferenc Általános Iskola, amelynek igazgatónője, Dr. Jeszenszky Gábor Gabriella azóta is helyet biztosít a rendezvénynek. Fővédnökünk Forrai Sándor tanár úr volt. A 95 versenyzőből 28-an ideiglenes határainkon túlról (Felvidékről, Kárpátaljáról, Erdélyből jöttek), dolgozataikat 25 fős, hozzáértő bizottság értékelte. A sikeres rendezvény hatására fogalmazódott meg Forrai Sándorban a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének létrehozása. Elképzelését még ebben az évben megvalósítottuk, a szervezet vezetésével engem tisztelt meg. A feladatokat Friedrich Klára készítette.

2001-ben a Délvidék és Horvátország is bekapcsolódott a versenybe, zentai, eszéki diákokkal. Ismét közöttünk volt Forrai Sándor, akinek 1975-ben összeállított rovásírás-történeti vándorkiállítását a helyszínen bemutattuk, akárcsak Csepregi Ferenc rovásírásos táltosköveit és XVI. századi palatábláját. Az értékelő bizottság elnöke Zomoráné Cseh Márta, erdélyi felkészítő tanár volt. A feladatokat Friedrich Klára készítette.

A bögyözi református templom XV. századi felirata, amelyet védelem hiányában a felelőtlen látogatók már csaknem teljesen "letapogattak" a falról. Megfejtése: Atyaisten

A **2002-es** Kárpát-medencei Rovásírás Versenyünkön a résztvevők száma 113-ra nőtt 18 kísérelővel, közülük 93-an vették igénybe a szállást az önkormányzat napközis táborában. A 89 esztendő Forrai Sándor idős kora miatt személyesen már nem tudott megörvendeztetni bennünket, így a fővédnökségre felkért Dr. Molnos Angéla nyelvész tudós tisztelt meg jelenlétével. Ő indította el azt a nemes mozgalmat, hogy csak magyar szavakat használjunk, népszerű Magyarító könyvecskéjéből minden tanulónak és kísérelőnek hozott ajándékul és okulásul. A feladatokat Nagy Gyula zalaszántói tanár, az értékelő bizottság elnöke állította össze. Az értékelésben már két erdélyi középiskolás, Bartha Mihály és Tasnádi Márton is részt vett. Füzék Erzsébet felvidéki, rozsnói Csemadok vezető felkérésére ebben az évben szerveztem meg és nyertes pályázatom eredményeként évekig sikeresen működött a gombaszögi rovásírás tábor, amelyben a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének néhány tagja a helyszínen előadóként szerepelt, több gyermek pedig részt vett budapesti versenyünkön.

2003-ban az addig támogató Ilyés Alapítvány Dr. Veress László helyett ösműveltségünket kevésbé értékelő elnököt kapott. Nem csak támogatásukat vonták meg, hanem arról csak a verseny előtti napon értesítettek. Bár a családi pénztárat ki kellett üríteni, nemzeti érzelmű honfitársaink segítőkészségében sem csalódva, minden versenyzőnek téríteni tudtuk az útiköltségét. Ismét Molnos Angéla nyitotta meg a versenyt és tanulságos műveivel ezúttal is megajándékozta a résztvevőket. Az értékelő bizottság elnöki tisztét, egyben a feladatok készítését Szebellédyné Lévai Éva, debreceni tanárnő vállalta.

2004-ben az V. Kárpát-medencei Versenyt a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének örökébe lépett Forrai Sándor Rovásíró Kör szervezte. Mivel névadónk nemzetmentő munkájáért hivatalos elismerést soha nem kapott, nevének felvételével tisztelgünk előtte. A kör jelmondata Friedrich Klára 1998-ban megjelent oktató füzetének címe lett: Tanuljuk és tanítsuk a rovásírást! Új feladatot is bevezettünk az addigi hangos olvasás, a latin betűről rovásra, rovásról latin betűre történő átírás, az összerolás és a botra rovás mellé Tudod-e magyarul ? címmel, hogy a gyerekek figyelmét felhívjuk nyelvünk gazdagságára és visszaszorítsuk az idegen szavak elburjánzását. A feladatok elkészítése ez évben az értékelő bizottság elnökére, Kis Berta Teréz felvidéki, nagykaposi tanárnőre hárult.

A **2005-ös** VI. Kárpát-medencei Versenyünk fővédnökéül Laki Károly néprajzi mentőt, Budapest XVI. kerületének díszpolgárát kértük fel. A versenyzők megnövekedett létszáma, a verseny népszerűsége ekkor már felvetette az elődöntők szükségességét, ami sajnálatos módon ebben az évben még nem valósulhatott meg. Ennek következtében csak nagy szívfájdalommal tudtam a kezelhető létszámon felüli jelentkezőket eltanácsolni, ellentétben a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumával, ahol nem csináltak lelkiismereti kérdést pályázatunk elutasításából. Ismét ösműveltségünk iránt elkötelezett támogatóink segítettek. A verseny idején indult a Forrai Sándor Rovásíró Kör honlapja, amelyre többek között felkerülnek a versenyek eredményei, fényképei, ajánlott kiadványok, rovásírással, történelmünkkel foglalkozó cikkek. A verseny feladatait Tisza András és Kállay László, a Móri Rovásírók Baráti Körének vezetői készítették, egyúttal ők voltak az értékelő bizottság elnökei is. Örömdetes tapasztalat, hogy a gyermekek évről évre kisebb hibaszámmal dolgoznak, egyre többen adnak be hibátlan megoldásokat, amikor is a felhasznált idő dönti el a helyezést. A verseny és az eredményre való várakozás ideje alatt tanúsított magatartásuk pedig példás.

2006-ban Tatabányán a Móra Ferenc Ált. Isk. (Rákász Mihály tanár), Püspökladányban a Karacs Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola (Nemesné Nagy Erika tanár), Egerben a Ráózsza-szín Rovásíró Kör (Csatlós Csaba és Nagy Endre József vezetők), Budapesten a XVII. ker. Zrínyi Miklós Ált. Isk. (Bothné Kósa Erika tanár) közreműködésével a magyarországi, a délvidéki Zentán a Stevan Sremac Ált. Isk. (Sárosi Gabriella igazgató) és az Egészségügyi Középiskola (Nagy Abonyi Zoltán igazgató), a felvidéki Alsóbodokon a Vállalkozói Magán-Szakközépiskola (Z. Urbán Aladár, a felvidéki Palóc Társaság elnöke) segítségével első ízben zajlottak az elődöntők. Ilyen válogatóra a muravidéki Lendván (a Magyar

Nemzetiségi Művelődési Intézet munkatársa, Patyi Zoltán vezetésével) nem volt szükség, míg Erdélyből (a szamosújvári Csetz János cserkészcsapatának társelnöke, Kasza Tamás szervezésében) már eddig is csak a legjobbak vehettek részt a budapesti (XVI. Móra Ferenc Ált. Isk., Jeszenszky dr. Gallai Gabriella igazgató) döntőn. Az elődöntők feladatait Magyar Istvánné (noszlopi tanár), a már említett Z. Urbán Aladár és a Csetz János Cserkészcsapat készítette.

A döntő védnökségét Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke, az értékelő bizottság elnöki teendőit Sárosi Gabriella látta el, a feladatokat Szondi Miklós tanár állította össze. Az összerovás és a Hogyan mondjuk magyarul? feladatokat hagyományosan Friedrich Klára, míg a botra rovását Lénárth András, a Forrai Sándor Rovásírók Jászberényi Körének vezetője vállalta. A magyarországi elődöntő 127, az elszakított területek 390 résztvevője közül a döntőbe összesen 43 Kárpát-medencei település 95 tanulója jutott.

2007-ben az elődöntők szervezését a korábbiak mellett Szolnok (Dobó Szilárd), míg Felvidéken a Vásárúti iskola (Elek Ilona) vállalta. Az elődöntőkön Magyarországról 183, az elszakított területekről 514 tanuló indult, a döntőben 81 település 95 résztvevőjének tudását 38 értékelő bírálta el. A feladatokat Hódos László, Forrai Sándor rovásírás kiállításának felújítója készítette.

A döntő védnökségére Radics Géza, az USA-ban élő történetkutatót, díszvendégnek Professzor Ucsiraltu-t, a Belső Mongol Tudományegyetem Mongolisztikai Főiskola dékánját és Dr. Obrusánszky Borbála keletkutatót kértük fel. A szövegátírási feladatokat Dr. Tarnóczy Zoltán mezőtúri, a Hogyan mondjuk magyarul-t Vajdáné Bene Ildikó, míg az összerovást Friedrich Klára, a botra rovást Lénárth András tanárok készítették.

2008-ban az elődöntők szervezői: Bothné Kósa Erika Budapesten, Dobó Szilárd Szolnokon, Tisza András és Marika Móron, Budaházy Éva Debrecenben, Nagy Bianka és Kovács Máté középiskolások Pécsen. Délvidéken Sárosi Gabriella és Nagy Abonyi Zoltán iskolaigazgatók, Erdélyben Kasza Tamás cserkészvezető, Felvidéken Z. Urbán Aladár, a Palóc Társaság elnöke szervezte az elődöntőket.

Az elődöntők feladatait Bartha Imréné, a döntőét Tisza András készítette. A döntőben ebben az évben vezettük be kötelező feladatként a főbb rovás emlékek ismeretét, a feladatokat Friedrich Klára állította össze. A botra rovás feladat végzését Lénárth András vezette és értékelte. A júniusi döntő fővédnöke Botos László, több történelmi tárgyú könyv szerzője; díszvendége pedig Z. Urbán Aladár volt. A döntőben Magyarországról 60, Délvidékről 7, Felvidékről 12, Horvátországból 3, Erdélyből 14 gyermek vett részt. 28 alsó tagozatos, 39 felső tagozatos és 29 középiskolás.

2009-ben az elődöntők Budapesten, Szolnokon, Debrecenben, Móron, Sükösdön és Sopronban zajlottak. Külön köszönet Koprivanacz Istvánné sükösi tanárnőnek és a Sükösi Általános Iskola igazgatójának, Tóthné Késmárky Máriának, akik a rendezést az utolsó pillanatban visszamondó iskola helyett átvállalták a lebonyolítást. Az elődöntők feladatait Budaházy Éva tanárnő készítette. Az elődöntők létszámai igen biztatóan alakultak: 2006-ban 127, 2007-ben 183, 2008-ban 217, 2009-ben 300 gyermek jelentkezett a trianoni határokon belül.

A döntőt hagyományosan a XVI. kerület Móra Ferenc Általános iskolában rendeztük, ahol a X. Kárpát-medencei Verseny alkalmával avattuk az iskola rovásíró névtábláját, amelyet Tara Zoltán készített, és Varga György Horvátország-Baranya háromszögi református lelkész és felkészítő tanár szentelte fel. Az értékelő bizottság elnöke és egyúttal a feladatok készítője Koprivanacz Istvánné sükösi felkészítő tanár volt. Az alelnöki feladatokat Bothné Kósa Erika tanárnő látta el. A rendezvény védnöke Tomory Zsuzsa magyarságkutató, díszvendége pedig Petrőczy Tibor, a XVII. kerületi Zrínyi Miklós Általános Iskola igazgatója volt. A döntőn 91 versenyző vett részt, 36 a trianoni határokon túlról.

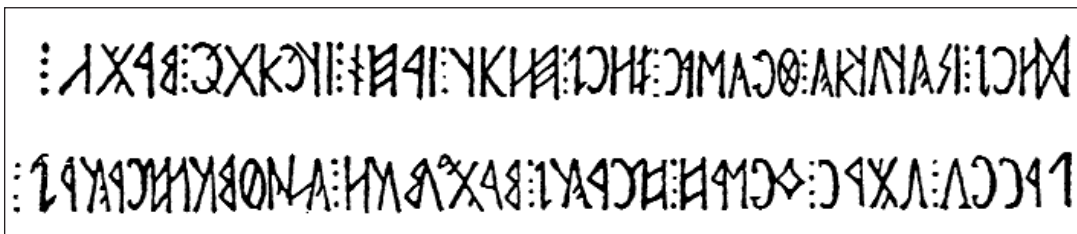
2010-ben az elődöntők 7 körzetben, Budapesten, Püspökladányban, Mórton, Sükösdön, Szolnokon, Balassagyarmaton és Alsópáhokon zajlottak. A döntőt a Bp. XVI. ker. Móra Ferenc iskolában tartottuk, védnökségre Kovács Péter polgármestert kértük fel, a díszvendég Aradi Éva indológus és Kvaszta Csilla Tünde volt, aki Tar Mihály leszármazottja. A döntőbe 103 tanuló jutott, Délvidékről 8, Erdélyből 15, Kárpátaljáról 8, Muravidékről 4, Magyarországról 51 és Németországból 1 cserkész. Az elődöntő feladatait Hegyi Károlyné, Marika tanárnő, a döntőben az összerovás feladatokat számítógéppel Hódos László, a többi feladatot Imre László XVII. kerületi tanár készítette.

2011-ben a XII. Kárpát-medencei Rovásírás Verseny és Műveltségi Találkozó elődöntőit Budapesten, Püspökladányban, Mórton, Sükösdön, Jászberényben, Balassagyarmaton, és Alsópáhokon rendeztük. A döntő Pécsen, a Református Kollégiumban zajlott. Ezen 104 tanuló vett részt: Délvidékről, Felvidékről, Erdélyből, Horvátországból, Kárpátaljáról, Muravidékről, Magyarországról és egy cserkész Németországból. Az elődöntő feladatait ifj. Forrai Márton, a döntőt Lénárth András készítette. Fővédnöke Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár, díszvendég Hoppál Péter országgyűlési képviselő volt.

2000-től kezdve minden évben kiadok egy 50-60 oldalas füzetet a versenyről, amelyet a gyermekek és felkészítőik egyaránt megkapnak, abból felidézhetik a versenyt, elérhetik azokat, akikkel ott kötöttek barátságot, a füzet egyben a következő évi felkészülés alapja is lehet. Az elődöntők és a döntők ünneplőességét erősítik a műsorok, amelyek az értékelés közbeni várakozás óráit hivatottak megkönnyíteni, pl. jurta állítás, nemezelés, pólófestés, gyermek- és felnőtt néptánc, sólyomröptetés, pásztorkutya bemutatók, a vendéglátó iskola tanulóinak műsora, stb. Emlékezetes volt a budapesti XVI. ker. Móra Ferenc Ált. Iskola tanárnőjének, Kassné Szalay Erzsébetnek Nagyanyáink öröksége című szöttek kiállítása. Versenyeinken nevezési díj nincs, minden tanuló, kísérő, értékelő bizottsági tag útiköltségét igény szerint térítjük. Köszönettel vesszük, hogy ezt egyre több iskola, szülő vállalja át. A XVI. ker. Önkormányzat pályázataink támogatásával, szálláslehetőséggel, mások a kedvezményes étkezés biztosításával, ajándékokkal, anyagiakkal, a rendezvényeknek helyt adó iskola munkatársai pedig a lebonyolítással segítik versenyeinken keresztül, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék saját történelmüket.

A tizenkét alkalommal megrendezett Kárpát-medencei Rovásírás Verseny és Műveltségi Találkozó rendezvényeibe Burgenland kivételével valamennyi elszakított terület hagyományörző ifjúságát sikerült bevonnunk. Hiszen a cél nem csak a versengés volt, hanem közös ősműveltségünk megismerése, fellelevenítése és az egymástól határokkal elválasztott fiatalság kézfogása. Köszönöm a versenyzőknek, szüleiknek, felkészítő - kísérő tanáraiknak, a feladatokat készítőknak - értékelőknek, a rendezvényt befogadó iskoláknak és a támogatóknak, hogy ezt a célt sikerült közösen elérnünk.

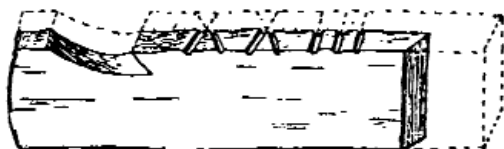
2015. március

Úrnak születésétől fogván írnak ezerötszázegy esztendőbe, Mátyás, János, Estyán kovács csinálták, Mátyás mester, Gergely mester csinálták.

A csikszentmártoni felirat Sebestyén Gyula által javított szövege 1501-ből

Feik Tamás, Vavra Gabriella, Koncz Klára, Katona Előd, Léczfalvi András, Balogh Emese, Bálint Ágnes, Tóth Gergely, Varga Tímea, Kozma Annamária, Horváth Bálint, Tasnádi Márton, Takács Dóra, Tokár Beáta, Soós Alexandra, Hegedűs Levente, Vass Lőrinc, Pápai Enikő, Szohánszky Réka, Szilágyi Enikő, Tokár Ingrid, Fábián Csilla, Gáspár János, Nagy Adrienn, Béres Klaudia, Jordán Anikó, Ádám Zita, Pál Beáta Mária, Gráczl Szilvia, Lénárth Ádám, Kartosonto Károly, Molnár Erzsébet, Csillag Katalin, Kormos Krisztián, Illés Gábor, Barabás Karola, Illyés Enikő, Szalay Szabolcs, Vincze Eszter Beáta, Szilágyi Róbert, Szalánczi Fanni, Szvoboda Kinga, Holocsi János, Siteri Regina, Erkedí Beatrix, Unferdorben Zsuzsanna, Váradi-Czáka Ágnes, Kis Balázs, Szeleczyk Mária, Polyák Imre, Balázsik László, Kovács Miklós, Fekete Vivien, Teknős Veronika, Polner Nikolett, Lapu Viktor, Köröstyös Gergő.

[illegible]

Magyar adó-rovás 1507-ből
Sebestyén Gyula:
Rovás és rovásírás (1909)

Székely ábéczék										
Hang- érték	Telegdy János, 1598.	Kajoni, 1679.	Harsányi, 1678.	Kaposi (Bél M.)	Anonym., 1680.	Dobai, 1661.	Udvarhelyi 1661.	Décsi, 1661.	Oertelius, 1719.	Hang- érték
a, á	4	4	4	4	4	4	4	4	2	a, á
b	x	x	x	x	x	x	x	x	x	b
c	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	c
cs	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	cs
d	+	+	+	+	+	+	+	+	+	d
e	f	f	f	f	f	f	f	f	f	e
é	3	3	3	3	3	3	3	3	3	é
f	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	f
g	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	g
gy	†	†	†	†	†	†	†	†	†	gy
h	†	†	†	†	†	†	†	†	†	h
i	7	7	7	7	7	7	7	7	7	i
j	7	7	7	7	7	7	7	7	7	j
sz-k	◊	◊	◊	◊	◊	◊	◊	◊	◊	k (sz-k)
sz-k	1	1	1	1	1	1	1	1	1	k (sz-k)
l	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	l
ly	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	ly
m	B	B	B	B	B	B	B	B	B	m
n	C	C	C	C	C	C	C	C	C	n
ny	C	C	C	C	C	C	C	C	C	ny
o, ó	2	2	2	2	2	2	2	2	2	o, ó
ö, ő	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ö, ő
p	E	E	E	E	E	E	E	E	E	p
r	H	H	H	H	H	H	H	H	H	r
s	I	I	I	I	I	I	I	I	I	s
Sz	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Sz
t	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	t
ty	8	8	8	8	8	8	8	8	8	ty
u, ú	8	8	8	8	8	8	8	8	8	u, ú
ü, ű	8	8	8	8	8	8	8	8	8	ü, ű
v	8	8	8	8	8	8	8	8	8	v
z	M	M	M	M	M	M	M	M	M	z
zs	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	zs

Történelmi betűsorok Debreczenyi Miklós könyvéből
(Az ősmagyar írás néhány hazai és oroszországi emléke, 1914)

A rovásírás nem csak szent örökség, hanem elsajátítása a magyar nemzet minden tagjának – életkorra és foglalkozásra való tekintet nélkül – nemes, hagyományőrző feladata. A fejletlenebb latin betűs írás ránk kényszerítése előtt a magyarok ősei között nem volt írástudatlan, a juhász gyerekektől a fejedelmekig mindenki írástudó volt. Míg Nyugat-Európában a 8. században a Frank birodalom császára külföldről volt kénytelen írástudó szerzeteseket hozatni, addig itt a Kárpát-medence területén, őshazánkban, már az újkőkorból, 6–7000 évvel ezelőtt – talán az egész világon először – szervezett olvasás-írás tanítás folyt, mint ahogyan ezt Torma Zsófia régész-nő nagy számú, Maros parti rovásjeles agyagkorongja és cseréptöredéke bizonyítja.

Legyünk büszkék őseinkre, az ő útjukon egyetlen lépés sem vész kárba!

A maros-vásárhelyi kéziratban található rövidítések:¹⁾

A szavak elején:

lo le la hi he ha go gi ga bo bi ba

za si se sa ru ri ra

A szavak végén.

nt st ll nk ngy ng nd ncz

A Kájoni-féle rövidítések:²⁾

ho he ha go ge ga csa bo bi be ba

za st so se sa rt ru ro ri re ra

A Kaposi-féle rövidítések:³⁾ Az Oertelius-féle rövidítések:

bo bi be ba bo bi be ba

A csik-szent-miklósi fölirat összerótt betűi:

r cs gr g st sm tyá ll v d nd zr ti ur

ISTEN ÁLDÁSA LÉNGJEN A MAGYAR NEMZET FÖLÖTT

Fischer Károly Antal könyvéből (1889)

Az olvasás-írás feladatok megoldásai

36. oldal Légy hű mind haláliglan és teneked adom az életnek koronáját
49. oldal A botnaptáron szereplő összerótt nevek latin betűvel: 1. Péter, 2. Benedek, 3. Gergely, 4. Antal, 5. Erzsébet, 6. Lázár, 7. Egyed, 8. Klára, 9. Erzsébet, 10. Ferenc, 11. Demeter, 12. Albert
50. oldal Ember, gyermek, felelet, mellette, kereskedelem, anya, anyu, apa, apu, atya, baba, haza, haza, út, új, úr, tud, túl, múlt, csak, csúcs, nyúl, duda, turul, nyugat, nyugat, Gyuri, Gyula, Zsuzsa, ma, Mari, Csaba, egy, agy, ágy, nagy, így, gyík, idő, dió, is, sima, itt, itt, inda, indul, rovásírás, holnap, nyár, nyír, öt, köt, tök, hal, hal, hall, olló, olló, kell, kert, menny, mennyi, annyi, könny, paripa, szkíta, hun, avar, avar, magyar, vár, vár, ez, az

A számrovás feladatok megoldásai

- 1.
IIII	III	IIIV	IIIV	X	IIV	I	IV	V	II
4	3	9	8	10	7	1	6	5	2
- 2.
X	III	IIV	IIV	XXX	IIII	I	III	IV
X	XXXXV	IIIV	IIIV	X	IIIV	XX	IIV	II
XII	IIXXXXV	IXV	XV	XXXX	IIIX	IXX	X	IIIV
- 3.
IIIVV	IIXXX	IIIXXXX	IIVXXXXV	XV	XXV	IV	IIIVX
59	32	44	87	60	70	51	19
- 4.
- IVXXX , IIX , IIIVXX , IIIVXXV , IIIV
- 5.
XXXXVXIIIV	IIIVVXIIIV	VXXXIIIV	IIIVX	IVXIV
980	759	725	157	651
- 6.
- IXVXII , IIIVXIIIV , IIVXXXXVXIV , IIIVX , IVXXIIIV

7.

IIЖ, IXXЖ, IXXXV, XXXЖ, IIIХ

8.

I*IXXXV	VXIIIV	I*IIIX	IIIV
91001	51350	12301	9004

9.

XXXXV* X	III X I* X IIIV	X V*XXXXV	I*XXXX X IIIV
100090	900103	90500	930001

42. oldal

a) $IIIIV = II + IV$ b) $X = III - III X$ c) $IX = V + IV$ d) $III = IIIV - X$

ORATIO DOMINICA

A Miatyánk székelv betűs átírása

Oratio Dominica. (Az Úr imádsága.)

Mi atyánk ki vagy menyégben szentel | tessék meg az (ismét: az) te neved:
jőjön el az | te országod: legyen te akaratom: miképen | menyégben azonképpen
it ez földönis: | mi kenyérünket minden napit ad meg nekü | nk ma: és bocsásd
meg az mi büneinket | miképen mi es meg bocsátunk ellenünk | véteteknek: és
ne vigy minket az ki | sirtetben: de szaba- (kimaradt: dits meg) az gonosztul:
mert | tied az ország az hatalom az dicsőség | mind örökön öröké: amen:

A Miatyánk Thelegdi János 1598-ban írt tankönyvének giesseni másolatából. A másolatokban hibák találhatók, mivel a másolók közül többen nem tudtak magyarul, vagy nem ismerték a rovásírást.

- Thelegdi János:** Rudimenta... a hunok régi nyelvének elemei, rövid kérdésekben és feleletekben összefoglalva (1598, Ars Libri-1994)
- Czuczor Gergely - Fogarasi János:** A magyar nyelv szótára (Pest, 1862)
- Csallány Dezső:** A székely-magyar rovásírás emlékei (A Nyíregyházi Jósza András Múzeum évkönyve, 1960-1963)
- Csallány Dezső:** Rovásírásos emlékek a Kárpát-medencében (A Nyíregyházi Jósza András Múzeum évkönyve, 1969-1971)
- Debreczeni Miklós:** Az ősmagyar írás néhány hazai és oroszországi emléke (1914)
- Fehérné Walter Anna:** Az ékírástól a rovásírásig (Buenos Aires 1975)
- Ferenczi Géza:** Székely rovásírásos emlékek (Székelyudvarhely, 1997)
- Fischer Károly Antal:** A hun-magyar írás és annak fennmaradt emlékei (1889)
- Forrai Sándor:** Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (Antológia Kiadó 1994)
- Forrai Sándor:** A magyar rovásírás elsajátítása (Magánkiadás, 1996)
- Herman Ottó:** Az ősszám és az ősbetű viszonya irodalmunkban (Archaeologiai Értesítő, 1903)
- Jakubovich Emil:** A székely írás legrégebbi ábécéi (Budapest, 1935)
- Magyar Adorján:** Ős magyar rovásírás (Warren, USA 1970)
- Mandics György:** Róvott múltunk (Arad, I, II, III. 2010-2011)
- Meixner Ildikó:** A dyslexia prevenció és reedukáció módszere (Budapest 1993)
- Meixner Ildikó:** Én is tudok olvasni I-II. (Tankönyvkiadó 1978)
- Németh Gyula:** A magyar rovásírás (Magyar Nyelvtudományi Közöny, 1934)
- Sebestyén Gyula:** A magyar rovásírás hiteles emlékei (M.T.A. 1915)
- Sebestyén Gyula:** Rovás és rovásírás (M.T.A. 1909, Püski 1999)
- The Danube script in light of the Turdas and Tartaria discoveries** (Exhibition catalogue, National History Museum of Transylvania, 2009)
- Winn, Shan, M.M:** Pre writing in south-eastern Europe (Western Publishers, 1981)
- Friedrich Klára:** Tanuljuk és tanítsuk a rovásírást (Magánkiadás, 1998)
- Friedrich Klára:** Rovásírás gyakorlatok nem csak gyerekeknek I–II. (Magyar Ház 2000)
- Friedrich Klára:** Rovásírás tankönyv és szakköri ötlettár (Magánkiadás, 2003)
- Friedrich Klára:** Írástörténeti áttekintő magyar szempontból (Magánkiadás, 2010)
- Friedrich Klára:** Fejlesztő feladatok rovásírással 5-9 éves gyermekeknek (Magánkiadás, 2012)
- Friedrich Klára:** Megfejtések könyve I. (Magánkiadás, 2013)
- Friedrich Klára:** Felvidéki rovásírásos emlékek (Magánkiadás, 2014)
- Friedrich Klára:** Megfejtések könyve II. (Magánkiadás, 2015)
- Friedrich Klára:** Mély titkú rovással (Magánkiadás, 2017)
- Friedrich Klára - Szakács Gábor:** Kárpát-medencei birtoklevelünk a Rovásírás (Magánkiadás, 2003)
- Friedrich Klára - Szakács Gábor:** Kőbe vésték, fába rótták... (Magánkiadás, 2005)
- Friedrich Klára - Szakács Gábor:** Rovásírás játék nem csak gyerekeknek (Magánkiadás, 2005)
- Friedrich Klára - Szakács Gábor:** Tászk-tetőtől a bosnyák piramisokig (Magánkiadás, 2007)
- Friedrich Klára - Szakács Gábor:** Ősök és írások (Magánkiadás, 2008)
- Szakács Gábor:** Tájékoztató füzetek a Kárpát-medencei rovásírás versenyekről (Szakács Gábor kiadása, 2000-2011)

НКО ЭНТЛЧМЭН НЭТЧЛ ТЧННЭЭ

Forrai Sándor Rovásíró Kör

ÜDVÖZÖLJÜK HONLAPUNKON!

2015. 03. 10. kedd
Kedves Ildikó,
boldog névnapot!

Frissítés: 2015. 02. 24.

NYITÓLAP
NÉVADÓNK
KÖRÜNKÖL
ROVÁSÍRÁS
ÉLŐ ROVÁS
FORDÍTÁSOK
VERSENYEK
ELŐADÁSOK
KITEKINTŐ
KIADVÁNYOK
AJÁNLÓ
FÉNYKÉPTÁR
BETŰTANÍTÓ
LETÖLTÉS
KAPCSOLAT

MYSTAT
1990987

Barta Grafika
Levélábrítás

Magyarország Alaptörvénye

Isten áldd meg a magyart!

NEMZETI HITVALLÁS

MI, A MAGYAR NEMZET TAGJAI, az új évezred kezdetén,
felelősséggel minden magyarért kinyilvánítjuk az alábbiakat:

Vállaljuk, hogy örökségünket, egyedülálló
nyelvünket, a magyar kultúrát...

a Kárpát- medence természet adta és ember alkotta
értékeit ápoljuk és megóvjuk.

Bevezető helyett

Forrai Sándor könyve tökéletesen foglalja össze a róla
elnevezett Rovásíró Kör szellemiségét, amely a tanár úr
útmutatása alapján a magyarság múltjának és őseinek
tisztelete, emléküik megőrzése és népszerűsítése céljából
alakult... [Megtekintés](#)

Rovásírási tábla a székelyföldi Futásfalváról

A viasztáblák régi íráshordozók, feljegyzések,
levelezések, oktatás céljaira már a Krisztus előtti időkben
használták. Középső, mélyített részüket méhviasszal
töltötték ki és "stílus"-sal karcolták be a betűket. Ennek az
írószerszámnak az egyik vége hegyes, a másik vége
lapos volt, ez utóbbi végével elsímtották a betűket, ha új
szöveget akartak írni. ... [Megtekintés](#)

Újabb rovásírási helységnévtábla Rákosligeten

Budapest első faragott, hagyományörző rovásírási
helységnévtábláját Rákosligeten Imre László tanár és
tanítványai valamint Frech Gábor tanár készítették. Ezt
ünnepélyes keretek között, papi áldással 2009 június 4-én
avatták fel. A Forrai Sándor Rovásíró Kör honlapjának
Fényképtárában a 226. képen látható... [Megtekintés](#)

Attila vagy Atilla? 4. rész

Több mint száz példát gyűjtöttem az évek folyamán Attila
hun király nevének írásmódjáról, többségük az itt
következő könyveinkben olvasható... [Megtekintés](#)

Rovásírás Mátyás király korában

Azt, hogy egy király, uralkodó, fejedelem mennyit tesz
országáért, nem a pillanatnyi hatalom által befolyásolt
krónikások és történészek döntik el, hanem népének
emlékezete... [Megtekintés](#)

Mokry-Mészáros Dezső rovásírási kerámiáiról

Mokry-Mészáros Dezső (1881-1970) festőművész két
szép, ráadásul rovásírási kerámiájáról küldött
megfejtést V. L. úr 2010 februárjában számítógépünkre, a
következő megtisztelő kísérőlevéllel... [Megtekintés](#)

Friedrich Klára:
Felvidéki rovásírási
emlékek

Szakács Gábor -
Friedrich Klára:
Hunyadi Mátyás
igazsága CD/DVD

Friedrich Klára:
Megfejtések
könyve I.

Friedrich Klára:
Fejlesztő feladatok
rovásírással
5-9 éves
gyermekeknek

Friedrich Klára:
Gyal Arhely -
király Arhely

Kedves
Olvasók!

Tekintsék meg
honlapunkon
az Élő Rovás
Fényképtárat!

Függelék: Rovásírás játék nem csak gyerekeknek

Oktató játék az ősi magyar rovásírás tanulásához és gyakorlásához

Friedrich Klára – Szakács Gábor 2005

A rovásírás játékot fejlesztő tanári tapasztalataim alapján állítottam össze. Szakkörvezetők, felkészítő tanárok, és gyerekek visszajelzései alapján hatékonynak és kedveltnek bizonyult, anyagi helyzetünk azonban nem teszi lehetővé újbóli kiadását. Így a játékhoz tartozó, szabályokat, megoldásokat tartalmazó füzetet az V. játék kivételével a tankönyvhöz csatoltuk gyakorlóanyagként. Az eredeti játékban a kártyakartonból készült vágólapokat először fel kellett vágni, összekeverni, majd a játékszabályoknak megfelelően az alaplapon elhelyezni. Úgyes gyerekek és felnőttek kemény papírból az itt látható minta alapján maguk is elkészíthetik, **A 4-es** méretben.

Játékszabályok

I. játék: Forma egyeztető – Párkereső

Óvodásoknak ajánlom ezt a hangérték nélküli betűegyeztetést. A gyermeknek nem kell elolvasni, hangoztatni a betűt, csupán a párját, az ugyanolyan formájú betűt kell megkeresnie. Mivel nem szeretnénk, ha a majd 1. osztályba kerülő gyermeknél gondot okozna a rovásbetűk és a latin betűk keveredése, ezért csak 4. osztálytól javasolható a rovásjelek hangértékkel együtt történő használata, tanítása. Addig csak formaegyeztetés szintjén ismerjék meg a gyerekek, ez fejleszti jel-megkülönböztető képességüket és emlékezetüket. Mivel két alapel van, ketten játszhatják. Az alapel választás megegyezéssel, vagy húzással történik. A választó vonalak mentén felvágdosott, összekevert, lefelé fordított betűhalmazt a játékosok egyenlően osszák el egymás között és igyekezzenek minél hamarabb befedni alapeljukat a párokkal! Ha olyan betűk kerültek hozzájuk, amelyek nincsenek az alaplapon, abból lefelé fordítva képezzenek egy halmazt. Ezt az újból összekevert halmazt ismét osszák el egymás között. Az győz, aki hamarabb tudja befedni az alapeljét.

I. játék: Forma egyeztető – Emlékeztetfejlesztő

A két alapel most nem osztjuk ki, hanem a játékosok maguk elé teszik. Felmutatunk két betűt az összekevert halmazból, majd lefordítjuk. Játékosársunknak meg kell mutatnia az alaplapon a két betűt. Most játékosársunk mutat fel két betűt és a lefordítás után nekünk kell megmutatni az alaplapon. A betűk számát mindig eggyel növeljük. Lehet kieséses alapon is játszani, de ez hamar véget vet a mókának. Jobb, ha a találatokat egy-egy ponttal jutalmazzuk és meghatározott számú játszma (pl. tíz) után összeszámoljuk a pontokat. Az emlékeztetfejlesztő játékban több gyermek is részt vehet egyszerre, de a pontozás miatt jó, ha egy felnőtt a játékvezető. A lefordított betűket a halmaz aljára keverve újból felhasználhatjuk. A má-

sodik játéktól kezdve már szükség van a rovás és a latin betűk ismeretére, ezért **ezeket iskolásoknak, felnőtteknek ajánlom.**

II. játék: Kép-szókép egyeztető

A játékosok, attól függően, hogy hányan játsszák, húznak egy, két, vagy három alaplapot, majd a lefordított szókártyákat egyenlően elosztják és befedik vele a hozzá tartozó képet. A nem megfelelő szókártyákat visszateszik középre és meghatározott sorrendben húznak az összekevert halmazból. Az győz, aki leghamarabb fedi be a megfelelő szavakkal képeit, a többiek tovább küzdenek a második, harmadik, stb. helyezésért.

III. játék: Szótag összerakó

Teljesen hasonlóan játszunk az előzőhöz. Nehezített formája, ha nem használunk alaplapot és annak segítségével nélkül rakjuk össze a szavakat. Újabb játéklehetőség, ha az alaplapon nem szereplő új szavakat állítunk elő a szótagokból, pl. „baba”, „fortély”, „torta”, stb.

IV. játék: Szókép-szókép egyeztető

Az előzőekhez hasonlóan itt is az a győztes, aki előbb fedi be az alapeljait a megfelelő szavakkal. Hogy a győztes se unatkozzon, rovásírással mondatokat alkothat az alapeljén lévő szavak kiegészítésével egy vonalas lapra, amíg a többiek folytatják a játékot a helyezésekért.

V. játék: Szó- és mondatalkotó 540 betűvel

A nagy mennyiségű betű lehetővé teszi, hogy akár egy egész szakkör is részt vegyen a játékban. A játékosok számától függően egyenlő számú betűt osztunk a lefordított, összekevert halmazból. A győztes az, aki meghatározott idő alatt több értelmes szót tud kirakni belőlük. Legkevesebb 30-40 betű szükséges, hogy izgalmas verseny alakuljon ki. 70-80 betűből már mondatokat is alkothatunk, amelyek külön jutalmazást érdemelnek.

VI. játék: Számrovás egyeztető

A II-es, III-as, IV-es játékhoz hasonlóan játszunk. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy az egymillió és az annál nagyobb rovásszámok leírása régészeti emlékek és kielégítő kutatási eredmények hiányában részéről csupán feltételezés, a számrovás szabályai szerint is.

VII. játék: Rovásemlék összerakó

A győztes itt is az, aki leggyorsabban gyűjti össze alapeljára a szétvágott rovásemlékek lefordított, összekevert halmazban lévő darabjait. Nehezebb, ha alapel nélkül játszunk. A játékosok előbb-utóbb „megtanulják” a rovásemlékeket, de éppen ez a cél.

Ezekhez az alapötletekhez még sok változat található ki!

Pihentető időtöltést kíván Friedrich Klára és Szakács Gábor

I. Forma egyeztető alaplap 1.

У	1	#	+	†	Т	l
Λ	Λ	q	K	2	Y	↑
H	H	H	4	X	X	Λ

II. Forma egyeztető alaplap 2.

◊	8	9	4	W	M	M
2	)	2	2	2	D	)
Q	W	Y	X	⊗	⊗	Q

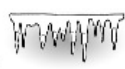
Kép-szókép egyeztető 1.

qBΛq 	2Y1q 	0qΛXq
#q 	Λq 	ΛqY1q
XqX 	2Λq 	↑HqΛq
02YTH2X 	Λ202X 	2q2qX
4H2H2↑ 	2HΛKX 	Y2X
202↑↑ 	H2B1↑ 	4H2↑
1qH 	H202↑ 	21↑↑

Kép-szókép egyeztető 2.

4Λ1H 	2Λ22H 	20qH
2↑↑ 	ΛqB2H 	ΛqΛΛ1H
X2↑ 	1↑↑ 	22Y↑B2↑
2↑H2 	H2Λ2 	Y2H2
B2H2 	2Λ2 	2DH2
40 	4M2 	Λ2112
2Λ20 	22Λ20 	2↑20

Kép-szókép egyeztető 3.

↑ΛK0 	Λq200 	↑↑20
XBKA 	4XBΛ 	XBΛ
2H2# 	#)K# 	4XH2#
ΛqX 	21qX 	2H2#
↑Λ2X 	#2X 	HqX
ΛqH1 	Λ)↑ 	1↑
Λq0q0 	Λ21 	#21

Kép-szókép egyeztető 4.

†40		030440		Λ4)40	
†Λ0†0		00130		0+330	
MDK0		44Λ30		0Λ430	
↑34Λ		4†4Λ		4†X4Λ	
4443Λ		X0KΛΛ3Λ		Λ3M3Λ	
40448		000		0Λ	
14)		44438		##38	

Kép-szókép egyeztető 5.

800		Λ10		M3)	
0440		0ΛΛ3		†130	
MK		4K		440	
↑3431		43		13	
ΛKXKK1		44031		4111	
4434		03434		0Λ4434	
4034		4104		0Λ†4	

Kép-szókép egyeztető 6.

Λ4Λ		4014Λ		444Λ	
044KΛ		Λ3Λ43Λ		4044Λ	
Λ4Λ41		34Λ		0ΛΛ	
141		34441		†84Λ41	
0Λ01		031		831	
Λ44		0401		Λ3031	
Λ4104		0434		40Λ44	

Kép-szókép egyeztető 7.

04		341Λ34		ΛΛ34	
Λ4Λ14		4040X3		0ΛX	
044040		4Λ4		Λ344	
Λ084ΛΛ†4		4ΛΛ†4		144	
0Λ144		4K†K4		4†4	
044		04034		†3034	
3Λ8K4		X34		00844	

Szótag összerakó 1.

BARACK 0T4H 4X	BAGOLY 00A 4X	ANGYAL A4# 34
BÁRÁNY D4H 4X	BARLANG A04A H4X	BARÁT Y4H 4X
BETŰ 0Y 3X	BÁSTYA 4X A4X	BÁRSONY D0A H4X
BÚTOR H0Y MX	BOKOR H00 0X	BOGRÁCS H4H A0X
CITROM 80H YTT	BÚZA 4H MX	BÚVÁR H4M MX
CSIZMA 48 HTH	CSIKÓ 00 TH	CSALÁD T4A 4H
CSÓNAK 040 0H	CSOKOR H00 0H	CSODA 4T 0H

Szótag összerakó 2.

ÉJFÉL A00 10	EMBER H3X 83	DINNYE 3D DTT
FÁCÁN 04T 40	FARKAS A40 H40	FALU MA 40
FESTÉK 00Y A30	FENYŐ 0D 30	FECSCKE 30 H30
FÜZET Y3H 40	FORRÁS A4H H00	FOLYÓ 00 00
GÓLYA 40 0A	GITÁR H4Y TA	GALAMB X84A 4A
HALÁSZ 14A 48	HAGYMA 48 #48	GYEREK 03H 3#
HATTYÚ MX X48	HARKÁLY 040 H48	HARANG A04H 48

Szótag összerakó 3.

HUSZÁR H4I M8	HOLLÓ 0A A08	HERCEG A3T H38
JÁTÉK 00Y 41	ÍRNOK 000 HT	INDA 4T 0T
KACSA 4H 40	KABÁT Y4X 40	JUHÁSZ 148 M1
KECSKE 30 H30	KÁLYHA 48 040	KASTÉLY 00Y A40
KONYHA 48 D00	KIRÁLY 04H T0	KERÉK 00H 30
KUTYA 4X M0	KÖTÉNY D0Y K0	KÖRTE 3Y HK0
LIBA 4X TA	LEKVÁR H4M 03A	LÁMPA 48 84A

Szótag összerakó 4.

MACSKA 40 H48	MACKÓ 00 T48	LOVAG A4M 0A
MÁLNA 40 A48	MALOM 80A 48	MALAC T4A 48
MÉNÉS A30 08	MEZŐ 0H 38	MESE 3A 38
MŰVÉSZ 10M 08	MÓKUS A00 08	MOSOLY 00A 08
NÖVÉNY D0M K0	NARANCS H04H 40	NADRÁG A4H T40
OSTOR H0Y A0	ORSZÁG A4I H0	NYOMDA 4T 80D
ÖTVÖS AKM YK	ÖSVÉNY D0M AK	OSZTÁLY 04Y 10

Szótag összerakó 5.

PAPUCS HMM 41	PAPÍR HT1 41	PALACK OT4A 41
PÁFRÁNY D9H 041	PATKÓ 20 Y41	PATAK 04Y 41
PECSÉT Y2H 31	PÁVA 4M 41	PÁRTA 4Y H41
PIPACS H41 11	PEZSGŐ 2A Y31	PEHELY 03X 31
RÁRÓ 2H 4H	PULI 1A 21	PÓLYA 40 21
RIGÓ 2A 1H	REJTÉLY 02Y 13H	REGE 3A 3H
SÁRKÁNY D90 H4A	RÓKA 40 2H	ROKON 200 2H

Szótag összerakó 6.

SÖRÉNY D2H KA	SÓLYOM 800 2A	SELYEM 830 3A
SZALMA 48 A41	SZABÁLY 04X 41	SUGÁR H4A 2A
SZEKRÉNY D2H 031	SZEKÉR H20 31	SZEGFŰ 00 A31
SZIINA 4M A11	SZIKLA 4A 011	SZIGET Y3A 11
TANÁR H40 4Y	SZOKNYA 4D 001	SZOBOR H0X 01
TÁLTOS A0Y A4Y	TÁBOR H0X 4Y	TARSOLY 00A H4Y
TITOK 00Y 1Y	TENGER H3A 23Y	TEMLOM 80A 383Y

Szótag összerakó 7.

TÖRPE 31 HKY	TORONY D2H 0Y	TORNÁC 140 H0Y
TUDÓS A21 2Y	TRÉFA 40 2HY	TÖRVÉNY D2M HKY
TÜNDÉR H21 24Y	TÜKÖR HK0 4Y	TÜCSÖK OKH 4Y
VARÁZS Y4H 4M	ÜNNEP 320 2Y	UDVAR H4M 12
VÁROS A2H 4M	VÁNDOR H21 24M	VARJÚ M1 H4M
VERSENY D3A H3M	VENDÉG A21 23M	VÁSÁR H4A 4M
ZSINDELY 031 21Y	ZENE 20 3H	VEZÉR H2H 3M

Szókép-szókép egyeztető 1.

13Y412A4 AJUDTTEJ	401404 AKÁCFA	0212414 AJÁNDÉK
41HY124 AUSZTRIA	41A4HY124 AUSZTRÁLIA	A4Y4H4 ARATÁS
A480A44 ÁLLOMÁS	YH30Y4A44 ÁLLATKERT	4D004 ÁFONYA
20Y4A4X BALATON	D2H414X BADACSONY	H1MD4MA4 ÁSVÁNYVÍZ
D4MY1D2H1X BIZONYÍTVÁNY	80A412H1X BIRODALOM	02Y41X4X BÁBIJÁTÉK
312HAKX BÖLCSE	D40H210X BOSZORKÁNY	4Y2H02X BOKRÉTA
414H021 CUKRÁSZDA	4H3Y11 CITERA	Y131412X BUDAPEST

Szókép-szókép egyeztető 2.

CSILLEBÉRC	CSENGETTYŰ	CSECSEMŐ
CSOKOLÁDÉ	CSIZMADIA	CSILLAGÁSZ
DICSÉRET	DÉLIBÁB	DÉDUNOKA
DUNAKANYAR	DOBOGÓKÖ	DIÓTÖRŐ
EGYETEMISTA	EGYENRUHA	EGÉSZSÉG
ÉBRESZTŐÓRA	ESERNYŐ	ELEFÁNT
ÉJELIŐR	ÉDESAPA	ÉDESANYA

Szókép-szókép egyeztető 3.

FEJEDELEM	FAFARAGÓ	ÉTTEREM
FÉNYKÉPÉSZ	FESTÉSZET	FELTALÁLÓ
GALAGONYA	FURULYA	FOKHAGYMA
GOLYÓSTOLL	GESZTENYE	GALAMB DÚC
GYŐZELEM	GYÓGYNÖVÉNY	GYERMEKIÁTEK
HALASTÓ	HAIÓGYÁR	GYÜMÖLCSE
HEGEDŰ	HAVAZÁS	HATÁRŐR

Szókép-szókép egyeztető 4.

IBOLYA	HOLDFÉNY	HEGYMÁSZÓ
ÍRÓGÉP	IRÁNYTŰ	IFJÚSÁG
JEGESMEDVE	JÁTSZÓTÉR	ISTÁLLÓ
KAPITÁNY	JUTALOM	JELMEZBÁL
KÁPOLNA	KARMESTER	KARÁCSONY
KEMENCE	KELENGYE	KÁRPÁTOK
KERÉKPÁR	KERESZTELO	KERECSÉN

Szókép-szókép egyeztető 5.

KIKÖTŐ	KIÁLLÍTÁS	KERTÉSZET
KORONA	KIRÁLYLÁNY	KIRÁLYFI
KUKORICA	KÖZMONDÁS	KÖNYVTÁROS
LEÁNYKÉRÉS	LÁTOGATÁS	LABDARÚGÁS
LOVARDA	LEVENDULA	LEVEGŐ
MENYASSZONY	MAZSOLA	MAGYARORSZÁG
MOGYORÓ	MESEKÖNYV	MENNYORSZÁG

Szókép-szókép egyeztető 6.

†ΔΥ90ΛΜ8	Λ9ΛΥ9ΛΜ8	900†∪08
MUSKÁTLI	MULATSÁG	MONDÓKA
9898#9)	Υ3∪Μ88	90†ΥΜ8
NAGYMAMA	MŰVÉSZET	MUZIKA
Λ9Λ9Η9D	9009Λ9)	9999#9)
NYARALÁS	NASPOLYA	NAGYPAPA
Δ∪Μ3Δ00	80Δ9ΛΜD	D383H3D
OKLEVÉL	NYUGALOM	NYEREMÉNY
Η98Λ9ΗD	∪9Δ∪D	9∪0ΔH0
ORSZÁGHÁZ	OROSZLÁN	ORGONA
9†∪Μ0	Υ9Η09Υ∪0	Λ9ΛΛ∪ΜH0
ÓVODA	OSZTÁLYZAT	ORVOSSÁG
9Υ∪9Λ99	9ΥΗ†Η99	Η3X83Λ3
PALÁNTA	PACSIRTA	ŐSEMBER

Szókép-szókép egyeztető 7.

90†Η999	Υ9Λ9999	9Υ0Δ99
PAPRIKA	PAPAGÁJ	PALOTA
8303Υ3ΗΥ39	3D3H39	99†Η99
PETREZSELYEM	PECSENYE	PARIPA
Λ9ΛΛ∪Υ∪09	9Η9Λ∪09	9Υ00Λ†9
PONTOSSÁG	POGÁCSA	PISKÓTA
Λ∪ΛH3†∪3H	†Δ3ΛΛ3H	0M†H09
RENDŐRSÉG	REGGELI	PORSZÍVÓ
9Υ9Λ9Λ	9ΛX9Υ009Λ	Λ9Η†Λ9M0H
SALÁTA	SAKKTÁBLA	ROVÁSÍRÁS
D383Υ9Λ	Λ9Υ9M†Λ	Λ∪ΛΥ†Λ3Λ
SÜTEMÉNY	SNATAG	SEGÍTSÉG
9†0899	9∪∪0Δ99	Λ9Λ†9X99
SZAMÓCA	SZALONNA	SZABADSÁG

Szókép-szókép egyeztető 8.

Υ3Υ3H39	3Δ93H39	3H03H39
SZERETET	SZEREPLŐ	SZERENCSE
ΥM030KI	∪M08∪†∪	Λ3Υ3H39
SZÖKÖKÚT	SZÍNΜŰVÉSZ	SZERZETES
D9899Λ9Υ	3††∪99	†ΔK03Δ99
TALÁLMÁNY	SZÜNIDŐ	SZÜLŐFÖLD
9D††H9Υ	D9MY†∪9Υ	90H†Λ9Υ
TARISZNYA	TANÍTVÁNY	TALICSKA
Υ9H†M9Υ	3∪3H†∪9Υ	Λ9Λ0∪†9Υ
TÁVIRAT	TÁNCZENE	TÁJSZÓLÁS
∪H3Λ∪3Υ	Λ∪ΛΥ383Υ	Λ9ΛΛ∪M9Υ
TENGERÉSZ	TEHETSÉG	TÁVOLSÁG
0XHK9KY	Υ3Δ3Υ††Υ	Υ3∪8H3Υ
TÖPÖRTYŰ	TISZTELET	TERMÉSZET

Szókép-szókép egyeztető 9.

0ΔH9M†M	83Δ3H9Υ	D980†MΥ
UDVARLÓ	TŰRELEM	TUDOMÁNY
Λ9H9ΥM	9†∪∪M	90∪∪M
UTAZÁS	USZODA	UNOKA
9H0H9M	ΛK0KYΛ9	0393∪∪9
VACSORA	ÜSTÖKÖS	ÜNNEPELY
Λ9ΥMΛ9M	99∪H9Λ9M	0ΔΥ9H9M
VASUTAS	VASÁRNPAP	VARÁZSLÓ
Λ9Λ89††M	D383Υ3M	Λ∪ΛΛ∪†∪3M
VIDÁMSÁG	VETEMÉNY	VENDEGSÉG
H903∪3H	0∪†∪9H9H	Λ9ΛH0Υ†M
ZENEKAR	ZARÁNDOK	VITORLÁS
000ΔH9Υ	3†∪30X3Υ	9H0Λ∪0H
ZSURLÓFŰ	ZSEBKENDŐ	ZONGORA

Számrovás egyeztető 1.

11	IX	8	IIIIV	4	IIII
24	IIIXX	18	IIIIX	15	VX
55	VV	41	IXXXX	36	IVXXX
81	IXXXV	73	IIIXXV	67	IIIVXV
110	XX	103	III	90	XXXXV
320	XXIIII	250	VXII	150	V
900	IIIIIV	702	IIIIIV	460	XVXIIII

Számrovás egyeztető 2.

38	IIIIVXXX	29	IIIIVXX	14	IIIIIX
64	IIIXXV	57	IIIVV	41	IXXXX
91	IXXXXV	82	IIXXXV	73	IIIXXV
812	IIIXIIIV	354	IIIIVXIIII	170	XXV
6 200	IIIIIV	1 160	XVXII	1 059	IIIIVV
60 100	IIIIIXV	20 200	IIIIIXX	10 060	XVX
3 000 000	IIIIIIII	1 000 002	IIIIII	300 500	IIIVXIIII

Számrovás egyeztető 3.

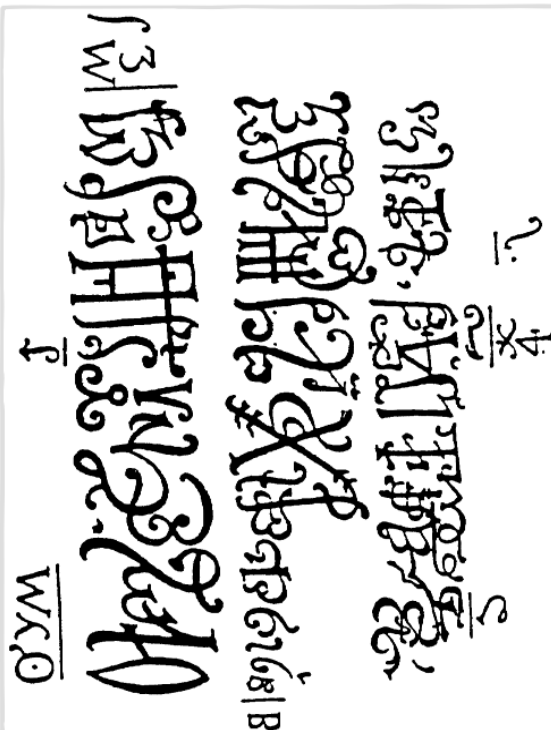
36	IVXXX	27	IIIVXX	19	IIIIIX
68	IIIVXV	59	IIIIVV	42	IIXXXX
92	IIXXXXV	83	IIIXXXV	77	IIIVXXV
830	XXXXIIIV	425	VXXIIII	161	IXV
10 302	IIIIIIIX	5 054	IIIIVXV	1 260	XVXII
253 000	IIIIIVXII	100 009	IIIIVX	56 200	IIIIIVV
5 000 000	IIIIIV	1 100 000	IIIIIXX	900 001	IIIIIIIV

Számrovás egyeztető 4.

33	IIIXXX	28	IIIIVXX	17	IIIVX
67	IIIVXV	58	IIIIVV	45	VXXXX
90	XXXXV	81	IXXXV	76	IVXXV
905	VXIIIIIV	532	IIXXXXXV	181	IXXXV
10 103	IIIIIXX	6 009	IIIIVXIV	1 410	XIIII
900 000	IIIIIIIV	251 000	IIIVXII	116 002	IIIIIVXX
60 000 000	IIIIIXV	4 000 000	IIIIIIII	2 000 002	IIIIII

Hun sziklafelirat
az 5. század
elejéről

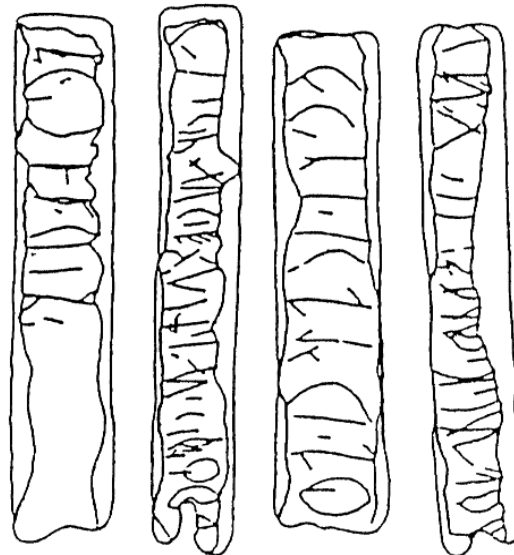
Rovás emlék-összerakó

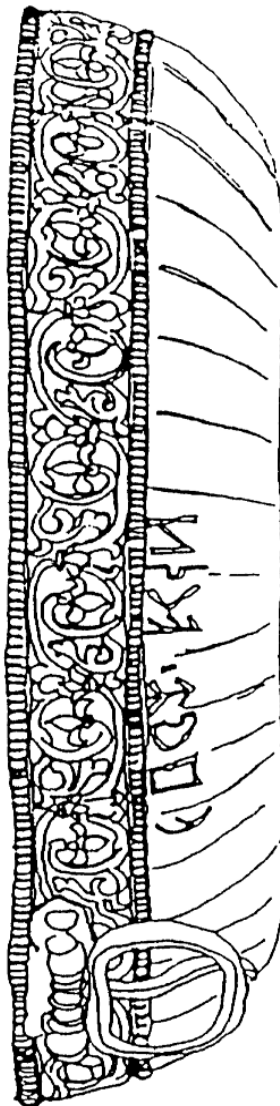
Szkita baltalok bronzból
kb. Kr.e. 1000-ből

A homokmég-halom-i
rovásírákos íjsont
a 9. századból

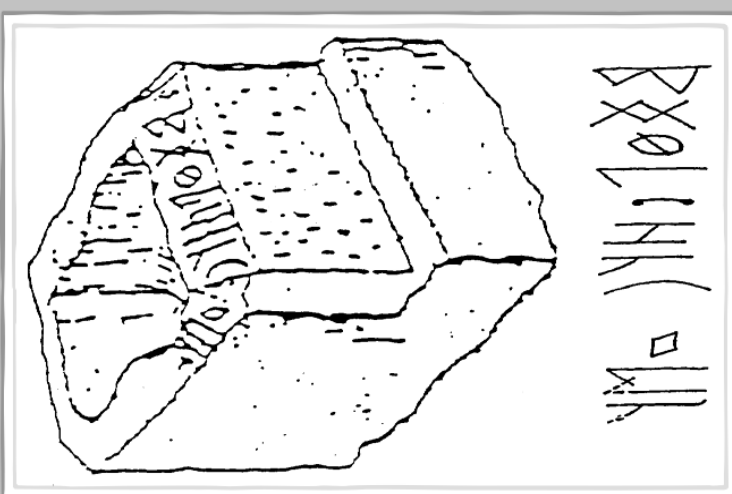
A szarvasi avar csont
tűtartó felirata
a 7. századból

A Nagyszentmiklósi Kincs egyik tálkája (5. és 8. század között)

!! 204H3IK 02A83A9MCH
34A34A9

Rovásemlék összerakó 2.
alaplapp

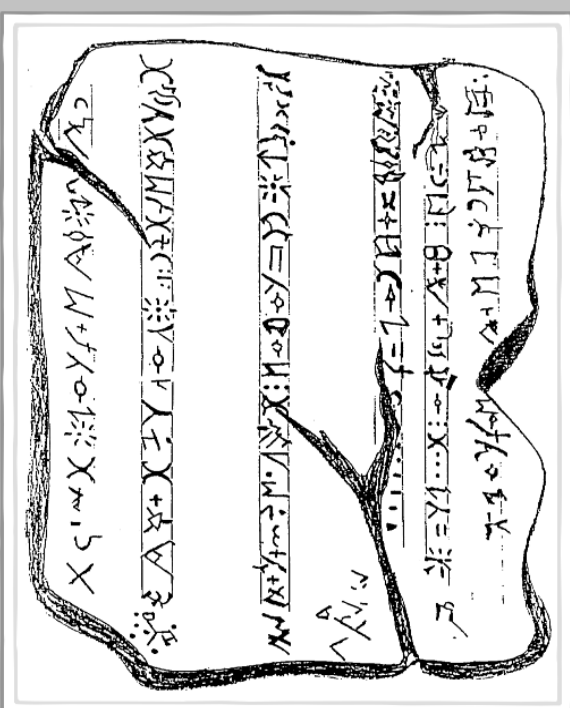

Y M 0) H 1 0 X 2

A vargási keresztelőlomedenca felirata a 13. századból

#	A	⊕	3	+	H	↑	X	4	AA
GY EGI	G	F	E.E	D	CS ECZ	C	B		
)	B	⊙	A	Z	⊙	T	1	X	H
N	M	U	L	K	OK	J	I		
X	Y	I	Λ	-	3	Z	⊙	D	
TY ETU	T	SZ ES	S	R	P	Q.O ÉO	Q.O ÉO	NY ONJ	
⊙	T	Y	Y	M	Z	V	U	U	
MB	NT	ESZ				EÜ	ÉO		

A botnaptár ábécéje a 12. századból

20. sz.-ban készült rajz egy lászok-lelői kőről

7A19X9

A böögzi templom felirata a 15. századból

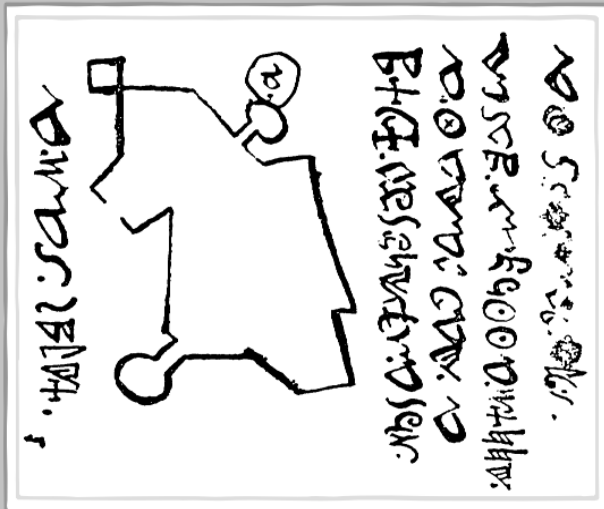
Λ 2 λ 0 T 9 T 3 1 1

A rugonfalvi templom felirata a 15. századból

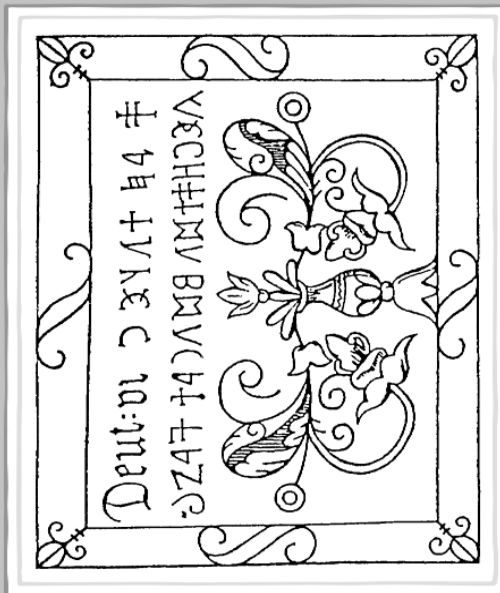
7A19X9

A székelvderzsi templom felirata a 15. századból

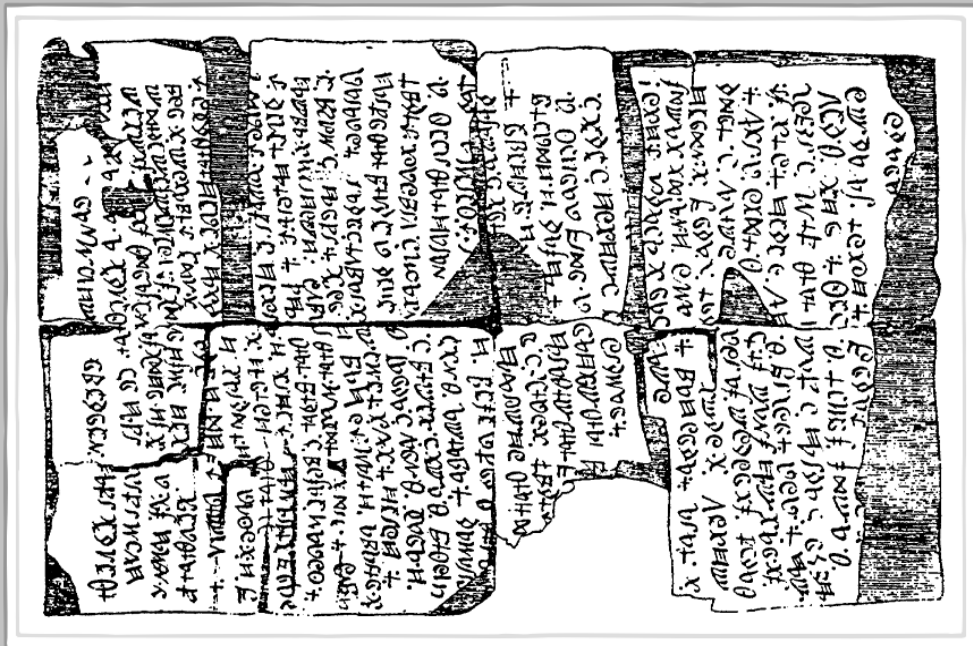
III 204H3IK 02AB3A4MCH
34A34A4

A lévai vár alaprajza (13. és 17. század között)

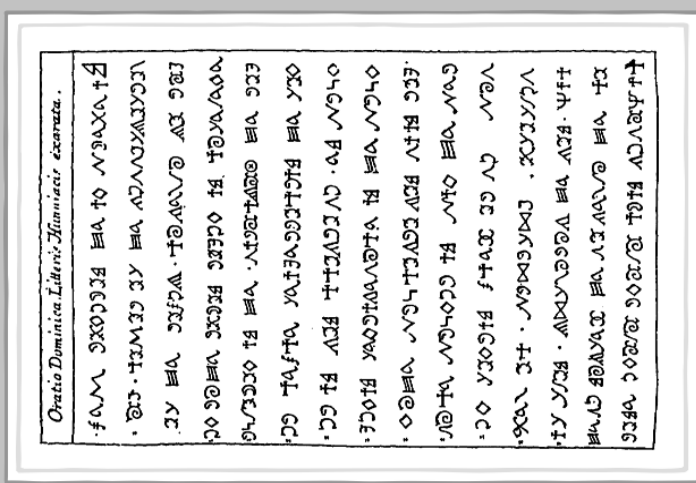

Rovásemlék összerakó 4. alaplapp

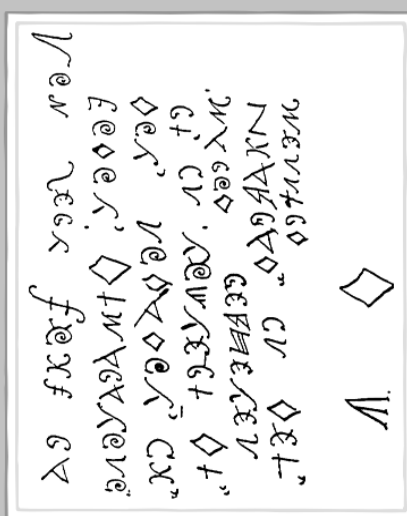

A tûróci fakönyv (14. és 18. század között)

Az énlakai templom felirata
a 17. századból

Bél Mátyás fiainakja a 18. századból

Levél a 18. századból

A Csíkszeredai „Quo vadis Székelyföld?” Konferencia zárónyilatkozata

Székelyföld autonómiáját csakis együtt, közös akarattal érhetjük el. Legyen ennek az útnak első mérföldköve az Isten ajándékeként elnyert székely rovásírás közkinccsé tétele. Kérjük pedagógusainkat és a szülőket, tanítsák gyermekeinket, hogy sajátítsák el e kincset. Kérjük székely településeink önkormányzati testületeit, hogy a helységnév-táblákon tüntessék fel a települések nevét a székely rovásírással is.

Csíkszereda, 2003, június 21-én

Isten áldása legyen a munkánkon!

E nyilatkozat alapján indította el Szakács Gábor a Kárpát-hazában a kézműves, hagyományőrző rovásírási helységnévtáblák felállítását. 2007-től 57 táblát avattunk. A képeken az első 11 tábla látható.

1. Kunszentmiklós, 2. Szigetszentmiklós, 3. Göd, 4. Pácin, 5. Kosd, 6. Ipolybalog, 7. Vácrátót, 8. Budajenő, 9. Bajna, 10. Ipolynyék, 11. Rákosliget

A tankönyv utáni olvasó gyakorlatként ajánljuk az első, teljesen rovásírással, sőt kézzel írt mesekönyvet, a Roga királyfit. További gyakorláshoz és ismeretek szerzéséhez ajánljuk még:

